

- Ľubomír STANČEK -

MESAČNÉ OBNOVY
pre rehoľné sestry

Radostne žiť stavovské povinnosti

Vedome a dobrovoľne sme si vyvolili cestu za Kristom. Prešiel určitý čas od vstupu, od zloženia prvých či večných sľubov. Zvyknúť sa dá aj na rôzne cestičky, spôsob života, spoločenstvo, predstavených... Čo moje šťastie v tomto stave? Dá sa hovoriť o mnohom v spojitosti s povolaním. Práve preto si všimnime svoje postoje, správanie, svoj intímny vzťah k Bohu.

Presviedčame sa o tom, že čím viac máme lásky k Bohu, tým väčšiu vernosť máme k povinnostiam, o čo dokazujeme vernosťou aj v maličkostiach. Dá sa v zachovávaní maličkosti vidieť naše povolanie? Môžeme vyznať, že na ceste k svätosti nepoznáme nič väčšieho, ako je vernosť v maličkostiach? Až dnes vieme, že nič nestojí tak veľa námahy ako práve maličkosti. Nemilujeme dokonale, keď zanedbávame i menšie príležitosti páčiť sa Bohu a keby sme sa nebáli maličkosťami Boha zarmútiť. Časom sa z veľkých vecí stanú maličké a naopak.

Zasvätený život je najmä cesta, učiť sa hlbšie prežiť príkaz lásky. Mládenec ktorý od mladosti zachovával príkazy, predsa odišiel smutný od Ježiša, pretože nezvládol vzťah k majetku. Iní odišli od Ježiša po zázračnom rozmnožení chlebov a rýb, keď Ježiš predpovedal, Eucharistiu a oni neprimerane reagujú. Boli to len chybičky u týchto sympatizantov Ježiša?

Čo sú to chyby nedobrovoľné: Upadáme do nich z nedostatku rozvahy, unáhľene, zo slabosti. Pri najlepšej vôli budú nás sprevádzať celý život. Sú spojené s našou prirodzenosťou, následky dedičného hriechu. Nedobrovoľné chyby neurážajú Boha. Pán Ježiš má porozumenie s chybami nedobrovoľnými, najmä keď si ich v pokore uvedomujeme a prejavíme svoju lásku Bohu. Nebolo by správne pri pohľade na svoje chyby upadnúť do zmätku. Môžu nám byť dokonca na úžitok, napríklad poznať svoju ničotu. Je správne si uvedomiť, že Boh ich môže dopustiť pre naše pokorenie. Je potrebné, aby sme neprestali na sebe pracovať. Na odstránení nepozornosti pre lásku k Bohu pracujeme. Je pravdou, že Pán Boh i nasvätejším dušiam ponecháva často niektoré chyby, ktorých sa i napriek úsiliu nemôžu zbaviť. Prečo? Aby poznali, čím by boli bez milosti, aby nespýšneli, aby boli schopné prijímať milosti s väčšou pokorou. Taktiež aj preto, aby neupadli do sieti sebalásky, naopak aby ich horlivosť bola bdelá a zostávali v dôvere v Boha a stálej modlitbe. Stáva sa, že naše nedokonalosti nás nutkajú ku skutkom veľmi čnostným. Je potrebné seba poznávať. Chýb sa často dopúšťame pri rozrušení. Vyžaduje si to pracovať na svojej vôli. Taká práca na sebe sa Bohu viac páči, ako sa mu nepáči naša chyba. Je to výzva pracovať na nedobrovoľných chybách.

Dobrovoľnými chybami si spôsobujeme veľké škody. Pripravujeme sa o mnohé milosti a vystavujeme sa nebezpečenstvu. Boh nám odníma priazeň a modlitby stávajú sa nevypočuté. Pre rast duchovného života platí: Nikdy sa nedopúšťať dobrovoľných chýb, nekonať proti svojmu svedomiu a Bohu nič neodoprieť. Denný poriadok je požehnaním pre vernú dušu. Rehoľné predpisy sú prostriedkom k prehĺbeniu identity duchovného života. Bez ducha obety sa predpisy ťažko zachovávajú. Nemôže dosť k tomu, vyberať si, čo vyhovuje, čo je príjemné, ale zotrvať pri tom, čo je určené. Ticho patrí k dôležitým predpisom k duchovnému pokroku. Ticho otvára dušu k dôvernému styku s Bohom. Pravidla sa nezachovávajú len určitý čas a žiť tak, že ich verne zachovávame stále, roky, je ťažké až hrdinské. Zasvätená osoba sa tak stáva zmiernou obeťou. Kto chce, v zasvätenom živote vždy je poruke príležitosť k obetiam. Sú takí, čo chcú prinášať veľké a mnohé obete, ale pre malé nemajú pochopenia. O čom to hovorí? Ani na pohľad nábožné veci konané v nesprávny čas, nie sú na ošoh. Také obete nie sú milé Bohu. Je požehnaním pre dušu plniť to, čo plniť mám. Spoločný život je najväčším pokáním. Vo vernosti k povolaniu patrí, že láska je vynaliezavá.

Kto dáva pozor na seba a na svoje vnútro, ľahko počuje v srdci hlas Božej milosti a to tým ľahšie a tým častejšie, čím horlivejšie venuje pozornosť tomuto hlasu. Rozoznáva, že ho Božia milosť od prípadu k prípadu povzbudzuje k čnostiam, ako sú trpezlivosť, láskavosť, odovzdanosť do vôle Božej či premáhanie lenivosti, márnivosti, zmyselnosti, svojvôlei atď. Kto je dôsledne poslušný k dobým vnuknutiam, napreduje v čnostiach. Cvičenie je druh umenia. Tým si zasvätená osoba pripravuje a rozširuje srdce, aby obsiahlo ešte viac a väčšie milosti, pretože Boh sa od nás nedá zahanbiť a dáva nové a mnohé milosti. Po rokoch si môžeme uvedomiť, kde sme už mohli byť v duchovnom živote, keby sme sa vedeli bez výhrad odovzdať Bohu, keď ku nám hovoril.

Dôležité je, si viac všímať a vhodne, včas a primerane sa pýtať: Napríklad:

To k čomu sme oslovený či j dobré, múdre a rozumné? Či to nie je na prekážku väčším dobrám? Nebude to mať zlé následky? Či nás úmysle je správny a pohnútky sú nadprirodzené? Nenaruší to môj vzťah k Bohu? Vnútorňý pokoj? Spolunažívanie? Neprotirečí to programu, stavu, k tomu čomu sme sa zaviazali? Rozoznať či nejde o pokušenie od diabla.

Je potrebné naučiť sa nie dlho uvažovať, rozhodovať sa, ale konať. Vyžaduje to aj iné hodnoty. Jednoduchosť a vhodná činnosť konaná z lásky k Bohu majú byť vecou vnútra. Nikdy nič proti vôli Božej. Nepodceniť konať malé obete, pretože skrze ne sa dostávame k väčším. Keď ich robíme s nepokojom, lepšie ich nekonať. Duševnému pokoji dávajme prednosť pred malými obeťami, ktoré by sme chceli hneď konať. K pokoji duše pomáha ranné rozjímanie s jeho konečným užitvorením na deň pre konkrétnu vec, udalosť či osobu. Sv. Terezka Ježiškova učí pamätať na to, čo chce Boh teraz, dnes odo mňa. „Pane, daj mi lásky dar, zachovať si milosť pre dnešný deň.“ Ide píše: „Trpím len chvíľu. Človek len preto si zúfa a klesá na mysl, že sa znepokojuje myšlienkami na budúcnosť a na minulosť.“ Nikdy neodmietajme vnuknutia, ktoré sú iste od boha a to ani vtedy, keď vieme, že budú stáť mnoho. Vnuknutia primerane rýchlo prijímajme i napriek prirodzenému odporu. Keď budeme odkladať, milosť môže byť odobratá. Prípadne sa staneme voči nej chladný, nevšímavý, necitlivý a to len k našej škode. Potom je neskoro o ňu prosiť, či smútiť za ňou. Kto sa s milosťami zahráva, spôsobuje sebe i iným veľké škody. Nech nás Boh od takého

správania ochráni. Prečo dnes sú mnohé zasvätené duše také aké sú, chladné, bezduché, chudobné? Neodpovedali Bohu primerane rýchlo, pohotovo, až ich Pán opustil. Dnes klopú u dverí jeho srdca. Márne. Preto musia teraz vynaložiť viac úsilia lásky, ak chcú vec napraviť. Nepodceňujme, keď sa k nám Pán Ježiš blíži s milosťou v prítomnej chvíli. Keď teraz mám niečo robiť, prečo to nerobím? Keď mám byť niekde inde, prečo tam nie som?

Dôležitým okamihom pre duchovný rast je chvíľa po svätom prijímaní. Je to čas vďakyvzdania, odprosenia, ale aj čas predsavzatí, motivovať sa, vyprosiť si silu, odvahu, chuť... Počas dňa otázka: Čo Ježiš teraz, konkrétne odo mňa očakáva?, je na mieste a užitočná pre duchovné napredovanie. Byť čo najviac bdelymi, je výsledok primeranej práci na sebe. Pri večernom spytovaní svedomia by sa nemalo opomínať, ako počas dňa reagujeme na Božie vnuknutia, rýchlosť, kvalitu, pohotovosť...

Najväčší význam má poslušnosť k plneniu povinnosti. Ona je spojená s radostným duchom a nezištnosťou. Je ťažká, ale účinná, keď je poslušnosť presná a radostná. Často si uvedomovať prítomnosť Ježiša. Koľko poslušnosti si vyžaduje deň v komunite. Poslušnosť má sestru lásku. Keď konajú spoločne, obohatia viac ako sa na pohľad môže zdať. Aj malé a nemilé povinnosti, rozkazy vykonané s radosťou majú veľký význam pre ďalšie posvätenie. Poslušnosť dokonalá a úplná, keď sa vzťahuje na celého človeka so všetkými schopnosťami. Má byť dokonalá v konaní, vo vôli a úsudku. Nestačí len príkaz splniť presne a dobre, ale konať s vôľou ako slobodný a rozumný človek. Posudzovanie, vynášanie súdov, mienok, kritizovanie už zničilo pokoj, šťastie, duchovný rast nejednej zasvätenej duši. Kto vstupuje do duchovného života, nevstupuje s tým, že chce plniť svoju vôľu. Svoju vôľu spája s vôľou Ježiša. Pravá poslušnosť netúži po chvále, či uznaní, ale počína si nezištne, s úmyslom, aby obeť poslušnosti bola Bohu milá a mohla získať čo najviac milostí pre duše. Predstavený nikdy nesmie zneužiť poslušnosť na hriech, na zníženie milostí a zásluh. Prestavený má byť vzor poslušnosti. Nik sa poslušnosťou nevystatuje. Je to maličkosť?

Pravý duch zasväteného života sa osvedčí v spoločnom živote najmä v láske k blížnym. Ozdobou lásky je pozornosť k blížnym, horlivosť v nezištných službách lásky, trpezlivosť a zhovievavosť ku chybám a slabostiam blížnych. Naše konanie nesmie nielen zraňovať a pohoršovať, ale tiež má preukazovať láskavú pozornosť a privetivú ochotu. Obete v spoločenstve majú sa konať ticho a pokorne. Spoločný život si vyžaduje vzájomnú ohľaduplnosť, vedieť myslieť na tých okolo, predvídať aj ťažkosti, milovať tých s ktorými žijeme, cítiť s nimi, chcieť ich dobro, preukazovať si dobrodenia, spríjemňovať ich pokorou, vedieť odpúšťať, premáhať zlo dobrom a vedieť sa prispôbiť i nesympatickým. Spoločný život je najčastejším zdrojom pre obeť. Bratov a sestry sme si nevybrali samy, ale nám ich vybral sám Ježiš. Božia prozreteľnosť nám dáva mnoho príležitosti k budovaniu jednoty a konaniu pokánia za hriechy a spásu duší.

Nie je maličkosť horlivo a nezištne konať služby lásky. Pre seba si má voliť ťažkosti, námahy a posledné miesto. Keby sme sa toho vzdali veľmi rýchlo by sme spoznali účinky zla. Snažme sa milovať všetkých, každému priať len to najlepšie, obetovať sa pre dobro blížnych hmotné i duchovné. Nedajme najavo blížnym, s akými obeťami sú pre nás spojené služby lásky. Naopak, preukazujme im lásku. Kto sa nedokáže odhodlať k službe lásky, dáva najavo, že

v jeho srdci prevláda sebeckosť či nezriadená samoláska. Obetavé srdce má sa vyznačovať nezištnou šľachetnosťou.

Nie je maličkosť byť zhovievavý a trpezlivý s chybami blízkych. Ideálom zmiernej obete má byť taká láska k blížnemu, ktorou nič neotrasie, ktorá sa ničím neurazí, nezmýšľa zle a je vždy ochotná odpúšťať. Nesmie zraňovať srdce Pána Ježiša posudzovaním, neláskavými poznámkami o chybách blížneho, naopak ovládaním v reči má vyťahovať trní, ktoré iní do neho vtlačujú. Ideálom zasvätenej osoby má byť láska, ktorá nepozná závisť, odpor, nehody... Spomeňme si na Prvý list sv. Pavla Korinťanom (13,1-13) . Keby zmierna obeta prinášala i najväčšie obete, ale živila v sebe dobrovoľný odpor alebo i nepriateľstvo proti blížnemu, jej obete by jej neosožili. Pripomeňme si slová: „Keď prinášaš svoj dar na oltár a tam si vzpomeneš... (Mt 5,23-24) . Vymenujem si vlastnosti lásky podľa slov sv. Pavla (1 Kor 13,1-13) . Kto takto miluje blížneho, prináša na oltár svojho srdca pravú obeť.

Je umŕtvovať sa maličkosť? Duša ktorá vzplanie lásku ku Kristovi, obyčajne túži pre neho niečo urobiť, keď si najmä uvedomuje, čo pre ňu Ježiš urobil. Taká duša chce dokázať Ježišovi svoju lásku. Taká túžba je dobrá, ale bolo by nemúdre jednoducho sa ňou riadiť. Nesmie totiž nám byť na škodu, na zdraví. Kresťanská askéza nesúhlasí s nerozumným zoslabovaním tela. Umŕtvovanie ktoré je na škodu plnenia povinnosti je neprípustné. Okrem toho sa do takých úkonov zmieša márnivosť a samolúbovosť. Len pravá pokora a čistý úmysel robia kajúce skutky bohumilými. Človek môže konať veľké a ťažké pokánia a predsa sa ním nemusí posväcovať, pretože samoláska a pýcha všetko pokazia. Dokonalosť záleží na spojení s Bohom. Toho dosiahneme sebazáporom, poslušnosťou a pokorou. Kajúce skutky nie sú nikdy hlavnou vecou, ale iba prostriedkom. Ku cnosti nám napomáhajú, len ich konajme pokorne, nesmieme prestúpiť predpisy, pravidlá či pokyny spovedníka. A keby sme si na nich zakladali, je lepšie ich opustiť. Výhodnejšie je, prijímať to, čo nám posielal sám Boh. A Boh vo svojej láske nám dá príležitosť a tá je zásluhnejšia než by sme si ukladali ťažké kajúce skutky. Keď nám Boh nedáva silu k ťažkým kajúcim skutkom, tak ich od nás ani nežiada. Tím viac sa môžeme upokoriť vo vnútri a vedieť počúvať Boží hlas v nás. Práve vo vnútornom pokorovaní sa, záleží naše pokánia. Keď naše umŕtvovanie nemá požehnanie poslušnosti, nemá ani silu ktorú by sme mu chceli dať. Naopak, keď konáme v zhode, so súhlasom a pokore, to prináša požehnanie. V umŕtvovaní nech vždy plníme vôľu Božiu a nikdy nie svoju.

Umŕtvovať sa v zmysloch naskytá sa široká škála: Pohľady, sluch, chuť, čuch, hmat keď ich konáme správne, vhodne neškodí. Nezabúdajme, nech sa konajú nenápadne, nepozorovane, ale s veľkou láskou k Bohu.

Maličkosťou nie je, že sa vieme náležite ovládať v náklonnostiach a vášniach. Ešte viac obeti môžeme prinášať ako umŕtvovaním, sebazáporom. Máme svoje chyby, náklonnosti, vášne, svoju povahu, letorú... Právanie a nálady, chute sú často proti Bohu. Často pokorujú. Ukazujú na našu úbohosť. Cieľom sebazáporu nie je prirodzenosť zničiť, ale zdokonaľovať. Zasvätená osoba sa má vyznačovať takou činnosťou, aby jednala tak, ako žiada povinnosť, aby bola tým a to, čo má byť. Kto zo zasvätených to nepozná? Aj zasvätení Bohu sú len ľudia. Aj do srdca zasväteného prenikajú malicherné ale nebezpečné útoky, ktoré dobro konať sťažujú a popudzujú k hriechu. Nielen hlavné hriechy, ale i samolúbovosť, hrdosť, žiarlivosť, netrpezlivosť, zmyselnosť, nestálosť... A aj najsnaživejší človek môže padnúť, ak prestane

spolupracovať s Božou milosťou. Nebezpečné zvieratá sa chovajú v kliebkach a uzamknuté. Nič nie je možné, čoho by sa zasvätená osoba nemohla dopustiť, najmä z vášne. Pomoc je keď sa vieme a chceme ovládať a zapierať sa. Stačí jedná vášeň aby nás zničila. Keď sa do nej pustíme, často sa správa ako pásomnica. Neovládaná vášeň je ako nepriateľské vojsko. Čo je na našej prirodzenosti, na našich schopnostiach a vášniach nezriadené, čo sa protiví nášmu večnému cieľu, to musíme ovládať stoj čo stoj. Nestačí sebazápor len tu a tam, ale musí byť všestranný a vytrvalý. Máme si odopierať nielen príjemné veci, ale taktiež si ukladať obeť. Všetko ide ľahšie, keď konáme z lásky k Bohu. Najprv sa zapierajme v tom, čo prekáža v plnení stavovských povinností. Najviac si dajme záležať proti svojej hlavnej chybe, pretože tá sa veľmi ťažko poddáva. Hlavnou chybou narážame u iných, a proti nej sa najčastejšie previňujeme. Nebojme sa preto prinášať proti nej obeť. Neklesajme na duchu keď musíme znova a znova vstať a bojovať. Čím viac pochopenia pre zmier a čím viac apoštolského ducha budeme mať, tým ľahšie nám bude boj proti tomuto neporiadku v nás.

Mesiace Božského Srdca Ježišovho je čas uvedomiť si aj maličkosti, ktoré maličkosťami nie sú, nesmú byť a predsa. Zasvätení Bohu svoje povinnosti si plní radostne. V tom duchu si položíme primerane otázky... konkrétne, časové, osobné, nepríjemné, vecné, ktoré sme opomínali, na ktoré sme zabudli, ktoré nám vnúka Duch Svätý. Amen.

Žiť s Máriou

Najväčšou udalosťou dejín je, keď v plnosti časov večné Božie Slovo – Boží Syn, vzal na seba ľudskú prirodzenosť a stal sa nám podobný, aby nás v tejto prirodzenosti vykúpil a vrátil nám Boží život. Božiu vôľu plní aj Panna z Nazareta, Mária, ktorá svojim: „Hľa, služobnica Pána...” (Lk 1,38) , dala súhlas k nevýslovnému zázraku. Boh Ježiš, pripravil srdce svojej Matky na veľkú úlohu, úlohu Matky celého vykúpeného ľudstva.

Rok čo rok si nielen pripomíname nielen túto udalosť, aby sme „zakorenení a upevnení v láske mohli so všetkými svätými pochopiť , aká je to šírka, dĺžka, výška a hĺbka a poznať aj Kristovu lásku presahujúcu každé poznanie“ Ef 3,18-19) . Tiež si uvedomujeme, že naša duchovná Matka v každom z nás vidí obraz svojho Syna. Stala sa matkou všetkých ľudí. Je matkou nevinných detí, hľadajúcej mládeže, matkou túžiacich po svätosti i tých čo padajú do hriechu, prosí u Syna za nás praje si darovať nám Boha a tak zachrániť naše duše.

My, čo sme uverili v Krista si uvedomujeme potrebu mať takúto Matku, ako je Panny Mária. Zakúsili sme na sebe rozličným spôsobom veľkosť a moc jej materského srdca. Nie je ničím mimoriadnym, že tak ako v prvých časoch kresťanstva po nanebovstúpení jej Syna mnohí prichádzali za ňou, ako Matkou Božieho Syna, že je tak počas celých dejí aj dnes. Tá ktorá počala a porodila Dieťa Ježiša je pannou, je prečistá, je naša pomocníčka, naše útočisko, uzdravenie i ochrana v hodine smrti. Mária nás učí žiť ako bratov a sestry. Matka Božia spája. Od jaslí cez Golgotu až po vstúpenie Ježiša do neba, je po jej boku Ježiš, ktorý z nás chce mať bratov a sestry a preto nám dá aj svoju matku. Pri objavovaní veľkosti Ježiša a Márie vnímame chudobu. Belehém kolísku, jasle, počas troch rokov verejného účinkovania „Lísky majú svoje skrýše a nebeské vtáky hniezda, ale Syn človeka nemá kde hlavu skloniť“ (Mt 8,20) . Pri smrti si dá Kristus vziať všetko, šaty i česť za hriechy sveta, chudobný Ježiš. Ježiš chudobný prišiel na svet, v chudobe žil, aby sme splniac Božie príkazy, mali účasť na večnej hostine v Božom kráľovstve. Príslovie hovorí: „Hladný sýtemu neverí.“ Ježiš z lásky prišiel k nám dať sa ako chlieb večného života. Panna Mária ako Jeho Matka súži, aby sme boli nasýtení pokrmom, nápojom, láskou, ktoré sú odmenou verným. Víno na svadbe z vody hodnotí starejší ženíchovi: „Ty si zachoval dobré víno až doteraz“ (Jn 2,10) . Ježiš chudobu, núdzu nielen miluje, sám v chudobe sa narodil, žil i zomrel, ale chce aby človek nepodľahol hriechu mamony, ako bohatý mládenec, boháč ktorému sa mnoho urodilo či boháč ktorý si nevšimol Lazara. Mária chudobná hmotne, ale bohaté na lásku nás napomína cez sv. Jána: „Ak má niekto pozemský majetok a vidí brata v núdzi, a srdce si pred ním zatvorí, ako v ňom môže ostávať Božia láska“ (1 Jn 3,17) ? Tieto slová Cirkev pripomína všetkým veriacim, primerane stavu, postaveniu, dobe... (porov. GS 63) . Príprava na vianočné sviatky sa mení. Vianoce sa stávajú biznisom. Veľká noc rovnako biznisom. Sviatky, slávnosti, sviatosti, sú často len biznis. Zvádza nás. Dávame sa zviať. Biznis ničí, podceňuje, znižuje podstatu,

krásu, cieľ, význam toho čo máme sláviť. Odvádza nás od toho čo žila Mária zo Synom. Je čas si uvedomiť, ako nás a prečo učí Mária. Usmerňuje naše kroky, stretnúť sa s Ježišom, ako a prečo osláviť Boha, ako si spasiť dušu. Učí nás Mária, aby sme jej synom a dcéram, ktorí sa dali pomýliť, oklamať, zvieť, aby sme pomohli správne žiť svoj život.

Svet je precitlivý a chorý. Svet potrebuje, aby sme mu otvorili choré oči, aby videl pravú krásu, hodnoty, zmysel života. Svetu, ktorý je chorý máme pomôcť uvedomiť si svoj stav, naučiť sa počúvať podstatné, dôležité, čo vedie k jedinej záchrane. Svet potrebuje, aby sme ho zobrali za ruku, či na ruky a ukázali istotu. Hriech robí ľudí krivými až celkom chromými. Svet potrebuje, aby sme ho naučili milovať a prijímať lásku. Svet to potrebuje a skrze Máriu svet môžeme pomôcť. Ježiš sa ujímal chorých všetkého druhu. Očisťuje malomocných, slepým vracia zrak, hluchým sluch, vyháňa zlých duchov... Mária nielen z úzadia sleduje svojho Syna, ale Mária nás dnes vyzýva ako synov a dcéry, aby sme nasledovali brata Ježiša. Áno, dnes je svet hladný nielen potrebuje posilu pre telo, ale je hladný aj na duši. Kto trpel obe núdze, vie, že duchovná núdza viac bolí. Mária nás učí nie k túžbe robiť zázraky, ale túžbe urobiť čo je možné v našich silách, možnostiach. Svet potrebuje službu útechy, ktorá má korene v pravde, láske a spravodlivosti. Učiť sa vedieť dať útechu. Skutky kresťanského milosrdenstva tak telesného i duchovného nesmieme podceňovať, prehliadať. Prečo asi Cirkev v dejinách dala súhlas k vzniku toľkým charitatívnym dielam? Rehole, spoločenstvá, spolky, hnutia sú i dnes požehnaním. Mária učí preniknúť do tajomstva bolesti, objaviť zmysel pomoci na každé utrpenie a bolesť. Kto spočíta poďakovania vyjadrené nielen na tabuľkách marianských pútnických miest, pri oltároch Panny Márie, jej sochách, ale aj tie poďakovania ktoré nie sú vyryté do kameňa, ale sú vyslovené vďačnými ústami, vyspievané, prejavované slzami. Svet je potrebné naučiť aj ďakovať. Svet trpí aj preto, že sa naučil všetko ľahko prijímať, že na niečo majú právo, že je to povinnosť aby dostali. Cirkev učí nerozhadzovať, neplyvať, ale zachovať štedrosť, byť ľudský taktný, citlivý, vnímavý, ohľaduplný, veľkorysý... Mária od svojich žiada, naučiť svet sa modliť, robiť pokánie, vedieť byť skromný, vedieť sa uspokojiť, neplyvať, nebyť márnivý... Kto to naučí svet? Kto to ukáže svojím životom? „Veba movent, exempla trahunt“ – „Slová hýbu, príklady priťahujú.“ Často Svätý otec v týchto intenciách oslovuje svet. Prosí, vyzýva, i zaprisaháva, rehoľné ustanovizne, laické spoločenstvá, veriach i inoveriach všetkých ľudí dobrej vôle. Blahoslavenstva sociálny zákon Cirkvi nesmie byť opomínaný. Čaká nás súd. Pred Bohom budeme robiť vyučovanie nielen z každého slova, myšlienky, ale aj zo skutkov a to aj zanedbania konania dobra. Svet o kresťanoch chce povedať: „Hľa, Boží Baránok je medzi ľuďmi.“ Kresťan, sprítomňuje Boha medzi ľuďmi. Boh je s nami. Naše ruky, nohy, srdcia, ústa, oči ... potrebuje Boh, aby sa svet dozvedel, že Boh Otec svet stvoril, Ježiš Kristus svet vykúpil a Boh Duch Svätý svet posväcuje a riadi.

Svet po dedičnom hriechu sa stal morom sĺz. Inde sa hovorí o slzavom údolí. Neposlušnosť prarodičov bola potrestaná. Boh prisľúbil ženu Matku, ktorá pošliape hadovy hlavu. Táto žena, je tá ktorá úzko spojená s Bohom učí a pripomína ľuďom potrebu pracovať a spolupracovať na páse. Mária spolupracuje na našej spáse. Čo sa naučila od Syna, tomu nás učí. Urobí všetko, aby nám otvorila oči a aby sme spoznali veľkosť hriechu, svoje viny, robili pokánie. Sú to lekcie pravej lásky. Mária, Matka sa vie k ľudským dušiam priblížiť s prameňom tepla, lásky, života, sily a upriamiť na Krista k najväčšiemu bohatstvu každej duše. Mária aj skrze ľudí má záujem o polovičaté a vlažné duše, ktoré potrebujú taktiež

pomoc. Jej príhovor je vlastne výzva k svätosti. Kto spočíta obrátenia, konverzie na jej príhovor. Na príhovor Matky Božej sa denne dejú zázraky v dušiach ľudí ale i v ich prirodzenom živote. Treba otvoriť oči. Nájsť si čas premýšľať, hodnotiť, všimnúť si čo sa vlastne deje. Sme jeden väčší, druhý menší hriešnici, ale najdôležitejšie je, že vieme a chceme si nájsť cestu k útočišťu hriešnikov. Pred Máriou neobstojí pretváрка, divadielko, vyhováranie sa... Modlitba, to je to, čomu naša Matka neodolá. Platia i dnes slová: „K tebe vzdycháme v tomto slzavom údolí...“

Apoštol sv. Ján keď opisuje udalosť z Kány Galilejskej (porov. Jn 2,1-12) , prvý krát predstavuje Pannu Máriu ako Prostredníčku milostí. Mária v núdzi, do ktorej sa svadobníci dostali dlho nerozmýšľa, koná, stáva sa vzorom kresťanskej aktivity. V ten deň Ježiš zjavil svoju moc a rovnako akú moc má príhovor Panny Márie v jeho srdci. Ján to nenapísal len ako svedectvo, ale aj ako výzvu, aký vzťah si vybudovať k Panne Márii. Kedykoľvek Panna Mária oroduje u svojho Syna, môžeme si byť istí, že jej prosba bude vyslyšaná. Môže Matka plná lásky byť nevypočutá od Syna ktorého srdce je prameňom všetkej lásky? V tom spočíta tajomstvo prostredníčky Panny Márie. Je predsa Matkou Božou, teda tajomstvo je v jej Materstve. Je Matkou všetkého ovocia, toré vzišlo z vykúpenia. Jej Prostredníctvo je úzko spojené s Kristom. Ona nie je prameňom milostí a preto si nikdy nepraje, aby sa jej pripisovalo prostredníctvo, ktoré by sa rovnalo prostredníctvu jej Syna. Mária vie, že nie je tvorkyňou týchto milostí. Dá sa povedať, že by nebolo na svete spásy, ani posvätenia, nijakej inej milosti, keby ona nesprostredkovala a neprestajne neorodovala u Ježiša. Toto je zmysel jej titulov prostredníčky a matky. Je len jeden Sprostredkovateľ medzi Bohom a ľuďmi, človek Ježiš Kristus, ktorý dal seba ako výkupnú žertvu za všetkých“ (1 Tim 2,5-6) . Materské poslanie Márie, toto Kristovo prostredníctvo nijako nezatieňuje, neumenšuje, ale dáva najavo jeho účinnosť. Vplyv Panny Márie na ľudí nespočíva v dajakej nutnosti, ale má svoj pôvod v Božej blahosklonnosti a svoj prameň v prekypujúcej hojnosti Kristových zásluh. Z neho čerpá všetku svoju účinnosť a pritom vôbec neprekáža bezprostrednému spojeniu veriacich s Kristom, ba ho napomáha.

Uvedomujeme si, že panny Mária riadením Božej prozreteľnosti bola na zemi rodnou matkou božského Vykupiteľa. Práve preto je našou matkou v poriadku milosti. Toto materstvo Márie v poriadku milosti trvá neprestajne, až kým sa nezavrší večná spása všetkých vyvolených. Panna Mária ani po svojom nanebovzatí neprestala v tomto poslaní, ale orodovaním aj naďalej nám získava dar večného spasenia. S materskou starostlivosťou sa stará o bratov a sestry svojho Syna, kým tvoria putujúcu Cirkev. To si máme uvedomiť nielen keď sa ocitneme v nebezpečenstvách, úzkostiach, ale aj pri slávení liturgických úkonov, období, sviatkov. Panna Mária pomáha v našich duchovných potrebách. U Márii majú preto prednosť tie prosby, v ktorých prosíme o duchovné dobrá. Keď prosíme o odpustenie hriechov, o silu, o ochranu pred pokušeniami, keď prosíme o pomoc v napredovaní v duchovných hodnotách, jednotlivých čnostiach. A to nielen za seba, ale aj druhých. Nech by sme sa nachádzali v akomkoľvek stave a nech by nás akákoľvek hanba zdržovala od toho, aby sme predstúpili pred Boha, ak budeme pri Panne Márii, môžeme bez strachu predstúpiť pre neho. Kto by mohol pochybovať, že by nás nechcel prijať na jej prosbu?! Mária nám pomáha pri vyznávaní sa z našich hriechov. Pri nej sa ľahšie odvažujeme pozrieť na príčinu našich hriechov. Pri jej nohách sa nehanbíme za svoje slzy pokánia. Naša Matka vie pochopiť, aj keď nič nehovoríme, ale v srdci túžime po jej Synovi. Ona pomôže, aby zažiarilo slnko spoza oblakov.

Ona je jasom a svetlom v tme života. Je krásou, čo priťahuje náš pohľad. Ona odtrhá náš pohľad od nízkych a nestálych vecí.

Môžeme povedať, že nepotrebujeme jej pomoc? Poznáme, že máme mnoho potrieb, v ktorých nám Mária chce pomôcť, ktoré nevládžeme riešiť sami Bez Božej pomoci. Skúmajme a spytujme sa, prečo sme často nedostali pomoc. Neprosili sme s vierou, dôverou a láskou. Sami sme sa pričínili o to, že Panna Mária nám nemohla pomôcť. Snáď sme sa dostatočne neutiekali. Mali sme malo dôvery. A nezabúdajme, že sme mohli prosiť aj o veci menej dôležité, či menej potrebné a Panna Mária nás chcela priviesť naším zamysleniami prečo tak dlho neprichádza pomoc, milosť, vypočutie, aby sme sa prosili o podstatnejšie, aby sme najprv zmenili zmýšľanie, postoje, vzťahy, aby sme snáď niečo sľúbili, vykonal, darovali, podnikli. Panna Mária je bedlivá, opatrná a múdra Matka, ktorá čaká práve na toto. Keď odstránime prekážky, potom nám vyprosí snáď i zázrak. Naše srdce bez lásky, bez pokoja, bez radosti, prázdne bude znova ovplyvňovať bohatstvom. Pod materskou starostlivosťou vie rozkvitnúť aj trnie, ktoré dosiaľ zapríčiňovalo len trápenia a strach. Zem našej duše stane sa znovu plodnou pre Božie úmysly.

Panna Mária sama prežila a zažila veľkosť a vznešenosť kňazstva, veľkňazskej obety svojho Syna a pritom nikdy nebola kňazom, nevysluhovala Eucharistiu. Panna Mária však nikdy nie je ľahostajná k tomu čo ustanovil Jej Syn a čo Magistériu Cirkvi učí a koná. Každá sv. omša ju v duchu vracia na Golgotu, pod kríž Ježiša. Preto má Mária vo veľkej láske kňazský stav. Preto ju teší, keď o kňazské povolanie bdieme, keď ho chránime, keď vyprosujeme nové, keď si ho ctíme... V každom kňazovi vidí svojho Syna a v kňazových úkonoch poznáva dielo Ježiša. Ako sprevádzala Ježiša na jeho cestách, tak chce sprevádzať aj každého kňaza. Mária si nikdy nepriala titul Virgo-Sacerdos, Panna-kňaz. Cirkv však stále vyznáva, že Matka Božia je matkou kňazov. Koľko kňazov si zvoli Pannu Máriu za ochrankyňu a sprievodkyňu svojho života. Koľko veriacich sa modlí za kňazov, obetuje za nich. Mária, vďaka im. Je zaujímavé, že keď kňaz začne upadať do kríz, je to dôkaz, že opustil úctu a vzťah k Panne Márii. Prestal sa najprv modliť, prestal sa cvičiť v čnostiach ktoré mu ona odporúča. Naopak, keď poblúdený kňaz nájde cestu k Panne Márii, keď ju začne vzývať, utiekať sa k nej o pomoc, stane s kňazom podľa srdca jej Syna. Kňaz má mať miesto pri Márii. Medzi kňazom a Pannou Máriou má byť čo najuší vzťah. Matky sa majú modliť k Panne Márii, o dar povolania pre svoje dieťa. Mladí ľudia sa majú modliť o dar povolania k zasvätenému životu. Farnosti, komunity, spoločenstva.... majú vedieť prosieť o nové povolania. Keď cítime nedostatok duchovných povolaní, obráťme sa k Panne Márii o pomoc. Takéto počínanie nie je prehnané. Naopak. Nedostatok povolania je následok nášho nesprávneho prístupu k duchovnému povolaniu. Mária chráni a rozvíja povolania. Nesmieme sa hanbiť za svoje povolanie, ale za to, že nežijeme povolanie. Panna Mária zvlášť priťahuje neskazené srdcia. Učme mladých si vypestovať k Panne Márii dôverný vzťah. Sami sa postarajme o to, aby sme k Panne Márii mali blízko, často s ňou riešili svoje veci, vedeli sa jej zveriť. Nikomu sa tak ľahko neotvárajú ľudské srdcia ako Panne Márii. Aj dnes platí zásada „Per Mariam ad Jesum – Skrze Máriu k Ježišovi!

Žiť s Máriou znamená vedieť víťaziť. Boží Syn, skôr ako sa počal v tele svojej matky uchránil ju od škvrny akéhokoľvek hriechu. Mária pošliapala hlavu hadovi. Mária bola slobodnou a rozumom obdarenou prirodzenou bytosťou, človekom. Je zázrakom Božej

všemohúcnosti a dobroty. Boh ju vysoko vyzdvihol a oslávil už na úsvite jej života. Mária je slávou Jeruzalema, radosťou Izraela (porov. Jdt 15,9-10) . Základ jej veľkosti je jej božské materstvo. Mária sa neuspokojila len tým, že bola telesnou matkou Ježiša, ale stala sa aj jeho nasledovníčkou svojim "Fiat". Vernosť dokázala. Máriina spolupráca s Božou milosťou, bola odmenená, že ju ozdobila vencom čností a vyzdvihla k najvyššiemu stupňu svätosti. Mária zvíťazila a Mária učí zvíťaziť aj nás. Aj my sme povolani zvíťaziť. Hlavným prostriedkom, ktorý nám najviac poslúži ku konečnému víťazstvu, od ktorého bude závisieť naše večné šťastie, je naša spätosť s Ježišom Kristom. Mária, žila a pracovala pre Ježiša. Jej životom bol Ježiš. Pre Ježiša ju nič nezastrašilo, bola si vedomá, že láska sa najlepšie najočividnejšie prejavuje obetou za toho, koho milujeme. Tým oslovuje Mária aj nás. Ponúka nám pomoc. „Len ten, kto ostáva vo mne a ja v ňom prináša hojne ovocie... bezo mňa nič nemôžete urobiť..." (Jn 15,5) . Pohrdnúť príkladom Panny Márie? Náš boj a konečné víťazstvo spozná veľa pádov, skleslosti, únavy, rán... Mária nás vtedy neopustí. Ošetrí rany, bude vlievať novú nádej, povzbudí... Kto sa učí od Márie, u Márii spozná raz realitu slov: „Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani na um človeku neprišlo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú“ (1 Kor 2,9) .

Otázky? Dobrý žiak sa vie pýtať učiteľa. Zdravé dieťa kladie množstvo otázok rodičom. Ctitelia Panny Márie by sa nemali čo pýtať? Byť na niečo zvedavý? Prekontrolovať? Zhodnotiť vo svojom živote?

Radosti Márie i naše radosti

Je samozrejmé, že keď ma radosť matka, vedia mať radosť aj deti, ktoré s ňou spájajú mnohé putá. Deti ktorá milujú svoju matku, tešia sa z radosti svojej matky. Nebeská Matka, Panna Mária si praje aby sme s ňou boli plný radosti. Aj keď sv. Ján pri slovách: „Ak niekto smädí, nech príde ku mne a nech sa napije! A zvnútra toho, kto verí vo mňa, potečú rieky živej vody!“ (Jn 7,37-38), nemyslí na Pannu Máriu, tieto slová hovoria aj o láske Panny Márie ku nám.

Človek po dedičnom hriechu ešte viac túži po radosti, ale nikdy sa dosýta na zemi radosťou neobohatí. Panna Máriu dávame prívlastok „Potešenie zarmútených“. Zármutoť bolí. Človek v zármutku je podobný smädnému človeku. Mária je prameňom našej radosti pretože je Matkou Božieho Baránka. O ňom sv. Ján v knihe Zjavení píše: „Hľa, veľký zástup... Stáli pred trónom a pred Baránkom...A Ten, čo sedí na tróne, bude prebývať nad nimi. Už nebudú hladovať ani žízniť, nebude na nich dorážať slnko ani iná horúčosť, lebo Baránok, čo je v strede pred trónom, bude ich pásť a privedie ich ku prameňom vôd života“ (Zj 7,9.15-16) . Ježiš Kristus, ktorého nám darovala Mária je tým jediným pravým prameňom živej vody, ktorý uhasí náš duchovný smäd, tu i vo večnosti. Aké podivné sú naše cesty k tomuto prameňu radosti. Panna Mária volá každého primeraným spôsobom, aby prišli k prameňu šťastia, ktorý daroval jej Syn. Žalmista nás inšpiruje slovami: „Ako jeleň dychtí za vodou z prameňa, tak moja duša, Bože, túži za tebou“ (Ž 42,2) .Pri Márii sa dá presvedčiť, ako všetko v nás volá po prameni živej vody šťastia. Nemáme síl povedať: Matka, Prameň, prived' nás všetkých k svojmu Synovi!?

Keď nám tma hriechu, hmla pokušení, zakrývajú cestu k pravej radosti pozrime na Matku Božieho Syna, ako na lampu, ktorá svetlom lásky môže nám posvietiť na cestu. Chvilu pri svetle olejovej lampičky bývali pre Ježiša a Jozefa v prítomnosti Márie plné šťastia. Ich láska horela pre Boha a v Bohu jeden za druhého a spolu za všetkých ľudí. Už vtedy v Nazarete Ježišovi neprišlo na um podobenstvo o desiatich pannách s lampami, najmä keď pozoroval svoju Matku? Plná i prázdna olejová lampa naozaj prezrádza vernosť srdca v službe blížneho a Boha.

Pravá radosť musí spĺňať kritéria a jedno z nich je aj vernosť. Máriina radosť vyplýva z jej vernosti. Vernosť je hodnota ktorou sa stala aj Matkou Božou aj spolupracovníčkou na diele spásy sveta. Boh bol voči Márii veľkodušnejší ako k iným stvoreniam. Pravda táto Božia veľkodušnosť sa stretla v Máriinej duši s veľkodušnou vernosťou. Neotriasla jej vernosťou žiadna skúška. Verne, ponížene prijíma vôľu Božiu. Vernosť Panny Márie nás vyzýva, oslovuje verne plniť svoje úlohy, poslanie, zasvätenie. Vernosť Márie je nádejou pre našu radosť. Tá, ktorá verne kráčala za svojim Synom svojim panensko – materským srdcom, rovnako verne

a vytrvalo čaká aj na nás a hľadá nás na našich životných cestách. Tá, ktorej lampa vernosti k Bohu nikdy nezostala bez oleja a nikdy nevyhasla, ba ani nezamihotala v búrkach a víchriciach skúšok, s láskou sa stará aj o lampy našich srdc, aby sme boli šťastní. Takto chce viesť Mária, Krista do srdc nás, ktorých dostala pod krížom svojho Syna za synov a dcéry. Mária si želá, aby znova zapalovala naše lampy viery, nádeje a lásky. Od chvíle krstu Mária bdie nad lampou našich srdc. Je to aktuálna výzva pre každého z nás ako deti Márie rozdávať pravú radosť okoliu kde žijeme. Svet potrebuje pravých svedkov radosti.

Pravá radosť potrebuje zázemie. Radosť a mlčanie, ticho patria k sebe. Hlbavé duše odjakživa mali rady mlčanie, pokoj a ticho, lebo boli presvedčené, že veľké myšlienky a osudové rozhodnutia najlepšie vznikajú v takomto ovzduší. Panna Mária bola hlbavá duša. Tak sa ju snažia mnohí umelci znázorniť nielen pri zvestovaní. Mária zostávala v tieni sústredenia a ticha. Neprestala mlčať. To neznamena nič nerobenie. Lukášovi a Matúšovi vyrozprávala udalosti z detstva svojho Syna, ktoré len ona poznala. Ako žila, tak ticho aj bola vzatá do neba. Nik o tom z apoštolov nenapísal. Je to preto, že ako ticho sa objavila na zemi, ako ticho prežila svoj život plniac vôľu Božiu, tak v tichu odišla, aby sme sa my učili nájsť si ticho na rozhovor s ňou. V tichu sa najľahšie počuje šepot Ducha Svätého. Hoci Panna Mária žila v tichu, predsa je najväčšou hovorkyňou Božej lásky k ľuďom. Ticho a mlčanie potrebuje každá duša, ktorá chce viesť skutočný duchovný život a počuť každý šepot Ducha Svätého. Sústredenie potrebujeme aj my, ak chceme vnímať Božie poučenia, osvojiť si náuku, dať sa preniknúť jeho duchom. Nečudujeme sa, prečo práve toto Cirkev doporučuje každému kto skutočne túži po pravom šťastí. Ticho nielen lieči, ale ponorenie sa v tichu do modlitby, spoznáva a zažíva človek iný svet, hodnoty, krásu. Nemali sme zanedbávať ticho, mlčanie vo svojom živote, ak chceme byť šťastní. V tichu sa odohrávajú veľké veci. V tichu sa rodia veľké osobnosti. Utiahnutosť do ticha preto nechápeme ako útek pred svetom a pred povinnosťami. Naša duša sa musí z času na čas upokojiť, aby sme boli pánmi svojich myšlienok, citov, nálad, svojej vôle. V tichu je potrebné naučiť sa nielen počúvať, ale aj hovoriť. Vtedy dokážeme byť šťastní i v čase zhonu, zmätkov, chvatu či nervozity. Svet dnes potrebuje takýchto kresťanov, ktorí budú vo svojom prostredí z plného srdca hovoriť svojim bratom a sestrám o Bohu. Len tí, čo vedia poznať hodnotu ticha, budú schopní obetovať sily na šírenie Božieho kráľovstva. Radosť objavená v tichu stane sa soľou, svetlom, kvasom, sieťou, bohatstvom pre svet.

Čo všetko si predstavíme pri slove radosť? Dnes iné ako včera. Dieťa iné ako jeho matka. Kňaz iné ako miništrant. A predsa keď si spomenieme na slovo nebeská Matka, spájajú nás sily lásky, zjednocujeme sa v myšlienkach i skutkoch, hoci pohľad vyjadrujeme rôzne. Prečo? Vo večnosti uvidíme, čo v nás spôsobila materská láska Panny Márie. Jednému zachránila vieru, inému nevinnosť, ďalšiemu duchovné povolanie, mnohým zachránila manželskú vernosť a čistotu. Stačí krátke zamyslenie a sami spoznáme u seba pomoc a ochranu Matky Božej. Premýšľajme, čo by bolo s nami, keby nad nami nebdela naša Matka? A ako by skončila naša večnosť? Ale čo by bolo s mnohých duší, keby vedeli počúvať Božiu Matku a dali s ňou viesť? Prečo mnohí nielen opustili Boha, ale aj svoju ľudskú dôstojnosť?

Mária bdie nad naším šťastím. Bdie nad Cirkvou, dušami, najmä keď rastie boj proti Bohu. Mária sa stará, aby sme našli šťastie, strateného Ježiša vo svojom živote. Po kolký krát nám ukazuje Mária cestu k pravému šťastiu? Nepriateľ Boha, Panny Márie i nás stále taktizuje,

aby u nás, pred našimi rodinami, srdcami zrúcal ochranný múr, ktorý sa nazýva – Mária. Všimnime si ako aj dnes mnohým prekáža mariánsky úcta. Ako bojujú proti počatému životu. Ako sa zasadzujú za eutanáziu. Čo sa rozpráva o celibáte a manželskej vernosti. Môže byť šťastný ten, čo dokonca rozpráva o smrti Boha? Nielen Nitzche napísal: „Aby sa mohol stať človek veľkým, treba zabiť Boha.“ Aj dnes platia slová: „Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojim potomstvom a jej potomstvom...” (Gn 3,15) .Vieme, že kto bude Pannu Máriu uctievať, milovať, že toho viera v Ježiša Krista uchráni pred všetkými satanskými útokmi. Je aktuálnou výzvou na začiatku XXI. storočia: Vrátiť úctu k Matke Božej do srdc ľudí. Nie je dôležité, akým spôsobom ju budeme uctievať, ale je dôležité, aby sme ju všetci uctievali, vyzývali, k nej sa utiekali. Ona prinesie pravé šťastie svetu, národom, do rodín, srdc.

Vytvorme teda všetky predpoklady, aby sa s Máriou na všetkých cestách každý človek. Tak ako Mária poznala nielen cestu do Betlehema, ale aj do vyhnanstva, za Synom počas verejného účinkovania i cestu krížovú, aby ľudia na svojich cestách mali Pannu Máriu za sprievodkyňu. Prečo? Mária nikdy nekráčala sama. Vždy ide so Synom. Aj dnes kde je Matka Božia je aj jej Syn. Šťastie nájdeme na našich cestách keď si osvojíme zásadu našej Matky: kráčať vždy s Ježišom. Aj my sme pútnici a potrebujeme ochranu. Matka čaká na naše pozvanie. Dokonca máme povinnosť pozvať na cesty bratov a sestier Pannu Máriu, keď oni to ešte neurobili, zabudli, podcenili jej úlohu sprievodkyne, ochrankyne... Radosť s účasti Márie na našej ceste dnes, je predzvesť večnej radosti.

Na cestách nech sa Mária stane našou vychovávateľkou šťastia. Ježiš je naše šťastie. A my si uctieame Preblahoslavenú Pannu Máriu ako Matku vteleného Božieho Syna. Vieme, že bola v najplnšom zmysle slova Kristovou Matkou. To znamená, že mu dala nielen pozemský život, ale i všetko, ako dáva každá pravá matka svojmu dieťaťu. Môžeme takto hovoriť i napriek tomu, že v evanjeliách je veľmi málo správ o Ježišovom detstve a o starostlivosti Panny Márie o Ježiša. Stačia však zaznačené udalosti, aby sme spoznali Máriu ako najlepšiu Matku. Ježiš bol Boh a od večnosti mal všetky čnosti v najvyššom stupni a v nich nekonečne prevyšoval svoju matku. A jednako ju prijíma na cestách života ako pomoc, ochranu, učiteľku... Všetci ktorí sú akýmkoľvek spôsobom vychovávateľa si práve preto majú vyvoliť Matku Ježiša Krista za vzor, učiteľku svojho poverenia a poslania.

Jednoducho, nech je Mária aj našou vychovávateľkou. Ježiš sám z Kríža poveril svoju Matku, aby sa stala aj našou Matkou, vychovávateľkou a všetkým čo s tým súvisí. Kto sa vyhne krízam, ťažkostiam, pádom? Kto nás naučí chodiť rovným krokom po cestách Božích príkazov? Kto nám najlepšie ukáže pravosť Božích slov? Je známe konštatovanie kresťanských vychovávateľov, psychológov i pedagógov, že významnou motiváciou viery a náboženského života u mládeže je túžba po morálnom ideály. Mladí aj dnes hľadajú pomocnú ruku, radu, ochranu. Mária i dnes ukazuje šťastie v žitej čistote. Pravú hodnotu lásky. Význam a potrebu vernosti danému slovu, sľubu. Kto sa dá preniknúť mariánskou úctou, kto sa dá viesť Panne Márii objaví hodnoty šťastia, ktorým sa nič a nikto nevyrovná. Bude cítiť túžbu byť hodným tej čistoty, ktorá je obrazom Máriinej čistoty. Vzor, ktorým je Mária nepodlieha módnym trendom, vkusu či nevkus, je stále jedinečný, osožný, obohacujúci, potrebný a dôležitý. Mária je a bude stále svojim zjavom, príkladom a príhovorom zárukou šťastia pre všetkých úprimne hľadajúcich pravé šťastie.

O šťastí sa dá hovoriť, musí hovoriť aj v súvislosti s povolaním. Panna Mária každú dušu vychováva podľa jej schopností a kresťanského povolania. Rehoľa, kresťanské spoločenstvo, rodina, ale i stav slobodných, všetci potrebujeme vodkyňu k veľkým ideálom. Aj dnes sú duše ktoré túžia po tom, aby milovali Krista z celej sily svojej, svojej bytosti. Ježiš im odporúča svoju Matku. Ťažko nájsť duchovné povolanie, ktoré by nerástlo pod dohľadom Panny Márie. Ona vyprosuje týmto dušiam od Syna osobitné milosti, ktorými ich chce podnietiť k väčšej horlivosti v službe Božej. Mária vie, že stav celkového oddania sa službe Bohu sa neznesie s polovičatosťou, povrchnosťou, vypočítavosťou, sebeckosťou, a preto vystríha pred ochladnutím, zradením, kolísaním v povolaní. Uvedomujeme si: Mária bez Krista! Bolo by to možné? U ľudí áno, nie u Matky Kristovej. Stratiť Krista znamená predsa stratiť vteleného Boha. Panna Máriu sa stratil dvanásťročný Syn v chráme. Neprestane ho hľadať, kým ho nenájde. Panna Mária však nestráca Syna, keď ten odchádza aby sa stal Učiteľom. Keď v náručí drží mŕtve telo Syna, Panna Mária trpí za tých, čo hriechom usmrcujú jej Syna vo svojich dušiach. Panna Mária bola podrobená skúškam pre šťastie miliónov ľudí. Boh ju povolal, aby sa stala nielen telesnou matkou Božieho Syna, ale aj duchovnou matkou tajomného Krista – Cirkvi. Keďže v Cirkvi nikdy sa nenájdu len svätí, ale ja mnohí slabosi, ktorým sa ťažko pôjde po Božích cestách, Mária sa bude musieť ako matka starať tak o zdravé ako aj o choré duchovné deti. Boh však chcel, aby Panna Mária najprv sama pocítila, aké je to šťastie, keď človek vlastní Boha, a aké je to nešťastie, keď ho stratí. Jej strata Krista síce nebola toho druhu, ako je to u ľudí, ktorí ho stratia pre hriech. Jednako táto skúška u Panny Márie bola preto, aby pomohla hlbšie preniknúť do celej hrôzy milostnej straty Krista.

Tak ako kedysi srdce Panny Márie krvácalo pre stratu Ježiša, tak dnes krváca srdce Kristovej Cirkvi pre to, že veľa jej detí tratí Krista hriechom. Cirkev ako Panna Mária pod krížom plače nad týmito duchovnými mŕtvymi a hľadá pomoc, ako vytrhnúť svet z tejto krízy. Vie, že sa to dá riešiť, len keď sa Kristus vráti do duší. Kto v tom Cirkvi pomôže? Kto iný než Mária, ktorej sám Kristus v najbolestnejšej chvíli na Golgote zveril všetky svoje deti. Kto iný, ak nie ona, ktorá už toľko ráz vyviedla Cirkev z krízy.

Jedným z osvedčených prostriedkov je malé evanjelium, ruženec. Toto evanjelium má výhodu, ktorú nemajú ostatné štyri evanjelia. Aby ho človek mohol čítať a poznať Božiu lásku k nám ľuďom, nepotrebuje vedieť čítať písmená. Môže sa ho modliť dieťa i slepý. No nech by sa videlo hocako jednoduché a ľahké, predsa má v sebe všetky hĺbky Božej múdrosti, nad ktorými sa môžu a majú zamyslieť aj najväčšie mozgy. Toto evanjelium sa dá nosiť so sebou, môžeme do neho nazrieť aj vtedy keď je tma. Dá sa čítať, aj keď kráčame. Evanjelium Márie bolo ako prvé a evanjelisti čerpali z neho materiál pre svoje evanjelia. Evanjelista sv. Lukáš píše dva razy, že „Mária si zachovávala tieto slová vo svojom srdci a premýšľala o nich“ (Lk 2,19) a na inom mieste: „A jeho matka zachovávala všetky slová vo svojom srdci“ (Lk 2,51) . Ako veľmi muselo srdce Márie v tých chvíľach ďakovať Bohu za veľkú milosť, ktorú jej preukázal, keď ju povýšil na hodnosť Božského materstva. Tak v živote Panny Márie zohrávajú radostné, bolestné i slávnostné udalosti významné a dôležité miesto, o ktorých premýšľa. Chápeme už, prečo je Panna Mária ruženec taký milý a prečo ho chce počúvať z našich úst a srdc.

Skutočnosť, že sama Panny Mária pri rozjímaní o tajomstvách nášho vykúpenia nachádzala stále nový pokrm pre svoju lásku k Bohu a pre svoju povďačnosť za prijaté dobrodenia, mala by nás ubezpečiť, že aj my nájdeme pri tom istom prameni prekypujúce bohatstvo duchovného pokrmu. Modlitba ruženca dáva nový vzlet, zápal v službe Bohu. Veď všetky tie tajomstvá, ktoré sa spomínajú v ruženci, stali sa kvôli nám. O ruženci môžeme povedať, že nám pripomína Božiu lásku k nám a keď sa ho modlíme, spievame chválospev na Božiu dobrotu.

Nech je Panna Mária pravým šťastím vo všetkých hodinách života a najmä v tú hodinu, keď skončí náš pozemský život. O to prosme, snažme sa a to dokazujme svojim životom.

Otázky: Dajme si sami.

V škole Márie

Mať mariánsku spiritualitu znamená vlastniť čnosti viery a nádeje, ktoré jednu bez druhej je priam nemožné si predstaviť. Veriť znamená pevne považovať za pravdu, čo Boh zjavil a dúfať znamená od Boha očakávať dobrá, ktoré prisľúbil, ako aj milosti, ktoré sú potrebné, aby sme tieto dobrá mohli použiť pre svoju večnú spásu. Nádej sa bytostne opiera o vieru. Viera Panny Márie bola taká veľká, pevná a silná ako u nijakého iného ľudského stvorenia, je pochopiteľné, že u Panny Márie čnosť nádeje dosiahla vrchol. Pevne verila Božiemu slovu, ktoré poznala zo Svätého Písma.

Panna Mária vyzýva nás urobiť všetko, čo od nás žiada Jej Syn. Podľa vzoru Panny Márie dať sa preniknúť dôverou, ktorá bude podporená vierou a láskou, aby sme boli schopní prijať Božie plány. Stala sa pre nás "Matkou nádeje", pretože Kristus vtelený Boh je naša pravá nádej, pretože Ona ho počala, porodila a vychovala. Ona sa už za nás prihovárala, keď ju o to nik z nás nežiadal. Prvý zázrak v Káne Galilejskej Ježiš vykonal na jej prosbu. Ježiš z rúk Panny Márie začal udeľovať svetu svoje vykupiteľské požehnanie. Udalosť spod Kristovho kríža, keď už vyhasli všetky lúče nádeje, ona jediná zostala verná, pevná v nádeji, verí, že je to chvíľa, keď sa spĺňa najväčšie Božie prisľúbenie. Preto v škole Matky Božieho Syna učíme sa proti všetkej nádeji dúfať, že Božia prozreteľnosť uskutočňuje svoj plán svojím spôsobom.

Panna Mária je nielen "Matkou nádeje", ale aj našou nádejou, a stala sa ňou skrze svoje zásluhy pred Bohom. Mária učí nielen dať slovo, ale vytrvať pri svojom slove, neochvejne stáť aj pod krížom. Nemáme si Pannu Máriu uctievať ako orodovníčku, ochrankyňu, pomocníčku si prostredníčkom? Boh sám ju ustanovil za rozdávatelku milostí. Stala sa Bohu svojim životom a vernosťou najbližšou a najpodobnejšou. Je na každom dieťati Márie, aby prijal do srdca Máriu ako vzor nádeje. Ak sa chceme naučiť, ako máme aj my nasledovať Pannu Máriu v čnosti nádeje, bude dobré, ak si pripomenieme, ako ju iní nasledovali. Od učiteľky Cirkvi sv. Terezy Ježiškovej si pripomeňme, čo napísala: „Ako môže taká nedokonalá duša ako moja túžiť po plnosti lásky? ... Ó, Ježišu, prečo nevyhradiš tie nekonečné túžby pre veľké duše, pre orlov, ktorí sa vznášajú vo výšinách? ... Ja nie som orol, ja mám len jeho oči a srdce, lebo napriek svojej krajnej malosti opovažujem sa pozerať do božského Slnka, Slnka lásky a moje srdce cíti v sebe všetky túžby orla... Vtáčik by chcel letieť k tomuto žiariacemu Slnku, ktoré mu očarúva oči, chcel by napodobňovať svojich bratov orlov, ktorí sa zdvíhajú k božskému ohnisku Najsvätejšej Trojice. Beda! Všetko, čo vie urobiť, je len to, že zamáva krídlami, ale vzletieť už nie je v jeho obmedzenej moci. ... Ježišu, ja som príliš malá, aby som konala veľké veci... a mojou pochabosťou je, keď dúfam, že ma tvoja láska prijme ako obeť... Moja pochabosť spočíva v tom, že zaklínam bratov orlov, aby mi získali milosť vzletieť k Slnku lásky na krídlach božského Orla...

Dnes, keď máme rozličné ťažkosti, žijeme v duchovných búrkach, tým viac sa zahľadme brať si príklad z duší, ktoré čnosti dôvery sa naučili v škole Panny Márie. Prečo nevzývať Pannu Máriu ako učiteľku nádeje? Či sa nemodliavame: „Zdravas Kráľovna, Matka milosrdenstva? Sklamala už Mária niekoho?

Mária vzor milovania. Príkaz lásky (Mt 22,36-38) poznáme. Rovnako, že „Boh je láska“(1 Jn 4,16) . Kto dokonalejšie splnil toto prikázanie lásky k Bohu ako to urobila Panna Mária? Čím viac Mária poznáva Boha, tým väčšmi rodí sa v jej srdci neporovnateľná láska k nemu. Mária učí svojím životom. Miluje Boha kvôli spojeniu, ktoré ju s ním viaže. Ako dcéra Najvyššieho v Bohu miluje Otca. V Bohu Synovi, ktorý sa stal skrze ňu človekom, miluje svojho Syna, najhodnejšieho lásky. Ako Božia snúbenica bezmedzne miluje Boha Duchu Svätého, ktorý je Láska sama. Miluje Boha a je Bohom milovaná. Ani inak nemohla sa spojiť s Bohom okrem spojenia lásky. Boha milovala stále a všade. Nič a nikto nemohol inak ju spojiť s Bohom. Na Máriu sa môžu vzťahovať slová: „Kto nás odlúči od lásky Kristovej? Súženie, alebo úzkosť alebo prenasledovanie? Hlad alebo nahota?... (Rim 8, 35n) . Učme sa vidieť Máriu v slovách: „Našla som ktorého má duša moja rada“ (Pies 8,6n) .

Dokázali by sme si predstaviť, že tá, ktorá tak mocne a hlboko milovala Boha, že by zanedbala lásku k blížnemu? Skrze koho nám Boh daroval svojho Syna? Neurobil to práve skrz Máriu? Boh od nej žiadal súhlas, aby vzala na seba svätú povinnosť a hodnosť božského materstva. Ona z lásky k Bohu i z lásky k nám vyslovila svoje “Fiat”, ktorým sa začalo naše vykúpenie. Od tej chvíle cez Golgotu až dodnes, do konca čias miluje Mária každého z nás. A nielen miluje, Ona nás učí, že sme tiež povolaný milovať Boha a blížneho. Ona je vzor tejto čnosti. Svojím príkladom nás učí: Oddať sa Bohu celkom celý a bez výhrad. Srdce, telo, schopnosti, práce radosti i žiale...život i smrť. Učí nezapochybovať v jeho lásku. Milovať Boha každý deň. Dokázať svoju lásku Bohu láskou k blížnym. Kedykoľvek je to potrebné a nakoľko je to potrebné. Učiť uhášať smäd lásky, hlad lásky, pocestného prijať z lásky, preniknúť väzenie láskou. Učí vlievať zúfalým nádej. Tmu premáhať svetlom. Svietiť životom okoliu. Blúdiaci aby našli naším pričinením správnu cestu. Pomôcť nájsť svetu pravú lásku. Panna Mária učí pravej veľkodušnosti, pokoju, viere, nádeji a láske.

Naj školou nech je domček z Nazaretu. Vieme si predstaviť, ako žila Mária? Ako nám káže žiť, bývať dnes? Mária vie vytvoriť teplý rodinný krb, ktorý priťahuje a spája, zjednocuje... A to všade kde ju posielal Boh. V jej dome sa plní vôľa Božia, nech je to v Nazarete, Betleheme či v Egypte. Vieme si predstaviť ako prijíma denne starosti, povinnosti, úlohy? Ako sa aklimatizuje, ako prijíma svoje okolie, ako jedná z ľuďmi z novými i s ktorými žije tridsať rokov v Nazarete? Čo o nej hovoria susedia? Čím oslovuje okolie? Jej slová, reakcie, stretnutia? Panna Mária má svoje povinnosti. V jej živote je čas určený na ticho i prácu. Vie žiť utiahnuto i vyjsť na verejnosť. Nevnucuje svoje názory. Skromne vystupuje. Počúva z úzadia aj svojho Syna a pritom mlčí. Privoláva Božie požehnanie na dielo svojho Syna.

Koná svoje práce vo vedomý, že koná pred Bohom. Premýšľa vo svojom srdci o všetkom, čo sa deje v jej okolí, okolo jej Syna. Presviedča sa o poslaní svojho Syna. Prítomnosť Ježiša jej zväčšuje vnútornú radosť, ochotu pre obeť, veľkodušnosť a nezištnosť. Bez Ježiša by bol pre ňu život prázdny, skrz neho mal pre ňu zmysel aj v najmenších povinnostiach. Postupne

peniká do tajomstva svojej spoluvykupiteľskej úlohy, ktorej vrchol dosiahne, keď bude stáť na Golgote v nemej bolesti ako bolestná matka.

Je čas pochopiť Pannu Máriu. Mnohí sa nevieme zmieriť s tým, čo musíme v živote prijať, žiť, znášať... Odkiaľ máme právo vyčkávať, vyberať si, reptáť, rúhať sa, kliatť? Mária je veľká v Božích očiach. To preto, že čo jej Božia prozreteľnosť určila, kde ju postavila plní tak, ako chce Boh. Mária nás učí, ako sa z malých, jednotvárných a nudných vecí robiť čosi veľké silou lásky nášho srdca. Vzor Panny Márie učí, že láska podstatne mení veci, udalosti, prostredie, ľudí. Boh má na nás požiadavku, aby sme vstúpili do jej školy. „Kto je verný v najmenšom, i vo veľkom je verný, a kto je neverný v najmenšom, i vo veľkom bude verný“ (Lk 16,10). Aj skrze Máriu poznávame, že láska je jediným meradlom, podľa ktorého bude merať Boh hodnotu nášho života. Všetko ostatné bude podradné. Príklad Ježišovej Matky učí, že sa vyplatí kráčať v jej šľapajach, pretože ona naučí tajomným cestám po ktorých duše privedie k veľkosti. Na ceste s ňou sa ide naisto k večnosti. Na ceste s ňou sa neblúdi, zbytočne neobchádza a ani nezachádza, ale ide hoci ťažkou a namáhavou cestou, ale tou pravou, primerane každému jeho okolnostiam určeným Bohom s lásky. Iste je to cesta svätosti.

Sv. Terezka preto radí konať malé čnosti. „Je to zväčša ťažké, ale Boh nikdy neodoprie milosť, ktorá nám dodá odvahy. Kto odpovie na Božie volanie, čoskoro sa nájde vo svetle Božieho Slnka.“ Kto je v škole Márie, nepozera kde Bohu slúži ale ako s láskou si plní svoje povinnosti. V škole Márie môže študovať každý bez rozdielu a každý primerane má čas na konzultácie i skladanie skúšok. Boh je spravodlivý Sudca. Panna Mária dostala najlepšiu odmenu.

V škole do ktorej sme všetci pozvaný neobstoja lenivý, vypočítavý, hriešny špekulanti, všetci ktorí uprednostňujú hriech. Buď budú vykázaný ale ešte skôr samy sa vylúčia, odídu. To preto, že neznesú lásku. Táto škola sa musí milovať. Nie z donútenia, ale z presvedčenia. To si treba nadobudnúť vedome a dobrovoľne. Máriin študent je vyzvaný spolupracovať. Láska sa učí horieť od toho kto horí. Táto škola je tou najpotrebnejšou rodinnou školou. Každý má svoje povinnosti, poslanie, úlohy, kde je možné spolupracovať, pomáhať si, ale každý má určené miesto ktoré je nikým nenahradiťelné. Každý človek je originál, nie kópia, falzifikát, napodobenina. To nemôže nik urobiť ani sám zo seba. Panna Mária učí pozorovať život reálne a včas, vhodne reaguje, aby nedošlo z mylnému optimizmu. Je to ona, pretože najlepšie pochopila Božiu lásku k človekovi, lebo Boh ju osobne povolal, aby dala svetu Spasiteľa, varuje pred hriechom, vystriha pred urážkou Boha, hovorí o trestoch ktoré za neveru, nevďak, ľahostajnosť ľudí musí použiť Spravodlivý Sudca, jej Syn voči vinníkom bez ľútosti a pokánia. Pomôže nám spomienka z rozprávania fatimských detí, blahoslavených Ferka a Hyacinty (2000) ? A rovnako Lucie ktorá bola na ich beatifikácii roku 2000? Ako veľmi Pannu Máriu zamestnávala myšlienka na peklo, môžeme aspoň tušiť z jej zjavení nielen vo Fatime, ale aj v Lurdoch. Dnes tiež už sv. Bernardetke hovorí v Lurdoch od 11.2. do 16 VII. v roku 1858 to isté, čo potom 13.5.1917 povedala trom pastierikom vo Fatime, aby povedala ľuďom: „Pokánie, pokánie, pokánie!“ Preto naučí deti Panna Mária modlitbu: „Môj Ježišu, odpusť nám naše hriechy, zachráň nás od pekelného ohňa a prived' do neba všetky duše, najmä tie, ktoré najviac potrebujú tvoje milosrdenstvo!“ Je na nás, aby sme si v jej škole nadobudli také hlboké poznanie o Božej svätosti, o príšere hriechu a o hrôze pekelného ohňa a večnej straty Boha, aby sme sa nikdy neodvážili urobiť niečo, čím by sme stratili Božie priateľstvo.

Škola Máriina hovorí o dvoch ohniskách: Lásky a pekle. Ohnisko Božej lásky učí nebať sa obetí, utrpenia, skúšok, sklamaní, nevďaku, prenasledovania, choroby, osamelosti, nepochopenia, lebo pochopili a osvojili si slová: „Láska Kristova nás ženie!“ O týchto sa môžu vždy iní oprieť. Sú to duchovný velikáni, svätci: mučeníci, panny, vyznavači, učitelia, kňazi, ... všetkých národov, jazykov, čias... Nesmieme zabudnúť na tých ktorí sa vzdiali zo školy Márie, blicujú. Mária sa v živote stretla aj s takými. Kto jej spôsobil jej symbolických sedem bolestí? Ľudia. Ježiš musel s týmito ľuďmi tri roky bojovať ako ich Učiteľ, Pán, Mesiáš. Čo všetko nás Ježiš a Mária učia? Aj dnes Cirkev trpí. Aj dnes sa modlíme: „odpušť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom.“ Zlý žiak zvädza dobrých. Hrozí, že hnijúce jablko nakazí aj zdravé. Nesmieme zatvárať oči pred útočiacimi proti nevinnosti bratov a sestier. Svet musí počuť slová: „Každý hriech a každé rúhanie sa odpustí ľuďom, ale rúhanie proti Duchu sa neodpustí. Kto povie slovo proti Synovi človeka, odpustí sa mu, ale kto by hovoril proti Duchu Svätému, tomu sa neodpustí ani v tomto, ani v budúcom veku“ (Mt 12,31-32). Ohnisko Božského Srdca Ježišovho chce obohatiť všetkých ľudí. Srdce Panny Márie chce priviesť všetky srdcia k srdcu jej Syna. Preto učí láske k ich srdciam. Cirkev učí zaujať postoj k týmto srdciam: krotiť oheň náruživosti, ktorý zvädza do pekla. Naproti tomu učí ideálom krásy a lásky k službe Bohu a blížnym. V ktorej škole sa naučíme osožnejšej múdrosti ako v škole Ježiša a Márie? V čom spočíva obsah? Preporodiť dnešný svet. Slovom Jána Pavla II. realizovať novú evanjelizáciu.

Zadávali sme sa už niekedy na ruky Ježiša a Márie? Pripomeňme si ich ruky ktoré učia, ktoré chcú pomôcť:

Sv. Katarína Laboure keď sa jej zjavila Panna Mária v Paríži na Ru di Bac v roku 1830 dostala príkaz dať raziť medajlu, ktorá si získala pomenovanie “záračná”, na ktorej Panne Márii z rúk vychádzajú lúče z drahokamov. Boli aj také na jej rukách, čo nevydávali žiaru a Panna Mária jej vysvetlila, že „sú to tie milosti o ktoré ľudia neprosia. A na druhej strane medaile sú dve srdcia, Ježiša a Márie, každé mnohom oslovujúce.

Na iné ruky upozorňuje sám Ježiš cez sv. Faustínu Kowalskú 24.9.1936 o Božom milosrdenstve: Ježiš ide od dverí večeradla a nesie ľudstvu svoje Vykúpenie. Má jasné šaty a jeho ruka mierne zdvihnutá znázorňuje žehnanie. Lúče: bledší i červený vychádzajú z jeho boku a symbolizujú vodu a krv, Krst a Eucharistiu, ktorými nás kŕmi zmŕtvychvstalý Pán Ježiš, aby sme večný život. Na obraze podľa Ježišovho nariadenia je i sestra Faustína, ako sekretárka Božieho milosrdenstva, ukazuje na utrpenie a smrť Krista. Oči Pána Ježiša sú očami z kríža a zvýraznené rany na dlaniach a otvorenom boku, pripomínajú utrpenie a smrť Bohočloveka za nás. Zaiste obraz Milosrdného Ježiša je v duchu veľkej noci. Obraz pripomína, radovať sa z Božieho milosrdenstva, oslavovať Najsvätejšiu Trojicu. Prijatť Božie milosrdenstvo . Ježiš vo svojej láske nám dáva nádej, aby sme dôverujúc v Neho, Jeho vykupiteľskú lásku, mohli sním žiť v pokoji a radošti. Hoci Kristus len raz za nás všetkých zomrel, ale jeho utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie je nádejou pre všetkých ľudí. Svoj život a radosť si máme uvedomiť najmä pri prijímaní sviatosti zmierenia a vo chvíli návratu k Bohu.

Mária má v našom vykúpení nezastupiteľné miesto. Prečo? Človek azda ničím tak neprežrádza svoje vnútro ako svojimi rukami. Naše ruky sprevádzajú a tlmočia naše myšlienky, túžby a city. Všimnime si svoje ruky. Podľa nich sa dá celkom ľahko poznať,

nakoľko sme verní Bohu a jeho prikázaniam a koľko v sebe prechovávame lásky voči blížnemu. Ruky často hovoria viac ako náš silný hlas. Hovoria o našich túžbach, citoch myšlienkach.

Pripomeňme si, čomu sa máme učiť od rúk Panny Márie. Jej ruky prijali do náručia v chudobe Betlehema Boha. V chráme podala Simeonovi a Anne dieťa Ježiša. Rovnako mudrcom z Východu. Jej ruky boli prvým trónom Boha v ľudskom tele. Na rukách ma dieťa keď uchoď pred Herodesom. Rukami pritúli dieťa keď ho nájde v chráme. Rukami sa stará o živobytie Božieho Syna tridsať rokov. V Káne vystrie ruky k Synovi a prosí o pomoc. Pod krížom v náručí drží mŕtve telo Syna. Pri nanebovstúpení nevystrela ruky k Synovi ktorý odchádza k Otcovi? Máriine ruky prezradili lásku jej srdca. Máriine ruky i dnes podľa zjavení nielen v Paríži, ale i v Lurdoch s ružencom v rukách volajú k opätovaniu lásky. Neprosia ruky Panny Márie nášho Boha a Pána Ježiša Krista v nebi za nás?

V časoch pôsobenia Učiteľa Ježiša Rimania pohrdali prácou rúk. Ježiš si zarábala prácou rúk ako tesár. Mária si iste vážila prácu muža Jozefa. V škole Márie sa učme pracovať na svojej spásy. Zopätá ruky, ruky pri modlitbe, rozhovore s Bohom, prezrádzajú lásku prosiacu, odprosujúcu, ďakovnú, adorujúcu. Za takýto prejav niet sa čo hanbiť. Naopak. Pretože rukami sa dá klopať na dvere nielen z dreva a plastov, ale najmä srdc a najmä Božieho milosrdenstva.

Škola Panny Márie nás učí zarobiť si na chlieb, či dopestovať svoj každodenný chlieb. O starostlivosti Márie o Ježiša a Jozefa a iste aj pre pútnikov nepochybujeme. Takýto postoj, správanie, prístup hovorí o niečom veľkom. Máriine ruky a chlieb hovoria nám o našich povinnostiach, skutkoch kresťanského milosrdenstva. Ježiš svojimi rukami urobil jeden z najznámejších zázrakov dokazujúcich svoje Mesiášske poslanie, keď na púšti nasýti zástup, kde len mužov je päť tisíc. A nie sme už ďaleko od najväčšieho daru Lásky, keď Ježiš zostáva medzi nami prítomný celý a celkom pod spôsobom chleba v Eucharistii. Panny Mária zaiste prijímala Eucharistiu po Nanebovstúpení jej Syna. Chceme povedať: Tvrdá je to reč?! Ktože to môže počúvať? Chceme aj my odísť? (porov. Jn 6,66)

Mária nás učí vo svojej škole ako sa nasýtiť a nezostať hladným naveky. Keď dejiny Cirkvi hovoria o sile z Eucharistie hovoria o potrebe živej viery. Škola si vyžaduje chuť, odvahu, sebazápor a veľa lásky. Škola je zápas. Myslieť bolí. Mária však neopustí. Utrie slzičku z očka prváčika keď ruka neposlúcha a nechce potvora napísať "a". A Mária chce stáť aj vtedy pri človeku, keď povedia „zomrel“, aby ho priviedla k Synovi ako svoje dieťa, ako brata či sestru. Je čas, prehodnotiť svoju školu pod vedením Márie.

1. Aký sme žiaci v škole Márie?
2. Nepodceňujem lásku najlepšej učiteľky?
3. Ako budujem vzťah k svojim povinnostiam, úlohám, zodpovednosti?
4. Čo chcem a mám vylepšiť v škole Panny Márie.
5. Primerane počúvam? Neodpisujem? Nevyrušujem? Môj život hovorí o primeranom raste žiaka Matky Božieho Syna?

Mária, príčina našej radosti

Toto zvolanie z Loretánskych pre mariánsky zmýšľajúcu dušu a ešte viac túžiacu dušu po Bohu je vzpruhou. V Márii nachádzame živý vzor, podľa ktorého budeme ako duchovní umelci vytvárať dielo svojho charakteru. Náš charakter formovaný vzorom Panny Márie a svätých bezpochyby je obohatený. Mária je najpríťažlivejším ideálom pre svoju čistotu a úplné odovzdanie sa Božej vôli. Kto chce v celej plnosti nájsť Boha, dosiahne to rýchlejšie cez Máriu. Kto chce zažiť radosť, krásu života, vznešenosť ducha, môže sa presvedčiť o aktuálnosti a pravdivosti starého hesla: „Cez Máriu k Kristovi!“

Mária je najlepším vychovávateľom duší. Kto zažil vo vnútri zmätok, hľadanie svojej životnej cesty, spoznáva veľkú potrebu nežnosti a lásky, porozumenia a posily. Vtedy človek túži po bytosti, ktorá vie s ním spocútiť, ako ho karhať. Je požehnaním mať bytosť, ktorej môže bez strachu otvoriť srdce, vyžalovať sa, vyplakať, povedať bez okolkov, čo cítime, zjaviť jej aj tie najtajnejšie myšlienky, ktoré vyvolávajú strach a vyjaviť ich.

Má šťastie ten, čo stretol v živote Máriu. Jej ruka je viac ako materská, z nežnosťou vie viesť cestami života k dverám večnosti. Šťastná prirodzená matka, keď jej dieťa si nachádza cestu k Božej matke. Mária duchovná matka vie vychovávať neverných, nevďačných, zblúdilých, vie otvárať si ich srdcia a naplňovať silou k novým vzletom. Vo víroch vnútorných ťažkosti je šťastím a potechou pre všetkých ktorý jej veria. Častý pohľad k Márii priam núti, aby sa s ňou stretávali a spoznávali, kde treba viac pracovať, v čom sa zdokonaľovať. V kontakte s Máriou sa dá poznať jej ochranná ruka v čase problémov, neúspechov, ale je i útočiskom vo chvíľach kríz a pomocnicou v životných potrebách.

Radostnou hviezdou rannou nazýva Cirkev Máriu od dávnych čias. Ako ranná hviezda oznamuje východ slnka, tak Panna Mária nielen v čase adventu je nádejou nového rozvidnievania sa na osobných i spoločenských cestách. Máriinu lásku k ľuďom znázorňujú mnohé symboly, ospevujú mnohé piesne. Je potrebné, aby sme najmä v liturgii Cirkvi, objavovali súvislosti s Máriou a svojim životom. Cirkev prejavuje svoju vieru v liturgii podľa starého výroku: „Lex orandi, lex credendi“. Čo sa Cirkev v liturgii modlí, v to aj verí. V týchto modlitbách od najstarších čias v udalostiach a osobami Starého zákona objavujeme znaky a obrazy Krista a jeho Matky.

Cez oblaky dejín Božej spravodlivosti už žiari Hviezda ranná. Dá sa spoznať v Balaamovom prorocke, ktoré hovorí o hviezde, čo vychádza z Jakuba a oznamuje požehnanie národom. Skúsme vidieť Máriu aj v horiacom kre, z ktorého hovorí k Mojžišovi sám Boh, ako aj v Áronovej palici, ktorá rozkvitla pred Pánovou archou a priniesla zrelé mandľové plody. Gedeonovo biele rúno, ktoré sa jednej noci zarosilo bohatou rosou, kým

okolo neho bolo všetko suché a zasa druhej noci zostalo suché, hoci všetko okolo neho bolo plné rosy, pre Cirkev je obrazom plnosti Božej milosti a obrazom nevinnosti tejto vyvolenej ženy.

Cirkev Máriu poznáva v obraze štíhlej palmy a libanonského cédra. Jesseho mládnika, veže Dávidovej, nedotknutej Abisagy, statočnej Judity a odvážnej Estery... No nadovšetko ju poznáva v Protoevanjeliu, t. j. v slovách, ktorými Boh v raji odsúdil zvodného hada: „Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou...” (Gn 3,15) . Pius IX. V roku 1854 v bule „Ineffabilis“ keď vyhlasuje dogmu o nepoškvrnenom počatí Panny Márie poukazuje na tieto slová. Máriu môžeme vidieť v Izaiášovom proroctve, v slovách k judejskému kráľovi Achazovi: „Počujte, dom Dávidov! ... Sám Pán dá vám znamenie: Hľa, Panna počne a porodí Syna a dá mu meno Emanuel“ (Iz 7, 13.14) . Mária neprestajne sprevádza svojho Syna tak pred jeho narodením, tak počas jeho života keď prijal ľudskú prirodzenosť a teraz o nej hovorí známa modlitba: „Nikdy nebolo počuť, že by bol niekto opustený, kto sa utiekal pod tvoju ochranu a teba o pomoc alebo príhovor žiadal...” Je božské, že Boh ju zachoval celkom nedotknutú od každej poškvrny, ešte aj od poškvrny dedičného hriechu. Najčistejší a najsvätejší Boží Syn chcel si vziať ľudskú prirodzenosť len v prečistom lone.

Hoci bol Ježiš cez Máriu darovaný celému ľudstvu, predsa jej úloha ako rannej zory sa sete nedovršila. Každému ľudskému srdcu má svietiť a ukazovať cestu k Ježišovi. Učiteľka Cirkvi sv. Terezka hovorí o Panne Márii, je ju viedla k Ježišovi. Mala len pätnásť rokov. Otec jej dovolil vstúpiť na Karmel. Ujo Guérin robil prekážky. Na audiencii u pápeža Leva XIII si vyprosila dovolenie. Napokon po toľkých ťažkostiach a prekážkach predsa prišla so svojho Karmela. Panna Mária bola pre ňu hviezdou. Vo svojej básni “Pieseň” Terezka spieva: „Hviezda, čo žiariš Kristom a skrze ktorú On mne bol darovaný! Skry ma. Ty. Matka, závojom čistým... Ako žila pod záštitou Panna Márie a vytrvale išla za ňou, za svojou drahou Hviezdou, tak pod lúčmi tejto Hviezdy aj odišla z tohto sveta do večného objatia dobrého Pána Boha. Jej rodná i rehoľná sestra zároveň, Paulína, v karmeli Matka Agnesa Ježišova zapísala: „Keď zazvonil zvon na pozdrav Panne Márii, zomierajúca Terezka obrátila svoj pohľad na Hviezduorskú, na Nepoškvrnenú Pannu a pozrela sa na ňu pohľadom, ktorý čo sa dá ťažko vyjadriť slovami.“

My čo cítime v prúde sveta zmietanie uprostred búrlivých vln, nespúšťajme oči z tejto Hviezdy, ak nechceme v búrkach zahynúť. Ak na cestách života sa zdvihnú búrky pokušení, keď sa dostaneme do priesmykov úzkostí, pozrime na Hviezdu, vzývajme Máriu. Ak budeme cítiť biť do nás vlny pýchy, slávomanie, ohovárania, závesti, pozrime na Hviezdu, vzývajme Máriu. Keď hnev, lakomstvo, telesnosť budú otriasať lodičkou duše, pozrime na Hviezdu, vzývajme Máriu. Keď sa budeme cítiť zdeptaný svojimi hriechmi, sklúčený bremenom svedomia, desiť prísnosťou súdu, ubitý smútkom, ak bude hroziť priepasť zúfalstva, pozrime na Hviezdu, vzývajme Máriu. Nech sa jej meno nevzdiali z perí úst, nech neodíde zo srdca. Mária, Hviezda ranná nedá zablúdiť, nesklame, nedá padnúť, unaviť sa, privedie do prístavu, cieľu.

Mária je počiatok lepšieho sveta. Či prorok Izaiáš nepoužíva pre nás povzbudivé slová, predobrazy tej, ktorá má svetu priniesť, vrátiť strateného Boha? Na koho sa vzťahujú slová: „Teš sa, pláň a pustatina, plesaj, púšť, a rozkvitni sťa jesienka! Prekvitať bude a plesáť... bude

jej daný skvost Libanonu, nádhera Karmelu a Sáróna“ (Iz 35 1-2) . Je to skromná Panna z Nazareta. Boh sa rozhodol vrátiť na zem skrze ňu, keď si z nej berie ľudskú prirodzenosť v jej panenskom lone. Áno, „keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna... aby sme mohli dostať právo synovstva“ (Gal 4,4.5) .

Môžeme si predstaviť ľudské dejiny bez Máriinho Syna? Nové storočie, tisícročie On poznačuje svojou láskou, mocou. A Mária má pri Synovi svoje opodstatnené miesto.

Na jednej vernisáži bol ak obraz s názvom “Amazonka” . Predstavoval ženu, ktorá šliape nohami po dieťati. Kritici chválili dielo ako jedno z najlepších. Vtedy pristúpila k umelcovi žena a rázne ukazujúc na obraz pred všetkým vyhlásila: „Táto nepredstavuje matku, ale zver!“ Tieto slová na umelca tak zapôsobili, že vtedy siahol po obraze a na mieste ho zničil. No nezostalo len pritom. O krátky čas, ešte počas výstavy vytvoril dielo s dieťaťom v náručí matky. Po výstave ho podaroval žene, ktorá vyznala svoje materstvo.

Áno, žijú na svete ženy, ktoré šliapu, vraždia, odhadzujú, hanbia sa za svoje deti. Preto je potrebné sa postarať, aby svoje opodstatnené miesto dostala žena, Panna Mária, Matka s Dieťaťom Ježiš v náručí. Takto svet dostane radostnejší a šťastnejší zmysel, cieľ, náplň poslania. To vyzýva k spolupráci všetkých. Boh mohol spasíť svet bez Márie, ale nechcel. On by mohol Máriu aj s jej Synom vrátiť bez pomoci kohokoľvek aj do dnešného sveta, ale ani to nechce. Ako kedysi žiadal Máriinu spoluprácu, aby svetu daroval Spasiteľa, tak dnes žiada našu spoluprácu, aby dnešnému pokoleniu vrátil Máriu, ktorá vo svojom náručí drží Ježiša.

Veľkodušná Mária, žiada od nás byť veľkodušnými. Nestačí, že my sme našli Ježiša, keď v okolí, na svete je ešte mnoho tých, čo ho nepoznajú a nemôžu milovať. Chceme byť šťastní? Budeme, keď sa s ním podelíme zo svojimi bratmi a sestrami, ktorí sú aj keď o tom nevedia už bratmi a sestrami Ježiša. Pracujme na svojom pevnom presvedčení, že náš život, naše povolanie, má čerpať zo vzoru Panny Márie. Nadobudnime si istotu, že naša námaha nebude zbytočná. Nech sme svedkami, že aj dnes je Mária najistejšou cestou k lepšiemu a šťastnejšiemu svetu, v ktorom je Kristus učiteľ, vodca a kráľ a jeho Matka našou kráľovnou, orodovnicou a tiež matkou našich srdc i duší.

Odpoveď Panny Márie je už dvetisíc rokov známa. Je moja odpoveď jasná, zrozumiteľná? U Boha má svoje miesto odpoveď Panny Márie, ale i naša. Boh oslovil Abrama: „Odíď zo svojej zeme a od svojho príbuzenstva...I odišiel Abram, ako mu to rozkázal Pán“ (Gn 12, 1.4) . I Mojžiša, osloboditeľa židovského národa takisto zvláštnym spôsobom volá Boh: „Ja som Boh, tvojho otca Abraháma, Boh Izáka a Boh Jakuba... Ja budem s tebou...“ (Ex 3,6.12n) . Izaiáša Boh volá keď mu dá videnie. Okolo Božieho trónu sú anjeli a spievajú: „Svätý, svätý, svätý!“ Izaiáš sa naľakal. Uvedomuje si svoje nečisté perí a jeden z anjelov sa dotkne žeravým uhlíkom jeho perí. A ako reaguje Izaiáš? Volá: „Hľa tu som, pošli mňa!“ (Iz 6,8) . Jeremiáš sa zas vyhovárал: „Ach, Pane, Bože, veď ja neviem hovoriť“ (Jer 1,6) . A predsa poslúchol a išiel za Pánovým hlasom. Boh rešpektuje slobodu a chce slobodné rozhodnutie na jeho Božské volanie, hoci volá i viackrát, ako proroka Samuela. Podľa tradície aj Pannu Máriu Boh oslovil tri krát. Prvé volanie ostáva tajomstvom. Tradícia, ale i sv. Gregor Nazianský a sv. Augustín píšú, že pri obetovaní Panny Márie v chráme, bola osvietená Božím svetlom a vedome Bohu sľúbila večné panenstvo. Druhé prišlo skrze anjela Gabriela. Panna Mária prijala ponuku s poníženosťou a tak umožnila Bohu uskutočniť jedinečný zázrak, spojiť v tej istej osobe čaro

a krásu nedotknuteľného panenstva s dôstojnosťou materstva. Boh chcel tým ukázať všetkým panenským dušiam až do konca sveta, že ani ich panenstvo nesmie zostať nikdy neplodné, ale musí prinášať duchovné ovocie. Toto ich má urobiť schopnými stať sa duchovnými matkami ľudstva, teda primerane oddané Bohu a šťastné. Na základoch nepoškvrneného panenstva a božského materstva Boh stavia ďalej a vedie ju tajomnými cestami obety a zriekania. Nazaret, Betlehem, jeruzalemský chrám, vyhnanstvo v Egypte až k najbolestnejšej chvíli počas golgotskej drámy. Po nanebovstúpení Krista, Máriina cesta pokračuje.

Kto by si myslel, že pre Pannu Máriu bolo ľahké ísť touto cestou, ktorou ju Boh viedol, mýlil by sa. Aj Mária bola len bytosť z krvi a mäsa. Mária rovnako cítila bolesť, utrpenie, strach... Obeta by nebola obetou, keby ju necítila. Je však ochotná odovzdaná bez váhania až do konca.

Boh aj dnes opakuje svoje volanie. Skrze prorokov a patriarchov Boh začal, skrze Pannu Máriu uskutočnil a cez stáročia od zoslania Ducha Svätého volá ďalšie veľkodušné duše, ktoré budú ochotné pokračovať. Tak sú to vyznavači, i mučeníci, panny i matky, slobodný i manželia, od užívania rozumu až po vysokú starobu vez rozdielu veku, národa, jazyka, poslania, postavenia... Vzorom im bola, je a bude Panna Mária, v tom, že dala veľkodušnú odpoveď.

Boh volá i nás. Pokrstení sa totiž preporodením a pomazaním Ducha Svätého posväcujú v duchovný dom a vo sväté kňazstvo, aby ako kresťania celou svojou činnosťou prinášali duchovné obety a zvestovali slávne skutky Toho, ktorý ich z tmy povolal do svojho predivného svetla. Preto aj od nás žiada, vytrvať v modlitbách, v oslave Boha, dávať za seba živú, svätú Bohu lúbežnú obetu a všade na svete vydávať svedectvo o Kristovi i zodpovedať sa tým, čo ich o požiadajú (LG 10) . Každému z nás je určené toto všeobecné pozvanie. Vyžaduje od nás veľkodušnosť. Vari by sme mohli dovoliť, aby pre naše váhanie alebo odmietanie Božia vec mala ustupovať pre nedostatok apoštolov?

Príklad Panny Márie "Kristoforky" je vzorový. Mária žije nie pre seba, ale aby splnila čo sľúbila. Panna Mária svoje poslanie Kristoforky neskončila ani usnutím či nanebovzatím. Dejiny Cirkvi hovoria o jej starostlivosti o bratov a sestry jej syna, keď prichádza rozličným spôsobom na návštevu k svojim deťom. Hovoria o tom putne miesta po celom svete. Tam prichádzajú deti sveta k svojej nebeskej Mate. Mária akoby schádzala zo svojho trónu a vypočuje každú dušu, aby vyprosila dušiam milosti od Jej Syna. Nedeje sa to len zjavením sa, ale najmä pomocou svojich obrazov a sôch. Dôležité je, že prichádza so svojim najväčším darom, Ježišom.

Nielen v Starom zákone vo svätom nadšení spievajú ďakovné piesne Bohu, Mojžiš, jeho sestra Mária, Samuelová matka Anna, proroci, Dávid, Šalamún, hrdinka Judit keď odsekla hlavu Holofernovi a zachránila svoj národ, spievali Bohu traja mládenci ktorých babylonský kráľ uvrhol do ohnivej pece. Najmä v žalmoch a hymnoch sú vyspievané prejavy primeranej odpovede Bohu.

V novom zákone spieva Zachariáš otec Jána Krstiteľa: „Požehnaný...“. Starec Simeon, ktorý držiak v náruči Ježiša vyspieva prorocký chválospev: „Požehnaný, Pán...Teraz prepustíš, Pane,

služobníka svojho..." Liturgia hodín prejavuje Bohu svoj vzťah v každej hodine. Mnohí chceli vysvetliť pieseň Máriinho srdca. Rozobrali každú vetu, ver, slovo, aby mohli ukázať na ktoré miesto Svätého Písma sa vzťahujú. Ukazuje to na jedno, že Panna Mária bola hlboko preniknutá božím slovom, že si ho obľúbila a stalo sa jej vlastníctvom, že k spevu "Magnifikát" biet čo viac pridať. Čo Mária vyspieva v Magnifikate, nie je nič iné, než dielo Ducha Svätého. V niekoľkých vetách zhrnula skutočnosť celých dejín spásy. Všetky cesty dejín majú jeden cieľ, Mesiáš. Máriin pohľad na budúcnosť, prejavuje ešte väčšiu lásku všetkých pokolení, pretože jej budú vďačné za to, čo urobila pre ľudstvo. Celé Sväté Písmo jasne hovorí o tom ako Matka sprevádza Syna. Cirkev od jej začiatku až do konca čias vyzýva človeka k spolupráci s Duchom Svätým na osobnej spáse i spáse iných. Boh to chce, aby ho Matka stále sprevádzala.

Panna Mária plná vďaku k Duchu Svätému chce aj nám povedať, aby nezaspali svoju povinnosť lásky. Kto sa zahľadá do svojho života bude unesený vďačnosťou, ako sa Boh stará i dnes skrze Máriu o každého človeka. Je na nás rozširovať svoje horizonty. Nepozerať len na to, čo Mária urobila nám, ale snažme sa vidieť a pochopiť, čo robí Panna Mária všetkým ľuďom.

Nejde nám len o vonkajšiu úctu k Panne Márii, ale o našu osobnú blízku spätosť s ňou. Ježiš si praje, aby sme ju prijali ako svoju duchovnú matku. Mária vplýva na nás. Mária nás vychováva.

Je správne, že vieme si nájsť čas a pozorovať, ako Panna Mária sa ponára do Božích tajomstiev. Ako vnímal každé Božie slovo. Boh pre ňu nie je cudzincom. V modlitbe jej národa, plesá jej srdce vďakou Bohu. Preníkaním pochopí Božie úmysly. Túžba po Mesiášovi a jej želanie plne sa odovzdať do jeho služby svedčia, že túto vieru prežívala celou svojou bytosťou. Táto viera bola najlepšou prípravou na milosť božského materstva. Keby ju táto čnosť nebola celkom prenikla, nebola by pochopila celú hĺbku a veľkosť Božieho volania a nebola by múdro odpovedala na Božiu ponuku.

Máriu máme nasledovať. Svetlo viery v Boha svieti aj nám. Naša vernosť, odovzdanosť Bohu, naša láska, plnenie Božích slov, to všetko aj nám dáva Boh. V litániách Loretských nie sú všetky zvolania. Chýba aj: „Matka tých, čo veria“. Je príklad prvého evanjelistu, oroduje za nás. Svojím príkladom ukazuje, aká má byť naša viera, že ju nesmie oslabiť nijaká skúška, jej plameň nesmie vyhasiť nijaká životná búrka. Bezpochyby je matkou tých, čo veria. Mária je prvým a naj dôveryhodnejším prameňom pre evanjelistov v mnohých udalostiach z Ježišovho života. Prvé dve kapitoly z Lukášovho evanjelia možno nazvať "Máriiným evanjeliom". To všetko nesie pečať srdca Máriinho a uvádza nás do hĺbky jej duše.

Krízam sa nevyhne hádam nik. V takých chvíľach sa mnohí pýtajú: Je ešte východisko? Áno, je. Boh, ktorý nám dal Pôvodcu našej viery, Ježiša Krista – skrze Máriu, chce obnoviť vieru. Od Panny Márie sa učíť príkladom viery. Písmo Sväté nestačí len čítať, poznať, ale každý verš a každú vetu a každé slovo realizovať ako Mária vo svojom živote. „Kto ma miluje, bude zachovávať moje prikázania“ (Jn 14,15) . Ježiš a Mária majú právo od nás žiadať, aby sme sa stali príkladom, svetlom viery, aby sme čo najsvedomitejšie si plnili svoje povinnosti a tak si zaslúžili odmenu.

Dá sa to zapamätať na príklade. Na veľkom štadióne bolo veľké množstvo ľudí, ktorý čakali na slová známeho kazateľa, keď sa štadión ponoril do tmy. Vtedy kazateľ zvolal: „Hľa, zapalujem jednu zápalku. Všetci ju vidíte. Ani všetka tma sveta nemôže zakryť toto malé svetielko. A čo keby ste aj vy zapálili svoje zápalky, zapalovače?“ O krátky čas bol štadión ožiarený množstvom malých svetielok.

Aj my máme byť aspoň malým svetielkom vo svete kde žijeme. Zapalujeme svetlá u iných. Nebojme sa hovoriť, prosiť, zaprisahávať, žiadať, ponúkať, aj rozkázať, pomôcť, poradiť, ukázať ako... Duch Svätý vane i dnes. Príklad Panny Márie je vzor, príklad, istota na našej ceste v jej ktorejkoľvek etape, na ktorejkoľvek časti, zákrute, výmole, štarte či ciele, u údolí či na najvyššom bode i na cieľovej rovinke.

Pýtajme sa seba a hovorme medzi sebou:

1. Prehodnotiť svoj vzťah k Panne Márii.
2. Nakoľko cítime, že patríme cez Máriu Ježišovi?
- 3: Čím by sme mali obohatiť svoje okolie o príklad viery?
4. Aký duch vládne v našom okolí a v nás?

Otvoriť sa pre radosť

Na čo Ježiš myslel pri slovách: „kto klope, tomu otvoria“ (Mt 7,8) ?

Klopať na dvere či na srdce? Komu? Nie sebe? Nepoznáte túžbu nájsť si čas zobrať do rúk kvietok a pozrieť si ho z každej strany, zvlášť tyčinku či piestik? Zadávať sa na oblohu, všimnúť si pohyb oblakov, let vtákov, letecké koridory lietadiel? Postáť na brehu a zadávať sa do pohybu vody započúvať do žblnkotu či všimnúť si hravosť pstruhov? Viem sa započúvať hudby a všímať si akordov, variácií, melódie, rytmu? Mám čas na čo chcem, po čom túžim? Viem rozoznať originál od gýču napríklad u obrazov? Vadí mi falošný spev? Hluk?

Žijeme len raz. Nie je to výzva žiť s Kristom, žiť naplno, žiť pre večný život? Stále viac a viac ľudí sa vraj uzatvára do seba, svojich problémov, a s tým súvisí, že na človeka dolieha viac samota a svet i napriek vede ktorá šíri obraz i zvuk, cíti že sa od seba my ľudia vzdialujeme.

David Torkington v knihe "Poustevník"¹ opisuje pustovníka Petra. Je to náš súčasník. Tento na pohľad obyčajný človek pomôže kňazovi Robertsonovi čo prežíva krízu viery nájsť cestu ktorá sa dá vyjadriť slovami: „otvoriť sa pre radosť“. Nie je nikomu na škodu pripomenúť si, čo vieme, len sme na to zabudli, že to vieme: -otvoriť sa Bohu v radosti.

Aj naším problémom sa môže stať, že Ježiša začneme vnímať ako podomového predavača, čo prichádza aby ponúkol najnovšiu encyklopédiu morálnych zásad v bláhovej viere, že keď ju vyjadrujete s dostatočnou silou presvedčenia, že nedokážeme ponuke odolať. Lenže on neprišiel v prvom rade preto, aby nám do detailu vyjasnil, ako Boha a blížneho milovať, naopak, prišiel nám dať moc, aby sme toto dokázali. Ak chceme iného a seba zmeniť, nepomôžu nám rady a zákony. Dokáže to jedine láska. A tým viac tá, Božia, ak jej dáme šancu. Čo tak sa zamyslieť: Nepochybujem o tom, že duchovný život môže byť aj dobrodružstvom?

Aké dôležité je prijať pravdu o sebe, ktorú už povedal Boh vo svojom zjavení. Boh chce aby sme sa mu otvorili a prijali jeho učenie «radostnej zvesti» evanjelia. A prečo sa ešte pýtať priamo či okľukami: Kto som ja? Stále čakám, že mi to povedia biológovia, chemici, paleontológovia či historici, vedci a umelci v literatúre či hudbe? Boh v Ježišovi povedal všetko. Ježiš nezrušil Zákon a Prorokov, ale ich naplnil. Ježiš za učenie lásky predsa zomrel, čo mal ešte viac urobiť, čo neurobil? Kto nechce prijať Krista, príjme to čo ho zotročí. Koniec koncov najhlbším koreňom neslobody väzí v tom, že človek sa stal otrokom seba samého, vlastného egoizmu, ktorý znemožňuje milovať, otvárať sa, mať rád nielen Boha a blížnych ale i seba samých. Keď nerešpektujeme slobodu u seba, budeme ju rešpektovať u iných? Kto nás

¹ Porov. Karmelitánske nakladateľstvá. Kostelní Vydří 1999.

uchráni pred pliagaou čo ohrozuje otvoriť sa radosti, azda nejaký múr? Preto Ježiš nás volá k vnútornej slobode: „**Ak ostanete v mojom slove, budete naozaj mojimi učeníkmi, poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí**“ (Jn 8, 31-32) . Je to výzva zotrvať v Ježišovom učení, snažiť sa premieňať jeho slová v život, snažiť sa byť jeho «živým slovom», je jedinou cestou ku skutočnej slobode. Nie je to cesta ľahká, ani pohodlná, vyžaduje si veľa odvahy a vytrvalosti. Snažme sa, aby sme s jeho pomocou mohli vydávať svedectvo o tom, že sme zakúsili čosi i zo skutočnej slobody, a to zakaždým, keď v nás zvíťazila pravá láska. Láska, ktorá slúži, ktorá sa márnivo nevypína, ani nenadúva,² ta láska otvára nás pravej radosti. Platí zásada, že pravá láska sa nikomu nevnučuje a preto neodpuďuje. Pravá láska je obohatením.

V človekovi sú také priestranstvá, že čokoľvek do nich vloží, zostávajú poloprázdne. Človek je obrovská sieň. Všetky skúsenosti, poznania, šťastie, bolesť, ktoré človek vloží do tejto siene, sú iba troškou a ten priestor, sieň v človekovi zostáva nekonečne otvorený pre ďalšie poznanie, skúsenosti pre ďalšie šťastie. Čokoľvek by človek prežil, stále zostáva poloprázdny. Ohraničené šťastie a ohraničené poznanie chápe človek ako ohraničené a preto kráča ďalej. Koľkoľvek takýchto ohraničení vecí spoznáme, ťahá nás to ísť stále ďalej. Nikdy nebudeme hotoví, plní a nasýtení. Každý koniec je pre nás novým začiatkom. Človek je nútený znova začínať a keď by si myslel, že je na konci, rýchle zistí, že opäť nie je spokojný, že treba ísť ďalej, že každý koniec je vlastne nový začiatok. Otvárať sa Kristovi je naša celoživotná nie iba povinnosť, ale aj nutnosť a tiež radosť. Koniec života zastihne človeka nie hotového pretože neobsiahol všetko prirodzené. Kto verí v Krista a verí vo večnú odmenu teší sa, že za svoj život chce a môže obsiahnuť primeranú odmenu od Boha. Pamätajme ako ľudia, že na zemi nikdy nebudeme hotový, naplnený a teda i celkom spokojný a šťastný. Musíme však bojovať proti nude, znechuteniu a clivosti. Nech náš život sa otvára v duchu hľadania, nie náhlenia a nezhrmažďujeme si poklady na zemi. Naučme sa žiť otvorene pre Boha a blížnych, rozlišujme vo veciach, udalostiach a ľuďoch Kristov zámer s nami. Naše srdce nech je primerane otvorené, aby sme do svojho vedomia prinášali stále nové a nové poznatky, ktoré budú posúvať bližšie k Bohu. Naplňajme si srdce novou a novou láskou, ale to všetko nech sa zhoduje s tým, čo Boh od nás očakáva.

Niekomu azda stačia jednotlivé chvíle radosti. Kto povie, že každá chvíľa života je čosi pekné a že s tým sa treba uspokojiť, môže skúsiť žiť podľa tohto receptu. Mnohí ho už vyskúšali. Cesta na ktorej sa otvárame Bohu. Vyhýbať sa prázdnote života, nechytať mydlové bublinky, pretože sa rozpadnú skôr ako ich môžeme chytiť. Žiť otvorený život pre Boha, že keď príde smrť, aby sme s bážňou mohli hľadiť na druhú stranu života. Na zemi nemôžeme naplniť uspokojivo život istotou, šťastím a trvanlivosťou. Žiť pre Boha a s Bohom učí, že hmotný svet nemôže natrvalo urobiť človeka šťastným. Niektorí sa môžu snažiť toto vedomie potlačiť násilím. Môžeme ho potlačiť umelou radosťou, umelými istotami, tým, že sa stratíme načas v kolektíve. Uvedomme si, že neistota sa vynorí znova za dobrými udalosťami nášho života. Môžeme utekať pres svojou prázdnotou do pôžitku, no nemôžeme poprieť, že sa to všetko okolo nás na zemi skončí.

Každá úvaha ozrejmuje, že ako ľudia sme sami pre seba problémom, že sme pre seba otázkou, na ktorú si nevieme dať vyčerpávajúcu odpoveď. Ani čo do pôvodu a ani čo do budúcnosti na mnohé si nedokážeme odpovedať. Môžeme však už počas života objaviť

² Porov. 1 Kor 13. 1-13

rozumný a vedomý základ všetkého. Tým je Boh. Bez Boha by všetko bolo nezrozumiteľné a absurdné. Bez rozumu a bez mysle na začiatku, bez Boha, ktorý je na začiatku a od počiatku, ktorý je rozumom, myslou, vedomím, by všetko ostávalo nepochopiteľné. Pravda Boh ostáva pre nás tajomstvom. No aj ako tajomstvo je pre nás vysvetlením. Nemusím poznať hviezdy ktoréhokoľvek sveta umenia, vedy. Boh je však všade. Boh je tiež osoba. Je osoba v najplnšom zmysle. A je tvorca. Nemusím ho celkom chápať. Môžem ho uznávať ako tajomstvo. Ale aj tak mi je jeho existencia vysvetlením všetkého.

Keby som aj videl do nejakého človeka, keby som poznal jeho myšlienky, jeho silu i jeho slabosti, mohol by som stáť akosi nad ním a azda ním aj manipulovať. Keby som videl celkom do vnútorného Božieho života, mohol by som v tomto poznaní nad ním akoby triumfovať. To nám nie je dané. Tajomstvo osoby je tajomstvo. Tajomstvo Boha zostáva zvrchovaným tajomstvom. Zostáva len jediná možnosť, zistiť či sa Boh sám nedáva spoznať. Viem, že prehovoril. Najprv cez prorokov a potom skrze Ježiša Krista. Zostáva nám teda jedno. Otvoriť sa pre Boha a najmä otvoriť sa v radošti pre Boha. Tak ako priepať od človeka k človekovi, sa dá prekenuť len v dôvere a láske, aj vo vzťahu k Bohu mi zostáva len táto cesta, otvoriť sa dôvere a láske. V láske sme blízko k Bohu, v láske ho prijímam, keď sa mi prihovorí, v láske ho už mám. Ten, kto nemá rád Boha, je od neho ďaleko, a ak ho nemá rád definitívne, je od neho ďaleko navždy. Otvárať sa pre radosť znamená prijímať Boha v láske a značí to, prijímať odpoveď na svoje otázky. Kto sa otvára spozná, že Boh je odpoveď na otázku, ktorú si kladie človek sám o sebe. Boh je jediný čo môže dať odpoveď na moju neistotu, na moju túžbu po pravde, šťastí, po večnom živote. Boh je odpoveď na moju lásku.

Aké jednoduché pre nás, čo sme uverili v "Lásku", že nechceme všetko vedieť, ale chceme dôverovať a oddať sa Bohu. Veriť, že Ježiš uskutočnil vrchovato túto oddanosť a tým ho Boh prijal a oslávil aj ako človeka, ako jedného z nás. Veriť, že pre túto vernosť Ježiša Krista až na smrť sa Boh neodvolateľne sľúbil darovať aj nám. Tajomstvo človeka sa dá pochopiť a rozriešiť v jedinom človekovi – Ježišovi Kristovi. Keď chceme splniť svoje poslanie, vezmeme do rúk evanjelium a študujme ho. Štúdiom o Kristovi sa Kristovi otvárame a je to otvorenie sa radosti. Otvárajme sa Kristovi štúdiom v pulzujúcom živote jeho diela, ktoré už trvá medzi nami dvetisíc rokov. Poznávajme Krista v Cirkvi, svojej identite, svojom poslaní... V ňom sa riešia naše problémy. Kristus je tu predsa pre nás, aby sme mali život a aby sme ho mali hojnejšie. Pravda o Bohu vo Svätom písme nie je oddelená od pravdy o nás. Patria spolu. Majú patriť spolu i v živote.³

Kto sa neotvorí môže prísť o všetko. Vyvarovať sa zmätku v živote je našou povinnosťou. Nenarobiť zbytočných omylov a chýb je rovnako naša povinnosť. Naopak, žiť tak, aby sme išli správnym smerom. Kto sa celkom otvorí Kristovi neupadne do zmätku. Niečo o tom naznačuje známy Exupery v "Malom princovi". – „Dobrý deň!“ – pozdravil malý princ. „Dobrý deň!“ – povedal výhybkár. – „Čo tu robíš?“ – pýtal sa malý princ. – „Triedim cestujúcich po tisícových balíkoch“, povedal výhybkár. „Vypravujem vlaky, a tie ich odvážajú hneď napravo, hneď naľavo.“ A osvetlený rýchlik, duniaci ako hrom, otriasol domčekom výhybkára. – „Majú náramne naponáhlo!“ – povedal malý princ. – „Čo hľadajú?“ – „To nevie ani človek na lokomotíve“ – odpovedal výhybkár. A druhý osvetlený rýchlik zadunel v opačnom smere. – „To sa už vracajú?“ – spýtal sa malý princ. – „To nie sú oni“ – povedal

³ Porov. R.S. *O cestách viery*. Dobrá kniha. Bratislava 1988 s.102-103.

výhybkár. – „To sú zas iní.“ – „Neboli hádam spokojní, tam kde boli?“ – „Nikdy nie sme spokojní tam, kde sme“ – vysvetľoval výhybkár. A ako hrom zadunel tretí osvetlený rýchlik. – „To idú za tými prvými cestujúcimi?“ – opýtal sa malý princ. – „Nejdú vôbec za ničím“ – povedal výhybkár. – „Vo vlaku spia alebo zívajú...“

Nevidíme to aj okolo seba, o čom píše Exuperi? Zmätok vládne tam, kde sa človek neotvára Bohu. Keď človek zabudne načo je na svete. Keď nerobí čo robiť má. Keď ničí v sebe boží obraz. Kde sa neotvára a nevie nájsť pravú radosť. Pýtate sa ja vy či je vôbec dnešnému človeku niečo sväté? Pred čím si pokľakne a kde si uvedomuje hranicu medzi tým, čo je dovolené a čo nie je dovolené? Je mnoho modiel i medzi nami a bôžikov rovnako, ktorých si tvoríme podľa svojich potrieb a duševných predpokladov. A práve preto v snahe otvoriť sa svojmu poslaniu, je správne si pripomína, že najväčším prejavom nášho života je láska. V láske a skrze lásku sa otvárať Bohu, bližnému i sebe samému a žiť radostne svoj život. Kto sa chce otvoriť Kristovi musí sa zdokonaľovať v láske. Uskutočňovať ju v prostredí v ktorom žije. Bez lásky vzniká chaos, zmätok, strach a nakoniec smrť. Napriek rôznym názorom a ťažkostiam plynúcim z charakterov, postavenia, túžob či náklonnosti, napriek ťažkostiam vytvárať spoločenstvo v jednote ducha a ideálov, znova a znova treba začínať stavať na láske, ktorá všetko znáša, vo všetko verí, vo všetko dúfa, vo všetkom vytrvá. Otvorený láske spoznávame, že tá všetko znáša. Mnohé skutočnosti nevieme zniesť, pretože nemáme pravej lásky. Bez lásky nevieme prijať ani Boha, pretože kde je absencia lásky, tam Boh nezodpovedá predstave človeka. Kto napríklad trpí bez lásky, aký môže mať vzťah k Bohu? Inokedy keď chýba láska, môžeme byť otvorený sami pre seba? Dá sa hovoriť o radošti? Keď nevieme zniesť sami seba, prijať seba, tú ťarchu nášho ducha, či žalár vlastného „ja“... Otvoriť sa Bohu v láske, nie preto, že by bola slepá, naivná, ale pre jej trpezlivosť, preto že vo všetko verí. Verí totiž v netušené možnosti Božích plánov, verí v jeho prisľuby, v jeho pomoc, verí v dobro skryté v druhých ľuďoch a toto je zárukou po tom čo túžime, žiť radostný život, tešiť sa na radosť, objavovať, spoznávať radosť⁴...

Z obežníka

Každý krok, ktorý tu na zemi urobíme smerom ku Kristovi, je súčasne krokom približujúcim nás k večnej blaženosti. Trvalé šťastie neexistuje v oddelení od Boha. A predsa opravdivá kresťanská radosť predpokladá aj prirodzené radosti, ktoré nám Boh dáva - radosť zo života, z úprimnej obetavej lásky, radosť z prírody a ticha, radosť z dobre vykonanej práce, radosť zo splnenej povinnosti, radosť vyplývajúca z čistoty, z ochoty sestersky sa podeliť, z pochopenia...

My tieto radosti môžeme očisťovať, dopĺňať a povznášať. Nemôžeme nimi pohrdať. Pri mnohých príležitostiach Ježiš vychádzal z pozemských radosti, keď chcel ohlasovať radosť svojho kráľovstva. Napr. radosť rozsievачa a ženca; muža, ktorý našiel poklad; pastiera, ktorý objaví svoju stratenú ovečku; radosť tých, ktorí sú pozvaní na hostinu; radosť na svadbe; radosť otca, ktorému sa vracia syn...

⁴ Porov. ZLATŇANSKY. J.: *Slovo života*. Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda. Rím 1973. s.50.

Opravdivá radosť má hlboké korene v srdci. Nezriedka ju sprevádza veselosť. Veľmi dobre sa však znesie aj s vážnosťou. Veselosť je spravidla čosi vonkajšie niekedy i hlučná. Radosť je trvanlivá, kým veselosť prichádza a odchádza. Bez vnútornej radosti niet ani vonkajšej - ako v izbe nie je teplo bez kúrenia.

Keď sa priblížime k takto radostnému človeku, máme dojem, akoby z neho čosi vyžarovalo. Opravdivá radosť sa nedá ukryť, nemožno ju zastaviť, sama sa ukáže i navonok. Tento jas radosti môže niekto aj predstierať, no nikdy nie dlhodobo.

Vo Svätom Písme často čítame texty, ktoré nás vyzývajú k radosti. Všimnime si text z Lukášovho evanjelia 10,17-21:

„Pane, aj zlí duchovia sa nám poddávajú v tvojom mene!“ On im povedal: „Videl som satana padať z neba ako blesk. Hľa, dal som vám moc šliapať po hadoch a škorpiónoch i po všetkej sile nepriateľa a nič vám neuškodí. No neradujte sa z toho, že sa vám poddávajú duchovia, ale radujte sa, že stí vaše mená zapísané v nebi... v tej hodine zaplesal v Duchu .Svätom a povedal: **„Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci .skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým. Áno, Otče, tebe sa tak páčilo... “** (porov. Lk 10,18.21) .Text upozorňuje na radosť Ježišových učeníkov. Stredobodom a vrcholom ich radosti je Ježišova radosť. V 20-tom verši sa hovorí o správnej Ježišovej radosti: „No neradujte sa z toho, že .sa vám poddávajú tí duchovia, ale radujte sa, že sú vaše mená zapísané v nebi.“

Tu môžeme nájsť odpoveď na otázku z čoho sa môžeme tešiť my, ktoré sme vykročili za Kristom. Nielen z hmotných vecí, z dobre vykonanej práce, z darov... ale z toho, že patríme Bohu, že plníme jeho vôľu, že mu môžeme veriť, že máme nádej naveky prebývať s Bohom – nevyčerpatelným zdrojom radosti... V tejto stati vidíme, že Ježiš sa úprimne raduje zo zdaru misijnej cesty učeníkov, ktorých poslal ohlasovať radostnú zvesť. Aj my sa snažíme tešiť z úspechu navzájom a prejavíme to i navonok. A nemyslíme si, že všetko musíme urobiť sami; že my zvestujeme iným najlepšie posolstvo spásy, ... nechajme príležitosť aj iným a zverme m zodpovedné úlohy tak ako Ježiš učeníkom.

Kto bude verný až do konca bude tiež počuť slová: **„Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdí do radosti svojho Pána.“** (Mt 25,21)

Tí, ktorí s nami prichádzajú do styku, mali by si všimnúť, že sme každý deň otvorenejší, schopnejší tešiť sa malým šľachetným a čistým radostiam, ktoré nám Pán kladie do cesty, aby ju robil príjemnejšou. Aj keď si to bude vyžadovať obety a umŕtvenia, musíme sa naučiť prekonávať náladovosť a únavu. I keď sa budeme stretať s nezdarom, nepochopením, nedocenením našich hodnôt, predsa na dne nášho srdca bude vládnuť radosť z toho, že vlastnime Boha a ukáže sa to i navonok. Vtedy každý s kým sa stretneme spozoruje, že sme šťastní v povolani. A nebudeme sa musieť pretvárať, navonok sa usmievať, naša opravdivá radosť sa ukáže za všetkých okolností.

Vnášajme radosť do svojich komunít, do svojho okolia, podľa vzoru, ktorý nám dal Ježiš. V tejto súvislosti si uvedomme, že každej komunite nastane chvíľa, že sa podelí obetuje a daruje; a tak bude rásť. Čím viac sa komunita zjednotí, tým viac túto jednotu, vyžaruje. Aby

ju dala iným, ktorý ju ešte neprežívajú, musí ju do istej miery stratiť... Preto posiela niektoré sestry inam, vytvárať ďalšie siete lásky a radostné spoločenstvá. Toto je zmysel života - šíriť sa ďalej...

Každý vývoj so sebou prináša chvíľu, keď sa objavia kvety a neskôr plody. A tieto kvety a plody zasa obsahujú semienka nového života. Komunita, ktorá si žiarlivo drží svoje sestry a nechce ich pustiť do tohto jedinečného diela plodenia, hrozí, že zahynie. Ak v pravej chvíli nebude smerovať k väčšiemu dávaniu sa, jej sestry ustrnú a stanú sa neplodnými konármi a život nebude prúdiť. Buďme veľmi opatrné, ak odmietame uposlúchnuť Božiu vôľu, sprostredkovanú vyššími predstavenými, ktorá nám určuje odísť do inej komunity. Dajme pozor, aby sme nepremeškali pravý čas zrodenia nového života.

To isté platí aj pre sestry predstavené, ktoré majú vo svojich komunitách „nenahraditeľné“ sestry a nechcú sa ich zrieknuť aby mohli niesť Kristovu radosť inam...

Spytovanie svedomia:

Som otvorená pre radosť? Úprimne si každá odpovedzme na otázku: Čo mi spôsobuje radosť? Viem sa tešiť z úspechov spolusestry? Viem sa podeliť so zážitkami, ktoré mi spôsobili radosť? Som nositeľkou radosti? Ak nie, prečo? Nevnášam do komunity na miesto radosti rozladenosť a nepokoj? Mám radosť z dobre vykonanej práce? Mám radosť z maličkosti? Chcem všetko urobiť sama? Dokážem dôverovať spolusestre a zveriť jej úlohu? Neprekážam predstaveným, keď ma chcú preložiť do inej komunity? ⁵

⁵ Porov. obežník Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa – Vykupiteľky na mesiac apríl 2001. *Otvoriť sa pre radosť.*

Pravá radosť sa nebojí utrpenia

Utrpenie nebolo, nie je a nebude jednoduchou vecou v živote človeka. Každý človek dúži v hĺbke srdca po šťastí, zdravý, aby ovládal svoje sily tela a ducha a mal moc nespôsobiť si bolesť i vyhnúť sa utrpeniu. Aj keď sa zdráhame prijať cestu utrpenia, nevyhneme sa utrpeniu. Prvé stretnutie s vlastným krížom býva poznačené vzburou, odporom a najradšej zutekaním. Rozum sa pred utrpením bráni. Pravá túžba po Bohu časom, krok za krokom, najprv v tichu a vo vnútri, predsa prijíma, dáva súhlas, „buď vôľa tvoja“. Mladosť i staroba, každý bez rozdielu nastúpiť musí na cestu, často nechcenú a predsa cestu ktorá vedie do výšok a hĺbok, krajností, ktoré keď by sme ich poznali na začiatku volali by sme, že nedajú sa uniesť, prežiť.

Načo hľadať nepriateľa svojej radosti? Nepriateľ nemôže vziať pravú radosť. Len jeden nepriateľ je moc nebezpečný. Keď sme sami sebe nepriateľom. Ublížiť môžeme len sami sebe, len sami seba môžeme obrať o radosť. Máš súhlas rozumu a vôle rozhoduje. Bez ich súhlasu nemôžeme ísť kam nechceme. Pýcha a sebecko sú hrobári a nepriatelia radosti. Kto nezachytí tento hlas a dá sa uniesť sebou, mienkou o sebe odsudzuje sa na trest „životu bez radosti“. To si nepraje Boh. Boh vo svojej láske dopustí konflikty, vnútorný nepokoj, ale nechce našu záhubu. Boh ktorý prišiel v zamení poslov oznamujúci pokoj ľuďom dobrej vôle na zemi, chce pravou radosťou obdarovať svet. Keď sa stráca pokoj a s ním aj radosť je najvyšší čas zmobilizovať sily, zastaviť sa, poznať príčinu, pravý stav. Už snád prepukol utajený, ale známy nám syndróm choroby. Už dlhšie sa necítila pravá radosť. Nebol to v ostatnom čase „život“ len sebaklam? Je potrebné rýchlo si uvedomiť, že nemôže byť opravdivá radosť tam, kde sa niekto sám seba berie príliš vážne.

Radosť je veľká cnosť a byť šťastný je obetou. Ježiš ešte pred svojím umučením upozorňoval, že táto radosť nás bude «odlišovať» od sveta. **„Vy ste teraz smutný; ale zasa vás uvidím a vaše srdce sa bude radovať a vašu radosť vám nik nevezme“** (Jn 16,22). Je to zvláštne, že mávame ťažkosti naladiť sa na túto radosť. Viac nám vyhovuje smútiť Kristom, ako radovať sa s ním. Ľahšie je s ním znášať utrpenie ako radosť. V čase pesimizmu, rôznych úzkosti i nepokojov a pochybnosti treba osobitne nástožiť na povinnosti byť šťastným. U sv. Tomáša evanjelium spomína dve jeho povahové vlastnosti, ktoré si zdanlivo protirečia. Keď Ježiš šiel vzkriesiť Lazara a učeníci sa strachovali, pretože Židia hrozili ukameňovaním, Tomáš povie ostatným: **„Podme a umrime s ním“** (Jn 11,16). V týchto slovách cítiť pesimizmus, ktorý ho neskôr pohne tak energicky odmietnuť zvesť zmŕtvychvstania.

Boh si nepraje od nás byť pesimistami. Máme uveriť v šťastie. Nebudme sebci a tvrdý, neodmietajme radosti ktoré ponúka priateľ Ježiš, aj keď ich ponúka v spojení s utrpením. Ježiš čaká od nás radosť, ponúka radosť, aby nám preukázal dobro. Prečo radšej smútime,

radšej sa trýznime s naším Pánom, ako by sme sa radovali z jeho zmŕtvychvstania, lebo v bolesti hľadáme samy seba a ľahko sa v nej nachádzame. Aj nám našej pesimistickej povaha viac vyhovujú tragické udalosti a vždy si nachádzať dôvody byť smutní na «náš účet», čo nás rozžiali, hoci predstierame, že žiaľime nad Pánom. Podieľať sa na radošti druhého, to je príležitosť prejaviť opravdivú náklonnosť a nezištnosť, lebo v takej radošti sa nevidíme, nenachádzame v nej samých seba. Nie v pôste, ale po pôste by sme sa mali viac umŕtvovať, odriekať, to svedčí o našej úprimnosti – obete šťastia. Keď nás vidí Boh šťastnými, to je radosť a odmena pre Boha. Nám je potrebné prinášať takúto obeť. Je správne, že vieme Bohu povedať takýmto spôsobom života, že po tom všetkom, čo vykonal a vytrpel za nás, už vieme žiť len z radošti jeho lásky, že sme s ním načisto spojení, že žijeme len z neho, a keď sa zahlbíme do seba, nenachádzame nič také živé ako je jeho radosť.⁶

K čomu dokážeme prirovnať šťastie?

Nie je ako **brázda**, ktorá verne ide za tým, kto ho prenasleduje? Akonáhle sa zastavíme, aby sme ho pozorovali, uchopili, zabezpečili si ho, rozplynie sa. Musíme sa pozrieť do tváre pravde, obete, povinnosti alebo i smrti, aby sme si uvedomili, že sme šťastní. V tomto okamihu, ako sa ho zriekame, uvedomujeme si, že sme sa vlastne zbavili len okov, že sme obetovali len svoje trápenie. Šťastie v sebe nesie niečo hlboko bolestné a ťažké. Žiada od nás, aby sme znovu prijali údel, ktorému sme chceli uniknúť. Sme ako radlica pluhu, musíme sa znova a znova zabárať do zeme, aby sme v tme a námahe objavili svoju silu a úlohu.

Šťastie je ako **kozub**. Nemožno si urobiť jeden pre svoju osobnú potrebu. Treba toľko tepla, aby sa zohriali všetci. Potom sa môžeme posadiť – ako jeden z chudobných- k ohňu, ktorý sme poskytli ostatným. Musíme byť šťastní za každú cenu, okamžite. Inak sa nám to nemusí podariť. To, čo chýba, môže nás obráť o šťastie. Vždy nám totiž bude niečo chýbať. Ak bez toho nemôžeme byť šťastní, nebudeme šťastní nikdy. Šťastiu treba poskytnúť úver: Treba byť šťastní vopred, treba nachádzať šťastie v dôvere i v nešťastí.

Je niečo hlboko fascinujúce bo výraze «byť zle šťastný». My všetci sme zle šťastní. Sme šťastní nevedome, nemotorne, zatrpknuto. Stačí okamih zabudnutia, nevinnosti či viery a my sa zmierime so životom, usúdime, že je dobrý, spravodlivý a štedrý. Keď mu nebudeme jednoducho vyčítať, čo všetko nám nedožičil, potom pridáme na to, že nám chýbala len dôvera, aby sme boli s ním spokojní.⁷

Prečo je utrpenie prekážkou radosti?

Jasne a pravdivo si pripomeňme, že Boh dopúšťa utrpenie a bolesť aj na tých, ktorí sa mu odovzdajú a dáva im pocítiť bolesť. Pán Ježiš predsa môže aj na nás dopustiť, aby nám niečo chýbalo, čo je v očiach ľudí nevyhnutné, ale nikdy nám neodníme to podstatné, svoju prítomnosť, svoj pokoj a všetko, čo je potrebné, aby sa náš život naplnil podľa jeho plánov.

⁶ Porov. EVELY. L.: *Utrpenie*. Dobrá kniha. Trnava 1999. s.105.

⁷ Porov. EVELY. L.: *Utrpenie*. Dobrá kniha. Trnava 1999. s.106.

Ak dopúšťa utrpenie a bolesť, našou silou vtedy musí byť viera, že Boh nedopúšťa zbytočné utrpenie. Spomeňme si napríklad na učiteľku Cirkvi sv. Terezku z Lisieux, jej «Malú cestu». Keď chceme ísť do dôsledkov svojej viery, musíme byť presvedčení, že Boh je dostatočne mocný na to, aby tak v našom živote, ako i v dejinách ľudstva využil v náš prospech každé zlo, nech je to čokoľvek, i utrpenie nech by sa zdalo navonok akékoľvek nezmyselné a zbytočné. O tomto nemôžeme mať ani filozofickú, ani matematickú istotu, môže to byť len úkon viery. Tento úkon viery v nás umocňuje Kristovo zmŕtvychvstanie, radosť víťazstva Boha nad zlom.

V určitých chvíľach života bývame nevyhnutne vyzvaný, aby sme verili proti všetkým okolnostiam, aby sme dúfali „**proti nádeji**“ (Rim 4,18). Nevyhnutne nastávajú aj situácie, keď nemôžeme pochopiť dôvod Božieho konania. To už totiž nie je múdrosť ľudí, múdrosť, ktorú môžeme obsiahnuť, múdrosť pochopiteľná, vysvetliteľná ľudským rozumom, ale základná a nepochopiteľná Božia múdrosť. Aké šťastie, že nemôžeme vždy všetko pochopiť! Keby to tak nebolo, nevedeli by sme nechať Božiu Múdrosť konať podľa jej úmyslov. A v čom by potom spočívala dôvera v Boha? V mnohých prípadoch by sme nekonali tak ako Boh, nevybrali by sme si bláznovstvo Kríža ako prostriedok Vykúpenia. Našťastie nie naša, ale Božia Múdrosť riadi všetko, pretože je nekonečne mocnejšia a milujúcejšia, a najmä milosrdnejšia ako naša. A ak je božia múdrosť nepochopiteľnejšia vo svojich cestách, v spôsobe konania voči nám, ak občas nečakane zmení smer, povedzme si, že to je zárukou, že budem tak isto nepochopiteľná v tom, čo pripravuje pre tých, ktorí v ňu dúfajú: čo ona chystá, to slávou a krásou nekonečne presahuje všetko, čo si vieme predstaviť alebo pochopiť. „**Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani do ľudského srdca nevstúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú**“ (1 Kor 2,9). Ľudská múdrosť môže vytvoriť len diela v ľudskom meradle, jedine Božia Múdrosť môže uskutočniť božské veci, a práve v božskej vznešenosti nás povoláva. Chceme ešte či stále filozofovať? Radšej upevníme sa v detinskej dôvere v Boha, v jeho Lásku a Múdrosť.⁸ Viac je potrebné nielen poznať, ale prežiť slová: „**tým, čo milujú Boha, všetko slúži na dobré**“ (Rim 8,28). A rovnako slová, že: „**utrpenia tohto času nie sú hodný porovnania s budúcou slávou, ktorá sa na nás má zjaviť**“ (Rim 8,16).

Nedajme sa pomýliť, pretože aj dnes sa dokonca u niektorých teológov dozvieme, že utrpenie samo v sebe nemá hodnotu. Rovnako jeho pôsobenie je výlučne negatívne. Vraj oslabuje, ponizuje a niekedy hanobí ľudskú bytosť. Vraj utrpenie robí človeka úplne závislým od iného človeka. Je to kameň úrazu všetkých múdrosti aj náboženstiev: tie najopatrnejšie ho obchádzajú a robia sa, že ho nevidia.

Takéto zmýšľanie je neospravedliteľné a nezlučiteľné s predstavou Boha. Boh k utrpeniu a šťastiu človeka nie je ľahostajný. Naopak, je to Boh, ktorý nás vyzýva bojovať proti utrpeniu. Či Kristus netrpel? A po akej ceste keď budeme kráčať vojdeme do jeho kráľovstva? Utrpenie je tá najzložitejšia otázka. Od prvého plaču novonarodeniatka až po posledný ston v agónii s utrpením sa stretávame. Popierať hodnotu utrpenia neznamená pomáhať chorým, ba práve tým im čosi berieme a je to nečestné. Chorý v utrpení majú moc robiť nás lepšími. Nemáme im byť vďační za takéto dobrodenie? Ježiš hovorí: „**Bol som chorý a navštívili ste ma**“ (Mt 25,36). A práve pre takýchto je pripravená odmena pri poslednom súde. Rovnako si uvedomme, že Ježiš je v nás chorý, malomocný, zmračený, väznený, a to znamená, že v našej úbohej bytosti je každý nedostatok formou Božej prítomnosti: kto toto nechápe,

⁸ Porov. PHILIPPE. J.: *Hľadaj pokoj a zotrvaj v ňom*. Serafín Bratislava. 1992. s.23.

nikdy nepochopí kresťanstvo. Utrpenie znášať s Kristom dáva odvalu a presvedča o tom, že ľudská bytosť je väčšia ako jej údel, že existuje krása duše, a čosi nám našepkáva, že duša je nezničiteľná. Hovoriť o nezmyselnosti či zbytočnosti utrpenia má niečo spoločné s duchovnou neohrabanosťou. Utrpenie nečaká, kým ho zavoláme a neušetří nikoho. Príde, keď ho nečakáme, preklízne do nášho šťastia a dá nám pocítiť jeho vratkosť. Niekedy si ho vyrobíme sami svojou zdržanlivosťou v dávaní – ak je boh efúzia, vyžarovanie, my sme skôr zadržiavanie – a táto lakomosť, ktorú si vždy ani neuvedomujeme, v nás vytvára bolestné stuhnutia, psychologické ekvivalenty toho, čo sa v medicíne nazýva napríklad žľčové či obličkové kamene. Naše ohraňovania spôsobujú, že odovzdanie seba samého, ktoré je v Božej nekonečnosti radosťou, je pre nás utrpením.⁹

Plač a reč utrpenia

Pri bezvýchodiskovom utrpení sme kresťan najprv plakať a strachovať sa. Tiež Ježiš, keď videl čo ho očakáva, či sa nepotil krvou? Kresťan nie je nijakým neotrasiteľným stoikom, ale človekom z mäsa a krvi. Pýtajme sa; je človekom, kto nepozná strach ani slzy? Ginsberg napísal: „Plakal som mnoho a tvrdo uväznený v noci v nemocničnej izbe, slabý ako dieťa, ktoré vzlyká po mame tlačенý strachom a štvaný temnými úzkosťami v ktorých už nezasvitne ani to najmenšie pozemské svetlo a takto nahý a chvejúci sa mám sa vrátiť domov.“¹⁰ Kresťan však nielen môže plakať, ale môže pociťovať aj strach. Môže tiež plakať a i pýtať sa „prečo“? Plač je reč utrpenia. V mene utrpenia musí nájsť reč, a jeho rečou je plač. Bez času plaču a bez volania „prečo?“ hrozí nebezpečenstvo, že trpiaci človek bude pohltенý tmavou a nemou apatiou. Ježiš na kríži volá: **„Eli, Eli, lema sabakthami?“** – **„Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil“** (Mt 27,46)? On opustený od Boha i ľudí, ponára sa do sféry Božej vzdialenosti a smrti, ale ešte v tomto ponorení sa utieka k svojmu Bohu. To mučený človek tu chce vykričať svoje utrpenie, ktoré už nemôže znášať, a volá k svojmu Bohu. Môj Bože, nepustím sa ťa, i keď ti nerozumiem. Až do tejto hĺbky ľudského utrpenia sa s nami Ježiš solidarizoval. Ježiš je náš brat a pripojil sa týmto žalmom (22,3) k miliónom vysloveným „prečo?“ ktoré nielen v Izraeli, ale v celom svete pre ním i v vo chvíli Kristovej agónie, ale i v súčasnosti s ním ľudia s plačom a volaním sa obracajú k Bohu. Ježiš toto všetko pretrpel, aby sme my našli zmysel volať k Bohu.

Kto trpí môže nielen plakať, ale i pýtať sa prečo a môže a má Boha tiež prosiť, aby bol oslobodený od svojho utrpenia a bolo mu zmenšené utrpenie. Toto všetko má končiť aspoň jedným slovom, jeden krát, „ďakujem“.

Často sa stáva, že človek nadobudne presvedčenie, že Boh mlčí. Imunita sa totiž blíži k nule, bodu mrazu, je na dohľad dno. Túžba po radosti sa stretla s nepriateľkou utrpením. Akého druhu, stavu, vie len človek najlepšie sám. Len hlboká poníženosť môže ako istý, pevný a zdravý stav, môže napomôcť návratu radosti. Čo tak sa vrátiť nielen perami k piesni o prvej radosti, ktorú vyspievala pokorná **„služobnica Pána“** (Lk 1,36)? Nie nadarmo Mária predniesla veľpieseň radosti – Magnifikát. Pokora je znamením tej, ktorej dušu prebodoval nie

⁹ Porov. FROSSARD. A.: *Boh v otázkach dnešného človeka*. LÚČ Bratislava 1992. s. 132-133.

¹⁰ Porov. BRANTSCHEN. J. B.: *Proč nás dobrý Bůh nechává trpět?* Scriptum Praha 1994 s.64.

jeden meč utrpenia. Pokora prináša radosť, lebo obnovuje v nás narušený poriadok. Každá kresťanská modlitba počas utrpenia a každá prosba o zmiernenie úzkosti musí urobiť tiež tento posledný krok: „Otče, nie moja, ale tvoja vôľa nech sa stane.“ Je to prosba o milosť, aby sme dokázali povedať «áno» k tomu, čo mi poskytuje nepochopiteľná božia láska. Hoci Ježišova prosba nebola vypočutá, vracia sa Ježiš po svojej modlitbe posilnený k spiacim apoštolom. Je iný ako bol, keď odchádzal sám stranou od učeníkov modliť sa. Už necíti slzy a nechveje sa. Správa sa jasne a rozhodne. Niečo podobné v utrpení môžeme zažiť každý. Ó Pane, daj, aby som trpel s tebou, aby som bol s tebou aj oslávený (porov. Rim 8,17). Je správne uvedomiť si slová ktoré boli vnuknuté prorokovi Izaiášovi: **„Hľa, ja tvorím nové nebo a novú zem... tešiť sa budú a večne jasať nad tými, ktoré ja stvorím... už tam nebude počuť plač ani bolestné volanie“** (Iz 65, 17-19) . V tomto proroctve je predstavené hoci vo zveličenej forme šťastie mesiášskych čias, keď budú od základu obnovené pomery v Izraeli a budú znova nadviazané priateľské vzťahy medzi Bohom a jeho ľudom. Ide o duchovnú radosť, no konkrétne účinky tejto radosti nájdú ozvenu aj v úľave a uľahčení toľkých ľudských utrpení. Zázraky uzdravenia Ježišom sú toho dôkazom. Ježiš svet nepriniesol posolstvo pozemského šťastia, kde už nebude plač a bolesť. Prišiel aby vzal na seba všetku ťarchu ľudských utrpení, aby ich premenil na prostriedok spásy, ktorým by si ľudia zaslúžili večné šťastie v blaženej večnosti. Jedine v nebeskej vlasti nebude viac **„žiaľu, ani náreku, ani bolesti“** (Zjv 21,4) .Pri bolesti je potrebné ne strácať radosť z toho, že Kristus svojím vykúpením je pre nás začiatkom nekonečnej radosti. «Veľká radosť», ktorú priniesol Pán Ježiš, je však opravdivá a s ňou môže človek prejsť utrpeniami každého druhu bez toho, že by ju bolo možné udusiť. Ba, čo viac. Ježiš výslovne zdôrazňuje, že v trápeniach prijatých a znášaných z lásky k Bohu, je cesta, ktorá vedie k blaženosti. **„Blahoslavení chudobní, trpiaci, hladní, prenasledovaní...“** (Mt 5, 3-10).

Veľkonočné ráno poznačené bolesťou a radosťou má svoje opodstatnenie pre nás. Z tohto tajomstva sme vyzvaný čerpať. Skrze Kristove utrpenie a smrť máme cestu do večnej radosti. U kresťana preto pesimistický pohľad na život nemá miesta.¹¹

„Každé naše stretnutie s Pánom by malo byť pre nás vrcholnou radosťou. A predsa to tak vždy nie je. Pretože Ježiša nie v každej situácii dokážeme spoznať. Mnohokrát prichádza a prihovára sa nám spôsobom, ktorý je pre nás nezrozumiteľný. Za svojho pozemského života nás otvorene poučá: **„Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme každý deň svoj kríž a nasleduje ma“** (Lk 9, 23).

Ak neprijmeme do nášho každodenného života Ježiša Ukrižovaného, budeme utekať - od neho a možno sa mu obrátíme i chrbtom. Bez ducha obetavosti, mystického Krista možno ani nezbadáme a začneme vyhľadávať ľudí príjemných, zábavných, bez problémov a trápení. Dáme prednosť tým, čo od nás nič nepotrebuje, prípadne pomôžu oni nám.

Bez kríža to v našom živote skutočne nejde. Nie že by radosť bola niečím nedovoleným, čo Boh nechce. Práve. naopak. To, za čím máme ísť, o čo sa máme usilovať, je vlastne radosť, šťastie. Ale už je to raz tak, že cesta k radosti a šťastiu je namáhavá a bolestná.

V pôvodnom Božom pláne nemalo miesta nič nepríjemné a ťažké. Človek sa však dobrovoľne rozhodol poznať zlo. A k zlu patrí bolesť, námaha, straty, sklamanie. Dobro a radosť sa hriechom nezničili, nestratili sa zo sveta. Len cesta k nim sa stala namáhavou a bolestnou.

¹¹ Porov. GABRIEL. P.: *Dôverne s Bohom*. SSV Trnava 199 s.371-372.

Námaha a bolesť nepatria k našej ľudskej prirodzenosti. Sú s ňou v úplnom rozpore. Preto je ich prekonávanie a znášanie také ťažké a vyžaduje od nás veľké vypätie vôle. Nik na svete, ani my, rehoľné sestry, nemôžeme ujsť námahe, bolesti, utrpeniu, teda krížu. Vieme však, ako kríž dokážeme niesť. Vieme, že keď milujeme Toho, ktorý za nás už kríž niesol, dokážeme mnoho. Z lásky sme schopné úžasných výkonov a nesmiernych obetí. Ak sme zamilované do Krista, dokážeme trpieť, namáhať sa, vyvíjať obrovské množstvo vôle a predsa sa nebudeme ponosovať, nebudeme sa búriť a hľadať únik. Ak milujeme, nebudeme to považovať za nespravodlivé. Ba mohli by sme povedať, že práve námaha a bolesť dávajú hodnotu tomu, čo nimi získame! Veď akú cenu by mal napríklad diplom bez štúdia a skúšok?“...¹²

Nepomýľme sa a nemyslíme si, že Boh sa teší z nášho utrpenia a len hľadá príležitosť kedy na nás môže položiť ťažší a ťažší kríž. On si našu lásku nevynucuje. Ale utrpením nás dôraznejšie a účinnejšie upozorňuje. Je to asi krajný prostriedok, ako nakloniť našu vôľu k dobrému. Ako nám dať príležitosť k prehodnoteniu života, ako nám ukázať pravú hodnotu vecí. Veď samé často až vo veľkej bolesti, smútku naučíme sa správne dívať na svet. A to je predsa obrovské dobrodenie.

Základné postoje k utrpeniu charakterizujú tri kalvárske kríže. Jedného zatvrdil, druhého zachránil a tretí ním vykúpil celé ľudstvo. Rozdiel nebol vo veľkosti bolesti ale v láske. Pre toho, čo bol plný nenávisti, neznamenal kríž nič. Kajúcemu ukrižovanému stačila štipka lásky k vlastnej spáse. A ľudstvo bolo zachránené nie absolútnou bolesťou, ale absolútnou Ježišovou láskou. Ježiš prišiel na svet preto, aby ľudsky zrozumiteľne ukázal; ako má vyzeráť láska. Prijatť Ježišov kríž do života znamená len prijať utrpenie. Tomu sa aj tak nedá vyhnúť. Trpia aj tí, čo Ježiša nepoznajú alebo ho neuznávajú. Ježišov kríž, správne pochopený a prijatý, je výrazom lásky. Cesta k svätosti musí byť cestou lásky a vtedy bude ľahšia, samozrejmejšia, bude v nej mať miesto aj radosť, hoci nie taká, akú ponúka svet.

Pri takomto nesení kríža sa nemusíme vždy usmievať. A ani sa nedá. Naša láska Bohu je záležitosťou vôle. Naše ťažké nesenie kríža, môžeme bez veľkých citových rozpoložení, zmeniť vôľou na prejav lásky. Preto sa snažme prijímať každú námahu a bolesť v duchu Ježišovho kríža. Spájajme sa s ním v obeti. Učme sa to každý deň.

Zvlášť si uvedomme, že veľkonočné tajomstvo je prepletené bolesťou i radosťou smrťou i vzkriesením. Život rehoľnej sestry, ktorý pramení z tohto tajomstva nesie sebe práve túto charakteristiku. A tak ako veľkonočné tajomstvo nekončí umúčením smrťou Ježiša, ale skrze bolesť a smrť vrcholí v radosť vzkriesenia, tak aj náš život cez utrpenia smeruje k večnej radosť.

Rehoľná sestra často skusuje tvrdú skutočnosť bolesti a predsa nemá pesimistický náhľad na život. Neprijíma utrpenie ako nehodu, ktorej sa treba za každú cenu vyhnúť, ako neželateľnú udalosť, ktorej sa treba poddať chceš - nechceš. Ani ho nemá prijímať len ako trest za hriechy, ale ako prostriedok na záchranu nesmrteľných duší a prípravu a svoje vlastné vzkriesenie. Je nemožné mať účasť na Kristovom vzkriesení, ak sme ním najskôr netrpeli a nezomreli.

Snažme sa uvedomiť si túto skutočnosť práve vo chvíľach preťaženia, zhonu, nepríjemnej choroby, či problémom. Aj my máme mať účasť na utrpení. „Dočasné preťaženie, neúspech a námaha nám nesmú odňať radosť z práce. Sú naším podielom na utrpení a kríži Ježiša Krista.“

¹² Porov. obežník Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa – Vykupiteľky na mesiac marec 2001. *Utrpenie znášané s radosťou.*

Ak príde deň, že naša láska bude taká veľká, že niečo dokážeme pre Ježiša aj vytrpieť, budeme s ním prežívať radosť a tak budeme schopné spolupracovať na vykúpení sveta. Vnútorne i vonkajšie utrpenie, ktoré so sebou prináša život, prijímame s vierou z Božích rúk. Ak pre starobu alebo chorobu zanecháme vonkajšiu činnosť budeme pokračovať v našej apoštolskej práci v hlbšom zmysle modlitbou a obetou.¹³

Na zamyslenie:

1. Aký je môj postoj ku krížu?
2. Nie som pri nesení kríža príliš smutná?
3. Viem byť Bohu vďačná i za kríž a utrpenie?
4. Som si vedomá, že svojím prijatým utrpením pomáham zachraňovať nesmrteľné duše?
5. Ako sa správam pri dočasnom preťažení a námahe?
6. Prijala som svoju bezmocnosť?

Zaver

„Utrpenie je dlhá cesta, ktorá stúpa v serpentínach. V každej z nich sa pred nami roztvorí nový spôsob života, vždy bohatší a plnší od predchádzajúceho.“¹⁴

¹³ Konštitúcie 73. Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa – Vykupiteľky.

¹⁴ EFRAIM: *Paradoxní Bůh*. Karmelitánske nakladatelství kostelní Vydří 1994. s.43.

Mať radosť z povolania

Úprimne, kedy naposledy sme zažili radosť z povolania? Ak musíme dlho premýšľať a rovnako, ak nemusíme dlho premýšľať o čom to hovorí? Vážne, robí ma rehoľné povolanie šťastným človekom? „Boh nás miluje a vedie rôznymi cestami. Môžu to byť cesty bolesti, utrpenia, ale aj radosti. Kto miluje svoje povolanie všetko prijíma s radosťou. Pán nás miluje v utrpení i v radosti. Čaká, aby sme ho milovali napriek ťažkostiam a skúškam, lebo toto všetko je láska.“¹⁵

Ľudia, ktorí aj najmenší príkaz s úzkostlivosťou a starostlivosťou zachovávajú si často myslia, že sú „čisti“ a predsa zrazu zbadajú, že nie je až tak všetko v poriadku. Je moja radosť tá pravá radosť?

Život sa častejšie prirovnáva ceste. Keď roky žijeme v tom istom prostredí, s tými istými ľuďmi a zabudneme, že sme slabý a hriešny, stane sa cestou na ktorej sa objavujú aj kamene, prekážky. Na čo všetko aké rôzne prekážky sa dá zvyknúť, čo všetko sa môže objaviť v zasvätenom živote a to aj ako prekážka radosti z povolania. Aj na ne sa i v duchovnom živote zvykne. Čo tak rozhodnúť sa odstrániť tieto zbytočné kamene? Pod odvaleným kameňom len v rozprávkach sa nachádzajú poklady, ale v živote je to často realita, červíky. Ich činnosť najmä na duchovnej ceste spôsobuje i hnisavé rany.

V čase fašiangov o polnoci hlavný organizátor zvykne vyzvať na karnevale: -„Masky dole!“ A čo maska zakrývala je vidieť. Môžu nastať aj prekvapenia. Dobré zamaskovaná tvár skrývala celkom niečo iné. Sklamanie? Strach?

Pravá radosť z povolania nezhoduje sa z maskou. Slová nestačia. Aj skutky môžu zavádzať. Pravá tvár radosti je prínosom. Nič nemá stáť ako prekážka na ceste slobody Božích detí.

Je čas zastaviť sa, čas všimnúť si, nielen zvyky, návyky, tradíciu, ale i sľuby, zásady, predsavzatia, hoci len tie z poslednej obnovy či duchovných cvičení alebo poučenia zo sviatosti zmierenia.

Je zaujímavé sledovať ako sa ľudia boja kvapiek dažďa. Nosia zo sebou na cesty dáždňiky a hneď pri prvých kvapkách ich použijú. A pár kvapiek neuškodí. Naopak. Kvapky vody ktoré nám stiekli po čele pri krste si treba aj pripomínať. K čomu nás krst vyzýva, povzbudzuje ale aj čo sme pri krste prijali, na čo je potrebné viac myslieť, uvedomovať si. A následne čo sme vedome a dobrovoľne po krste prijali za svoje. To čo malo byť prínosom, čo sme prijímali s radosťou sa stáva, či už stalo aj opačným účinkom? Vraj zdravý ľudský rozum a Božie bláznovstvo stoja proti sebe. Pri konfrontácii dá sa spoznať postavenie priemernosti a svätosti. Memento zamiesť pred vlastnými dvermi. Chytráctvo svojho „ja“ je nerozumné nazvať múdrosťou. Radosť je ovocím aj výzvy: „Vy teda buďte dokonalí, ako je

¹⁵ Radosť z povolania Február 2001. Materiál Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa – Vykupiteľky. Ul. Zimná 66. 052 01 Spišská Nová Ves.

dokonalý váš nebeský Otec“ (Mt, 5,48). Keď chceme povedať „ale“, tak len vtedy, keď si uvedomujeme ľudskú slabosť. Tak ako to pri vyslovení svojho „áno“ Bohu sme si uvedomovali potrebu Božích milosti a nenahraditeľnú našu spoluprácu. Radosť z povolania hovorí o ohni v našom vnútri. Ozaj, čo hovorí v nás?

Na dielni prišla cez zimu rada na Joža, známeho chytráka, aby sa staral o teplo. Ráno prišli chlapi a na dielni bola zima. Pri pohľade na pec videli, že v peci horí, ale je zima. V čom bolo tajomstvo, chytráctvo Jožka? V peci horela iba sviečka.

Keď nehorí čo má horieť, možno čakať aj v duchovnom živote radosť?

„Apoštoli napriek prenasledovaniu mali v sebe oheň, ktorý ich pohýnal ísť a ohlasovať radostnú zvesť. Boli naradovaní, že mohli trpieť pre Ježišovo meno. Ohlasovali všade, že Kristus je Boh. Ohlasovali opravdivého Krista, ktorý nás miloval, zomrel za nás a čaká na našu lásku ako odpoveď na jeho výzvu. Nehlásame seba samých, ale Krista ukrižovaného, píše svätý Pavol.¹⁶

Neopustiť pôdu evanjelia, naopak znova sa učiť od poľných ľalií a nebeských vtákov. Teda stáť skutočne nohami na zemi a srdcom byť so svojím Ježišom. Uvedomiť si dar povolania je uvedomiť si pozvanie na niečo vyššie a vždy čosi viac chcieť vykonať.

„Povolanie je Boží dar, výzva samého Boha. Skôr než dáme odpoveď musíme si uvedomiť, že ma povoláva nie človek, ale sám Boh a toto volanie je pre mňa nezaslúženým darom. Boh vnikol do nášho života s výzvou, aby sme medzi ostatnými a pre ostatných boli kresťansky a ľudsky autentickjší.“¹⁷

Nie je v nás, že my sa stavíme vždy proti, alebo aspoň proti niečomu. Sme presvedčení, že v nasledovaní Krista musíme byť niečo proti niekomu alebo proti niečomu. Pritom však Boh chce, aby sme sa vystúpili nad niečo a nie aby sme sa stavali proti niečomu. Platí pre nás výzva: „Nedaj sa premôcť zlu, ale dobrom premáhaj zlo“ (Rim 12,21). Je možné mať radosť y povolania, keď sme sa naučili mnohým okľukám a ešte chceme, aby nás Evanjelia nevyrušovali ani v spánku či pri stolovaní. Je čas rázne ustúpiť od svojho údajného „zdravého ja“ a viac si všimni Kristove: „Veď z plnosti srdca hovoria ústa“ (Mt 12,34), a slová: „Slová, ktoré som vám ja povedal, sú Duch a život“ (Jn 6,63). Keď niečo žiada Ježiš, aby sme mali radosť, plnosť radosti, je to tak ťažké odložiť, zrieť sa toho? Odložme nezdravú charizmu.

Protikladom rehoľnej sestry je smutná rehoľná sestra. Tu neriešime teologickú či asketickú alebo právnu definíciu, ale chceme poukázať na konkrétnu skutočnosť. Zasvätená osoba a smútok sú dva protikladne pojmy a vzájomne sa vylučujú. Ide o dokonalú duchovnú zasvätenú Bohu osobu. Smútok zabíja povolanie. Chesterton píše: „Radosť u pohanou je sotva viditeľná, je však veľkým tajomstvom u kresťanov.“¹⁸ Tento autor považuje evanjelium za príručku radosti. S diablom prišiel na svet smútok. S Kristom prišla radosť na svet. Nový zákon začína vo chvíli, keď sa „dieťa v jej lone zachvelo a Alžbetu naplnil Duch Svätý“ (Lk 1,41).

A rok čo rok si zámerne pripomínáme aj slová anjela: „Nebojte sa. Zvestujem vám veľkú

¹⁶ Radosť z povolania Február 2001.

¹⁷ Radosť z povolania Február 2001.

¹⁸ CHESTERTON.: In.: PRONZATO. A.: *Rehoľnica po koncile*. Preklepaný materiál v súkromnom archíve. s. 273.

radosť, ktorá bude patriť všetkým ľuďom“ (Lk 2, 10) . Prečo Ježiš robí zázraky? V nich konsekruje našu radosť, aby sme boli šťastní už tu na zemi. Slovo “radosť“ sa dokonca vynára aj v priebehu Ježišovho utrpenia pri poslednej večeri: „Teraz ste smutní, ale zasa vás uvidím a vaše srdce sa bude radowať. A vašu radosť vám nik nevezme“ (Jn 16,22) .

Ak je radosť veľkým tajomstvom, právom a povinnosťou je zasvätenej osoby si toto tajomstvo osvojiť, pretože ho zveruje sám Ježiš. Keby sa niekto pýtal, prečo zasvätená osoba má ukazovať radosť, mohli by sme dať zoznam desiatok pohnútok. A keby sme mali ospravedlniť smútok zasvätených osôb, neuviedli by sme ani jednu dôležitú pohnútku, pretože nejestvuje. Predsa len jedná pohnútku je. Tá ktorá vedie k nekonečnému smútku. Zasvätená osoba je nespokojná. Zvolila si nesprávnu cestu. Ale to už nie je zasvätená osoba /aj keď fyzický je prítomná v komunite/. K dosiahnutiu spásy a v snahe po dokonalosti nie malými, ale veľkými a často osudnými prekážkami môžu byť aj pokušenia.¹⁹ Je správne si uvedomiť, ako pomôcť v takomto stave zasvätenej osobe. Ukázať správnu cestu radostného povolania. Strata radosti v povolaní sa stáva bolestnou. Sv. Augustín poznal podobný stav keď napísal: „Pre teba si nás stvoril Pane, a nespokojné je naše srdce, kým nespočinie v Tebe.“ Ak chápe zasvätená osoba správne radosť, tak si uvedomuje, že je výlučným majetkom svojho Pána. Radosť prežíva ten, kto má svoje srdce naplnené Bohom. Radosť vedie k nasledovaniu a plneniu poverenia, určenia. Smutného Boh nemôže vyslať Boh ako svojho vyslanca. Smutnému človeku Boh nevystaví “poverovacie listiny“. Ježiš prišiel nie zrušiť, ale naplniť Zákon. Veľkonočné “Aleluja“ je prejavovaná radosť. A radosť si zasluhuje od nás pozornosť. Napríklad. Právom sa staráme, aby naše šaty boli čisté a upravené. Venujeme takú pozornosť radosti? Niekto si neoblečie niečo čo už mal deň na sebe, či niečo, kde je malá dierka. V poriadku. Ale že už niekoľko dní prežíva radosť pod bodom mrazu, že sa objavuje vákuum radosti, to ním nepohne. A to je v poriadku? Nezabúdajme, že hriechom sme boli Otcovi vytrhnutí a ocitli sme sa ďaleko od Boha.²⁰

Nie je správne tváriť sa, že s radosťou v povolaní je všetko v poriadku a v srdci cítime narastanie absentovania radosti vo vzťahu k sľubom. Radosť nie je sama od seba, musí byť niečím prirodzeným, spontánnym, nezvyklým hlbokým, žiarivým, niečím, čo sa prejavuje aj na tvári i v očiach, na celej osobe. Radosť má byť niečím, čo celkom jasne poukazuje na krásu nášho života, stretávania sa a dôverného vzťahu s Ježišom, Majstrom. „Zalúbená osoba myslí na toho, koho miluje, túži byť s ním a chce sa mu podobať. Každý, kto Krista naozaj miluje, je unášaný dynamikou lásky a robí ďalší krok: Krista nasleduje.“²¹

Keď vidíme smutnú zasvätenú osobu nenatíska sa otázka spýtať sa: „Prepáč, nezomrel náhodou Tvoj Boh? Pýtajme sa, je v nás a je na nás vidieť primeraná radosť pri plnení svojich povinností? Boh nás obveseľuje od našej mladosti a naša odpoveď? Predstavme sami sebe dôkazy o našej radosti. Porovnajme “za i proti“ voči prežívaniu radosti. Luhať sebe samému je nielen nefér voči sebe, ale je i hriechom. Okolie od nás čaká “znamená“ radosti.

Nevzťahuje sa aj na nás konštatovanie po jednej návšteve: Videl som mnoho mŕtvolne zatrpklých tvári. Koľko karikatúr na jednom mieste. Pretvárinky ktoré sa nedajú skryť. A v monológ pokračuje: Prečo sú znetvorené tieto tváre? Kde ste skryli radosť o ktorej ste

¹⁹ Porov. MÜLLER. L.: Asketika. Vydal Posol Božského Srdca Ježišovho. Trnava 1944 s. 191.

²⁰ Porov. BUOB. H.: *Povolání k vydanosti*. Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří 1995. s. 5.

²¹ MACIEL. M.: *Urobím vás rybáři lidí*. LÚČ. Bratislava 1995 s. 85.

kedysi nielen rozprávali? Bojíte sa ju ukázať?

Pravá radosť a tou má byť i povolanie, je najväčším svedectvom, ktoré môžeme ponúknuť svetu a ktorým môžeme obdarovať svet a svet to od zasvätenej osoby právom čaká. Neodháňajme od seba ľudí, pretože sa tvárimo ako "hrobári radosti". To je aj memento, prečo niekto váha zasvätiť svoj život Bohu. Aj keď to priamo nepovedia, ale dá sa to vycíť. Nechcú byť takto zamračení, nespokojní, mrzutí, náladoví... Radšej budeme veselí vo svete a budeme milovať i Boha.

Svet potrebuje svedkov radosti. Tí čo zasväcujú svoj život všetko vkladajú na Krista. Právě povolanie vie utíšiť smäď ľudského srdca. Len pradáva radosť presvedčí o dôvernom živote s Bohom. Ľudí dneška pritiahne k svätosti skôr radosť z čnostného života, než to, že im budú predstavené ťažkosti, ktoré musia znášať na ceste za dokonalosťou.²² Vie sa, že duchovný stav viditeľne a vopred uskutočňuje Božie kráľovstvo. Práve prejavovaná radosť ukazuje na správny obraz tohto kráľovstva a nie je karikatúrou. Pravá radosť z duchovného života môže vyvolať túžbu žiť po celú večnosť v radosti. O blaženej večnosti vieme, že budeme vidieť Boha z tváre do tváre (porov. Zjv 22,4) . Žiť zasvätený život v pravde má väčšiu nádej získať účasť v Božom kráľovstve. Svet od zasvätených právom očakáva svedectvo radosti. V opačnom prípade samy zasvätený Bohu pripravia o dobrú povest' nielen rehoľný stav, ale aj samotné Božie kráľovstvo.

Je pravdou, že tí čo odporujú Božím milostiam sa tešia, keď vidia zasvätené osoby smutné. Smútok zasvätených osôb neveriacich tiež uisťuje, že Boh nejestvuje. Radostný život zasvätených osôb vyvoláva u neveriacich pochybnosti v ich nevere. Podozrenie a pochybnosti, že predsa len nie je nezmysel všetko, čo sa v cirkvi rozpráva, že Boh je, prichádzajú vtedy, keď neveriaci vidia zasvätené osoby spokojné. Aj takto je potrebné pozerať na radosť z povolania. Svedectvo radosti zo zasväteného života, že Boh je, je dôkazom, ktorý bude presvedčivejší ako rôzne sylogizmy a iné dôkazy.

Od zasvätených sa právom očakáva ich skutočný radostný život. Čo tak oživiť svoje rozhodnutie s pred rokov, začiatku duchovného života, z tých momentov a etáp života, keď sa rodilo a spoznávalo povolanie, znova a radikálne žiť svoje zasvätenie. Ak cíti zasvätený Bohu, že nežije žiarivo svoje svedectvo radosti, pravda nejde len o vec slov, ale o vnútorné presvedčenie, je čas urobiť múdre a vhodné rozhodnutie primerane stavu zasvätenia. Všetci, ktorých sa smútok dotýka a to nielen, že je vidieť z ich tvári, nech založia novú vetvu s heslom: "Servite Domine in tristitia. – Služte Pánovi v smútku". Alexander Pronzato v knihe "Rehoľnica po koncile" poznamenáva k tomuto heslu urobiť zmenu. Namiesto „pánovi“ vložiť „diablovi“.²³ Je to horúce, ale varujúce.

„K rozhodnutiu mať radosť z povolania kardinál Mercier poznamenáva: „Túžim ti vyjaviť tajomstvo svätosti a šťastia. Ak každý deň päť minút dokážeš utíšiť svoju predstavivosť, zavrieť oči pred vnímateľnými vecami a uši pred hlukom sveta, aby si mohol vstúpiť do svätyne svojej duše, ktorá je chrámom Ducha Svätého, a povieš tomuto Božiemu Duchu: „Ó, Duchu Svätý, duša mojej duše, klaniam sa Ti. Osvieť ma, veď ma, posilni ma a povzbud' ma. Povedz mi, čo mám robiť a prikáž mi to vykonať. Sľubujem Ti, že sa podriadim všetkému, čo ma z tvojej vôle stretne. Daj len aby som poznal Tvoju svätú vôľu.“ Tvoj život

²² Porov. GAZZERA. A. LEONELLI. A.: *V jeho šľapajach*. Rím 1982. s.8.

²³ PRONZATO. A.: *Rehoľnica po koncile*. Preklepaný materiál v súkromnom archíve. s. 278.

bude radostný a šťastný. Nájdeš útechu aj uprostred utrpenia. Obdržíš milosť podľa miery tvojich ťažkostí a silu ich znášať. Tak, plný zásluh, dôjdeš k bránam neba. Takéto podriadenie sa Duchu Svätému je tajomstvom svätosti.²⁴

(Z obežníka na mesiac február)

Láska k Bohu sa prejavuje láskou k blížnemu. Veď či sa neskrýva Božia tvár, v každom človeku, ktorého stretáme? Preto sa snažíme byť trpezlivé, milosrdné, stále znovu sme ochotné odpúšťať, nebudeme odpovedať násilím za násilie a dokonca milovať, i "nepriateľov".

Boh chce zasvätenú osobu premeniť na nové stvorenie, schopné celkom sa darovať, bez akejkoľvek výhrady alebo odporu, radikálne tak ako jeho Syn.

Čaká, že mu na jeho požiadavky denne budeme odpovedať slovami a s ochotou srdca: "Tu som!" Sú to celkom prosté slová, ale majú nesmierny význam. Stretávame sa s nimi aj v Písme Svätom. S rozhodnosťou ich vyslovil Abrahám, Samuel, Panna Mária i sám Ježiš. Týmto kratučkým zvolaním vyjadríme svoju odpoveď Bohu, ktorý nás hľadá a volá. Takto rozmnoží naše ľudské schopnosti a otvorí nás, aby skrze nás vyžaroval On sám a my sa stali znamením nezištnej lásky k blížnym.

Povolanie k zasvätenému životu sme dostali od Boha a s ním i milosť k nasledovaniu. Toto máme prežívať s vedomím poníženosti a dôvery v Boha, v povedomí, že nikto z nás nemôže ani len vysloviť meno Ježiš bez Božej pomoci.

Vždy, keď na nás dolieha neistota, obráťme sa k Bohu slovami: Pane, si moja spása, moje všetko, dôverujem ti! Božia milosť je silná a musí predchádzať každé naše úsilie. Tak aj m v našom apoštoláte môžeme nasýtiť mnohých, ktorí majú hlad po Bohu. Boh nám zveruje veľké úlohy, ale nenecháva nás samé, zostáva s nami. My sa môžeme vzdialiť od Ježiša, ale on s od nás nikdy nevzdialil.

Boh túži aj dnes konať prostredníctvom zasväteného života (VC 3,4). Apoštolská exhortácia nás, zasvätených, povzbudzuje. Dodáva nám odvahu a je plná obdivu a ocenenia rehoľného života.

Svätému Otcovi boli položené tieto otázky: Aké je miesto zasväteného života v Cirkvi? Je potrebné, aby sme boli rehoľníkmi?

A on odpovedá: „Zasvätený život sa nachádza v samom srdci Cirkvi, ako prvok rozhodujúceho významu pre jej poslanie“ (VC 3). Rehoľníci a rehoľníčky každej doby majú naďalej nachádzať svoj obraz v Kristovi, modlitbou si udržiavať hlboké spojenie s ním, aby celý ich život bol naplnený apoštolským duchom a celá ich apoštolská činnosť preniknutá kontempláciou.

Teda našou hlavnou úlohou je posväcovať seba a spolupracovať na vykúpení sveta. Nech z nás vyžaruje Kristov Duch. Naše Konštitúcie nás na to upozorňujú: „Duch sestier Božského Vykupiteľa má byť Duch Ježiša Krista. Celý ich život sa má riadiť podľa tohto Božského príkladu. Jeho Duch ich musí celkom preniknúť a úplne oživovať a prejavovať sa vo všetkých ich slovách a skutkoch“ (K 4) .

K tomu nás vyzýva sám Ježiš: „Buďte svätí, lebo ja som svätý“ (1 Pt 1,16) .

Rehoľná sestra, ktorá veľkodušne žije podľa svojich sľubov, sa priamo včleňuje do vykupiteľskej obeti a toto je jedna z najkrajších foriem všeobecného kňazstva vyplývajúceho

²⁴ FARICY. R.: *Dar kontemplácie a rozoznávania*. Vaško. Prešov 1995. s. 104.

z krstu. Rehoľný život nás uspôsobuje pre oveľa väčšiu, pohotovejšiu, silnejšiu a účinnejšiu lásku . V tomto zmysle spočíva radikálnosť evanjelia. Je v úplnom protiklade so záhaľčivosťou, lenivosťou maskovanou výhovorkami, že všetko necháme na Pána. Nasledovanie Krista vyžaduje silu k zápasu, v ktorom premáhame útoky vlastného sebecka a hľadanie seba samých. Keď sme sa rozhodli nasledovať Krista, nemôže robiť nič iné, len vziať na seba svoj kríž a pociťovať na ramenách jeho plnú ťarchu.

Ak žijeme svoje zasvätenie vážne, tak sme plné radosti a nadšenia. A Kristova láska bude žiariť z nás.

Spytovanie svedomia:

1. Som v rehoľnom povolaní šťastná?
2. V komunite i na pracovisku rozdávam radosť?
3. Je mojou túžbou byť každý deň svätejšou?
4. Aká je moja vernosť v plnení sľubov?
5. Ďakujem denne za milosť povolania?
6. Prosím denne za vytrvalosť v povolaní?
7. Myslím na to, že pravá radosť je tam, kde je, Kristus?

Fenomén rastu v zasvätenom živote

Na úvod jedná poznámka: "Fenomén"²⁵ v oblasti duchovného života sa chápe ako skutočnosť, určitých postojov, vzťahov, ako sa nám veci javia. Môžeme ho chápať ako súčasť osoby či komunity. Niekomu táto skutočnosť uniká, nepripisuje jej význam, či zvykol si a ide svojou cestou, nevenuje jej pozornosť a u iného to znova a znova vrie, kypí, nedá spať, nie je spokojný a má to jednoducho dopad na konanie, myslenie i cítenie.

Fenomén povolania

Život často prirovnávame ceste. Cesty sú však rôzne: magistrály, diaľnice, 1. triedy, ale aj také horské či poľné. Na týchto cestách sme pútnici. Aj zasvätený človek je len človek, hoci si ho Boh sám povolal, a keď vedome a dobrovoľne som dal súhlas Bohu, že chcem ho nasledovať zachovávajúc sľuby, nesmiem zabudnúť, že cesta nie je vždy len rovná, ale i dovrchu a aj kľukatá.

Rast v zasvätenom živote predpokladá aktivity a efektívnosti. Tie však na začiatku narastajú aby potom nastal ich úbytok? Rozhodne nie, aspoň nie k nule. Nevyhneme sa znižovaniu aktivity a efektivity v duchovnom živote, práve preto všimnime si určitých fenoménov.

Povolanie často chápeme ako tajomstvo. Čo všetko toto tajomstvo skrýva? Napríklad v oblasti citov, duchovného rastu s Bohom... Dokonca si uvedomujeme rôzne etapy vo svojom živote. Môžeme hovoriť o živote lásky y Božej prítomnosti, či dôvery a dokonca až utópii nádeje, keď sa zasvätená osoba angažuje a angažuje a berie na seba zodpovednosť, je to čas vernosti. Ale na ceste príde čas neschopnosti, čas keď musí vedieť sa zriecť aktivít, prepustiť úrad včas a vhodným spôsobom a zriecť sa plánov ktoré ten ktorý povolal už od nás nečaká, a prípadne čo najrýchlejšie zložiť si z očí nepravé okuliare. Vedieť prijať skutočnú realitu je aj pre zasvätenú osobu niekedy moc náročné. Zasvätený život nie je len fyzická práca, prestať pracovať fyzický môže znamenať získať viac v duchovnom živote. Vždy je potrebné vhodne, primerane byť zdatný.

Každá etapa zasväteného duchovného života má svoje etapy, ktoré je potrebné zvládnuť na osoh svojej duše a nie pre oči niekoho. Vždy je potrebné vidieť a nájsť si čas na prípravu, zrealizovanie a ukončenie. Vždy tam bude aj bolesť, ale prečo si ju zväčšovať či umelo vyvolávať? Život ako cesta má byť zjednotením sa lásky s jednotou a v pravde. Načo sa

²⁵ ŠALING, Samo., kolektív, 1997, *Veľký slovník cudzích slov*, Veľký Šariš, 1997. s. 139.

vedome seba i iných klamať? Čo môže byť horšie ako žiť hoci len časť etapy života bez lásky? Nie je správne, keď sú na to všetci, že to chce zvládnuť niekto sám. Nekončí to len ujmou? Prečo si privolať vnútorné ťažkosti, pokušenia a prečo napätia v spoločenstve? Aj keď túžba je krásna, osožná a potrebná, ale nie je to predzvesť psychická, nie sú to nezdravé nutkania medzi vnútorným a vonkajším životom?

Rast duchovného života nesmie byť len osobný sen, ale i prijatie reality. Cesta každého je cesta k integrácii nášho najhlbšieho bytia s našimi kvalitami i slabosťami, s našimi bohatstvom a chudobou, naším svetlom a tieňmi.

Fenomén rastu duchovného života musí rešpektovať rast zo zeme, kde je naše videnie ohraničené, kde majú svoje miesto prirodzené sklony, kde nie je všetko zlé a nečisté, ale je to etapa kde nemožno podceniť sympatie i antipatie, aby sme mohli rásť k nekonečným horizontom, k univerzálnej láske, keď sa dokážeme neskôr otvoriť hodnotám určeným i doporučeným pre radosť osobnú v všetkých z okolia.

Duchovný život má mať svoj rytmus pri rozvíjaní, raste i realizácii. Je tam miesto i na krízy, ktoré majú svoje opodstatnenie, len si ich nevyvolávať, nespôsobovať či sa na ne príliš nevyhovárať. Rast k dokonalosti môže byť poznačený aj omylmi. Je však múdre dať sa viesť. Nepodceniť, že v živote rastu môže dôjsť k cyklicky opakovaným hodnotám. Chyby mladosti sa môžu zopakovať v starobe. Spoločenstvo zasväteného života musí vidieť aj etapy v celej spoločnosti. Vnímať vplyv jednotlivcov – autorít na celé spoločenstvo. Je vecou každého člena spoločenstva, že má svoju nenahraditeľnú úlohu bdieť nad jednotlivými etapami rastu spoločenstva.

Fenomén napätia

Mementom mnohých napätí v raste osobnom i spoločnom prameni z toho, že sa odmieta rast. Odmietanie zmien, odmietanie rastu, zotrvávanie v tom čo bolo, bránenie sa novému si vyžaduje zvlášť primeraný prístup, vysvetľovanie, diskusiu a napokon prijatie. Báť sa nárokov, zostávať vzadu, odmietať toho čo môže obohatiť je potrebné primerane riešiť. Tak jednotlivci i komunita sú Bohom Duchom Svätým vedení k neustálemu rastu. Je výzvou prameniaca z povolania každého člena komunity, aby smeroval k neustálemu objavovaniu. Kto pozná tajomstvo cesty ktorú má pred sebou? Je výzvou, aj keď nevieme čo nás čaká, že teraz robíme všetko tak jednotlivci ako i spoločenstvo preto, aby rástlo naše povolanie. Inšpirácia Ducha Svätého je zárukou úspechu. Život sa mení, ale keď dávame sa viesť Duchu Svätému, nejdeme na slepo, do neistoty, neprináleží nám sa báť i keď bázeň je potrebná. Zasvätený život je putovanie púšťou do zaslúbenej zeme, kde sa máme pripraviť na vstup, osvojiť si primerané hodnoty a oslobodiť sa od všetkého čo nie je podstatné pre vstup. Ježišove slová o ťave a uchu ihly nech sú dostatočným mementom. Rast v duchovnom živote nech sa vyvaruje nepotrebných rečí a postojov. Reptanie Židov na púšti i samých Mojžiša a Árona sú mementom. Rast nesmie byť len túžba po dobrodružstve, len túžba zažiť napätie, ale i vyvarovať sa otroctvu.

Tak jednotlivcovi i celej komunite nemá chýbať plameň nadšenia, byť veľkorysého srdca, rešpektovať slobodu každého vždy pomôcť v raste povolania. To vyžaduje poznanie seba, poznanie toho čo musí každý i všetci spoločne rešpektovať, plniť a životom dokazovať. Byť pravdivý, žiť pravdu, vedieť ju povedať, prijať je heroické. Vyvarovať sa zovšednenia, zovšeobecnenia, či padnúť do fádnosti. Naopak vždy znova odstraňovať izoláciu, mať vzťah k odpúšťaniu a neklásť bariéry. Komunita i jednotlivec je v určitom zmysle tajomstvom, hrozí im úradnícky stereotyp, kde treba bdieť nad veľkým nadšením, usmerňovať lásku, riešiť ťažkosti, chcieť riskovať a to všetko s pohľadom upretým na Božiu Prozreteľnosť. Duchovný rast končí kde niet nadšenia, kde sa všetko rieši administratívne, kde sa prioritizuje starosť o hmotné veci pred duchovnými.

Fenomén vzťahov

Komunita vo fenoméne duchovného rastu sa má chápať ako spojenectvo srdca a ducha, je to sieť vzťahov. Vzťah ale znamená, že sme zodpovední za svojich v komunite, tak nahlučlých, zoslabnutých, najzraniteľnejších, hoci je to náročné a ťažké. Je ľahšie poslúchať nariadenia ako milovať osoby. Preto niekde sa stáva, že komunita končí pri nariadeniach, uradovaní, miesto toho, aby rástla v nezištnosti, prijímaní a dávaní. Komunita je vtedy živá, keď nechce konať len veľké veci, ale že prežíva každý deň s nádejou, novou nádejou, ako deti, ktoré žasnú nad východom slnka a vzdávajú hold jeho západu.

Spoločenstvo žije svoju identitu, keď určenú spiritualitu členovia skutočne prežívajú. Komunita vrhá svetlo na určitý aspekt evanjelia a Ježišovho života. Duchovnosť komunity, to je jej charizma a jej miesto vernosti. Prejavuje sa v modlitbe, práci, stretnutiach, v životnom rytme a v spôsobe akým prežíva všedné dni. Dnes viac ako kedykoľvek si člen komunity k komunita sama musia uvedomovať, čo je to komunita, že sú kritéria jej rastu, napredovania, ale je potrebné poznať nebezpečenstvá ktoré ohrozujú komunitu. Čím viac komunita rastie, tým viac musí byť opatrná. Pritom sa nesmie odcudziť svojej misie. Komunita ktorá skutočne žije, neodkláňa sa od svojej charizmy. Musí mať hlboký zmysel pre miesto, aké v nej zaujíma Boh, modlitba i ľudské potreby. Musí mať určený svoj názor na chudobu i jasný pohľad na vzťah medzi láskou a kontempláciou. Rast v duchovnom živote predpokladá, že člen vie aké miesto v cirkvi dneška má spoločnosť. Člen komunity má cítiť zodpovednosť za celú komunitu a využiť svoje iniciatívy na upevnenie a jej najme rast.

Napätia sú nevyhnutné okamžiky pre rast a prehĺbovanie života. Pochádzajú z disproporcií medzi ťažkosťami, ktorým sa musí čeliť a podporou či vnútorným pokrmom, ktorý prijímame. Keď sú ťažkosti veľké a podpora minimálna, dochádza k vnútorným stresom, čo sa neprejavuje len zlou náladou či neprimeraným správaním. Memento dať pozor na prostriedky po ktorých niektorí členovia chcú siahnuť ako po ventilácii, ako sú káva či nežnosti atď. Neprimerané napätia môžu priviesť k vyhľadávaniu ľudského pohodlia, zábav, kompenzácií, ktorých sa vstupom do spoločenstva zrieka. Aby k tomu nedošlo, neprichádzalo, je potrebné, spoločne pracovať na raste duchovného života. Nedovoliť, aby došlo k zlomeniu hoci len jedného člena.

Pozor, nie je nič škodlivejšie pre komunitný život, ako skrývať napätia, tváriť sa akoby neexistovalo, zastierať ho maskou zdvorilosti či úteku od reality a dialógu. Na ťažkosti je potrebné sa dívať s opravdivou ľudskou múdrosťou. Po prekonaní napätia, môže nastať čas milostí. Je nebezpečné napätie príliš rýchlo spiritualizovať, to znamená pokladať ho za skúšku, ktorú musím pred Bohom zvládnuť sám. Rozhodne pri ťažkostiach je potrebné rozprávať a problém čo najrýchlejšie riešiť. Kde vznikajú často skúšky, napätia treba hľadať či komunita nestratila zmysel pre podstatné, či sa nesprenneverila Bohu. Potom je napätie apelom k vernosti. Aby komunita znova našla pokoj, musí uznať svoje zranenie, prosiť Boha o odpustenie a o to, aby sa jej dostalo svetla a nových síl. Pravda nesmie a nemôže byť prehliadaná. To, že niekto z komunity spoznal strach, egoizmus, žiarlivosť, neschopnosť viesť dialóg, musí nutne sa on i komunita snažiť o odstránenie týchto nedostatkov. Ináč dôjde k ešte väčšej úzkosti, ktorá nemá ďaleko k beznádeji.

Mementom je, že nie je možné, alebo len zriedkavo, že svoje ťažkosti, svoje zlé vnútorné postoje, pokiaľ mu ich nepomôžeme odhaliť, neodstráni. Taký člen komunity potrebuje poznať, že je milovaný. V tom spočíva úloha komunity. Pomaly s pocitom, že nie je odmietaný, ale prijímaný a milovaný, bude môcť rozvíjať svoje pozitívne stránky a dať sa do služby ostatným. Až strach sa skončí, začne etapa vzájomného počúvania sa bez predsudkov, bez apriórneho odmietania a začnú chápať, prečo ten a onen tak reagoval, a tak nakoniec napätie sa stráca. V duchovnom raste každému musí ísť, že prijímame toho druhého, milujeme ho aj s ich ťažkosťami.

Komunita pracuje na vzájomnom akceptovaní sa, ktoré vytvára, že dokážeme prijímať druhého, čo si u niekoho vyžaduje čas a trpezlivosť. Najmä od predstavených, ale nielen od nich to vyžaduje tiché, pokojné vedenie dialógu, preniknuté nehou. Budovať dôveru je povinnosť, a preto modlitba nestráca na aktuálnosti.

Fenomén riešenia

Pri raste duchovnom živote v komunite chrániť sa treba prílišnej strnulosti. V komunite, kde napätie sa často objavuje je nebezpečie pomalého rastu. Napätie ešte nie je dôvod na panikárenie. Duch Svätý dokáže aj v takejto situácii urobiť, že mnohé povolania sa nielen upevnia, utvrdia, ale stanú sa oddanejšími, stálejšími. Dejiny hovoria, že v najťažších časoch, svoje zohrávajú tak jednotlivci ako i celé spoločenstva. V Cirkvi sa vždy rodia nové veci. Boh dá povstať novým prorokom, svätcom, ktorí to čo je dávno známe oznámia novým spôsobom. Cirkev je vždy v určitom napätí medzi "starým a moderným" Je pravdou, že nové ešte nemusí byť vždy dobré a staré sa nemusí báť vždy nového. Nové často znepokojuje. A to aj u jednotlivca v raste jeho povolania, zmenách ktoré prežíva vo svojom vnútri. Je potrebné vedieť rozlišovať, čo je na jednej strane prorocké, čo sa v novom objavuje, čo potrebuje zmenu, ale je správne poznať čo je pravda a čo je jednoducho len strach, prípadne zabehnuté, navyknuté...

Napätie môže byť darom a milosťou. Niekedy to vyzerá ako pôrodné bolesti, najmä vedy, keď dochádza k vyjasňovaniu pohľadov na veci, udalosti, čo spočiatku býva zdanlivo v protiklade, ale len na začiatku... Prosby k Duchu Svätému sú preto opodstatnené.

Rast zasvätenia k láske, k múdrosti je dlhodobý. Keď sa jedná o komunitu, tak ešte dlhší. Čas zohráva dôležitú úlohu. Na riešenie vecí a ich rast nechať primerane času. Môže byť vážnou chybou, chcieť v mene pravdy veci urýchliť, príliš rýchlo vysvetliť. Niekomu môže vyhovovať konfrontácia a rozdeľovanie. Nie je to však zdravé. Lepšie je byť priateľom času. Je evidentné, aby sa zachovala bdelosť, aby sa problémy neobchádzali tým spôsobom, že sa budú odmietať prejavy nespokojnosti, ktoré sú v komunite, či vo vnútri jednotlivca, naopak, je potrebné pri napätí zasiahnuť v pravý čas.

S krehkými ľuďmi je potrebné opatrnejšie riešiť veci. Nezosiľovať agresivitu, len nekritizovať, či robiť si z niekoho blázna, pretože každý poznáme pocit frustrácie a niekedy i viny. Tieto a iné pocity, môžu veľmi rýchlo nadobudnúť podoby určitej úzkosti, strachu, že nie sme vo svojej koži. Chráňme sa vlastnej obmedzenosti a zbabelosti, aby sme neublížili tým druhým. V komunite môže byť niekto, kto je akýmsi hromozvodom, osobných úzkostí či kolektívnych obáv. Pri raste povolania tak jednotlivca či komunity je potrebné vyvarovať sa i náznaku šikanovania, pretože to môže byť začiatok novej agresie. A keď sa častejšie zopakuje, urovnať stav je veľmi ťažké. V komunite sa môže stať, že ju jeden člen paralyzuje. Takýto člen, musí byť primerane riešený. Nik nesmie brať určité výpady na seba, ani vedome a ani nevedome, či údajne pod vplyvom Ducha Svätého. Napríklad tým, že v komunite bude robiť šaša. V napätí je však dobrý smiech. Lieči, upokojuje, vracia k pokoju, pohode, vzbudzuje nové sily.

Niektoré napätia pochádzajú z toho, že nedokážeme prijať, aby autorita mala určité chyby. Hľadáme stále dokonalú, ideálnu osobu. Keď sa sklameme, vyvoláva to v nás úzkosť. Takéto napätia môžu byť užitočné, každý musí prísť na to, že každý človek je len človek, môže sa mýliť a nemusíme voči nemu strácať dôveru. V raste povolania si každý musí byť vedomý, že si musí budovať autentický a slobodný vzťah k autorite. Kto už zastáva určitý post vo formácii, rovnako nesmie zabúdať, že má pracovať na sebe a rásť v povolaní.

Záver

Neobjavili sme Ameriku, ale ani seba. A predsa. Pripomenúť si veci ktoré sa nás bytostne dotýkajú nie je na škodu. Snáď si niečo viac uvedomiť, inému vec pripomína, že nie je na svete sám. Ďalšiemu, aby vstal a šiel ďalej. Každý môže, má svoju úlohu v osobnom i komunitnom duchovnom raste. Nech Duch Svätý dokončí s naším súhlasom potrebné pre náš i komunitný rast v duchovnom živote.

Radosť v zasvätenom živote

Vraj viac a viac absentuje radosť? Nič nové pod slnkom!

V Teologickej Summe sv. Tomáš (2,2ae) uvádza vyše 134 čností: viera, nádej, láska a potom všetky ostatné čnosti. Kto by ich chcel naraz pestovať, mal by z toho zmätok na nevydržanie. V dvoch čnostiach sa musíme ustavične cvičiť a to v poníženosti a láske. Sv. Augustín hovorí: Celý dom závisí od základov a od strechy. Áno, potrebné sú aj steny – iné čnosti, ale ak je strecha deravá a ak nie sú základy pevné, je to pohroma. Základ je poníženosť. Poznáme myšlienku? „Pane Bože, ak mi pomôžeš, spravím niečo, ináč sa na nič nezmôžem.“ Znamená to, že máme budovať pokoru. A láska? Príkaz lásky je jasný. O tieto dve čnosti sa musíme usilovať, ale pokojne.

Medzi 134 čnosťami jedná sa zriedka spomína. Ktorá? Je to „jucunditas, veselosť, radosť“. Sv. Tomáš píše, že spočíva v tom, že vieme vyťažiť radosť zo všetkého, čo sa prihodí a rozveseliť druhých. Najmä v komunitách je radosť dôležitá. Šťastím je pre komunitu mať sestru, brata, čo sú schopní udržiavať dobrú náladu. Podobne šťastím je pre rodinu, v ktorej matka či otec vedia rozosmiať deti.

Raz jeden murár spadol, keď pracoval na druhom poschodí. S dolámanými nohami ho priniesli do nemocnice. Pribehne jedna sestra: „Oh, chudáčik, ako ste si ublížili, keď ste spadli!“ A on: „Nie tým, že som spadol, ale tým, že som k zemi dorazil.“ Z nešťastia bol schopný rozosmiať sestru ošetrovateľku, tých čo boli okolo neho, i nás! Je to veľká čnosť.

Sv. Filip hovorí: „Nie je pekné chodiť s ovisnutým nosom. Zamračená tvár nepatrí do „veselého domu“ Raja.

Teda ak chceme ísť do neba, treba vyjasniť tvár, usmievať sa, byť spokojní, aj keď to niekedy dobre neklape, bez zbytočného nariekania. Uvedomme si, že máme vzývať o pomoc Pannu Máriu našu Matku a k nej sa utiekali. Mária nás vedie k praje radosti. Tí, ktorí vstúpia do jej školy čností, predovšetkým sústredenosti, bez ktorej nejestvujú hlboké a trváce čnosti, tí oveľa ťažšie spoznajú pravú radosť. Oddelíme sa trochu od tohto sveta, ktorý je plný hluku a nájdime si väčší vzťah cez čnosti poníženosti a radosti k ceste za Kristom vo svojom povolání.

Už anjel pastierom v tú noc, keď sa narodil náš Spasiteľ povedal historické slová: „Zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude patriť všetkým ľuďom“ (Lk 2,10). A v nasledujúcich slovách dostáva sa vysvetlenia, kedy pocítíme pravú radosť, keď budeme ľuďmi „dobrej vôle“ (Lk 2,14). Pravá radosť, čistá radosť, keď máme Boha priateľom a bratom, prináša pokoj.

Zalistujme si v knihách Svätého písma a poučme sa, ako vyzýval Boh k radosti a ako radosť prežíval Vyvolený národ. Už v Mojžišovej štvrtej knihe "Numeri" Boh učí Židov, najmä kedy a ako nemajú zabudnúť radovať sa s Bohom. „Na trúbkach budete trúbievať aj v dňoch svojej radosti, na sviatky a na novmesiace pri svojich celostných žertvách a pokojných obetách“(Num 10,10). Národ Židov pri voľbe prvého kráľa Šaula jasal a volal: „Nech žije kráľ“ (1 Sam 10,24). A rovnako pri inom pomazaní za kráľa „trúbili na trúbu a všetok ľud volal: „Nech žije kráľ Šalamún“ (1Kr 1,39)! O radosti pri pomazaní Dávida v Hebrone čítame: „Tri dni jedli a pili“... „múčne jedlá, figové a hroziakové koláče, vína, olej, dobytok a ovce v hojnosti, lebo v Izraeli bola radosť“ (1Krn 12,39-40). „Ľud sa radoval z dobrovoľných darov, lebo s veľkou ochotou srdca darovali Pánovi; aj Dávid sa veľmi radoval“ (1Krn 29,9). Prorok Ezdráš ako slávil národ návrat zo zajatia. „Slávili ... sedem dní v radosti, lebo Pán ich obdaroval radosťou“ (Ezd 6,22). V Knihe Nehemiášovej čítame, čo prikázal kňaz Ezdráš po obnovení zmluvy s Bohom po čítaní Zákona na slávnosť Stánkov: „Chodte, zajedzte si niečo masného a vypite si sladkého, no niečo z toho pošlite aj tomu, kto si nenachystal. Lebo tento deň je zasvätený nášmu Pánovi. A nermúťte sa, lebo radosť v Pánovi je vaša sila“ (Neh 8,10)! „Preto bola veľmi veľká radosť“ (Neh 8,17), lebo obnovili vtedy tradíciu stánkov, čo nerobili od čias Nunovho syna Jozueho. A keď obnovili múry Jeruzalema, priviedli levitov „aby vykonali posviacku s radosťou, vďakyvzdávaním a chválospevmi pri cimbaloch, harfách a citarách“ (Neh 12,27), a „v ten deň priniesli veľa obiet a tešili sa, lebo ich Boh obdaroval veľkou radosťou. Aj ženy s deťmi sa radovali. Naďaleko bolo počuť jasot Jeruzalema“ (Neh 12,43) Písmo spomína ako sa národ tešil, keď kráľovná Ester zachránila pred istou smrťou celý národ, keď Aman mal plán zničiť Židovský národ. „Celé mesto plesalo a radovalo sa. Židom sa zdalo, akoby im nastávalo nové svetlo, nová radosť...“ (Est 8,15-16). O opaku šťastia, že krátke je hriešnika hovorí Jób: Radosť hriešnikov je veľmi krátka a smiech darebákov trvá len chvíľku“ (Jób 20,5).

Kniha žalmov učí poďakovať za radosť. „Môjmu srdcu dal si väčšiu potechu, než majú tí, čo oplývajú vínom a obilím“ (Ž 4,8) V žalme objavujeme Pána, svoj dedičný podiel v slovách: „U teba je plnosť radosti, po tvojej pravici večná slasť“ (Ž 16,11). 21 žalm učí radovať sa za víťazstva, „blažíš ho radosťou“ (Ž 21,7). Kto by neďakoval za vyslobodenie z nebezpečenstva smrti? Návod je v slovách: „Môj nárek si obrátil na tanec, ... radosťou si ma opásal“ (Ž 30,12). 45 žalm je svadobná pieseň pre kráľa a jej slová informujú: „Sprevádza ich jasot radostný, tak vstupujú do kráľovského paláca“ (Ž 45,16). Nachádzať radosť na určitých konkrétnych miestach, uvedomovať si ich radostný význam pre náš život, pripomínajú slová: Jeho svätý vrch, prekrásne návršie, je celej zemi na radosť“ (Ž 48,3). Kto z nás ešte nevolal podobne ako je v žalme: „Daj, aby som počul radosť a veselosť, a zaplesajú kosti, ktoré si rozdrvil“ (Ž 51,10), alebo: „Navráť mi radosť z tvojej spásy a posilni ma duchom veľkej ochoty“ (14). Uistením sú slová: „Ale spravodliví sa môžu tešiť a jasať pred Božou tvárou a v radosti sa veseliť“ (Ž 68,4). Boh nás predsa stále pozýva k svojej oslave: „Podte, plesajme v Pánovi, oslavujme Boha našu spásu“ (Ž 95,1). Vieme, že za všetko čakáme odmenu. Utvrdzujú nás v tom slová: „Vychádza svetlo spravodlivému a radosť tým, čo majú srdcia úprimné. Radujte sa, spravodliví v Pánovi a oslavujte jeho sväté meno“ (Ž 97,11-12). Boh je istý víťaz a my už dnes si uvedomujeme: „Na chválu Božiu jasaj, celá zem; plesajte, radujte sa a hrajte“ (98,4). Vieme o čo nám v živote ide. Ďakovný žalm 100 pripomína: „Jasaj na chválu

Pánovi, celá zem, s radosťou slúžte Pánovi“ (2). Pravá radosť si vyžaduje konať: „Tvoja náuka je mojím večným dedičstvom, lebo je slasťou môjmu srdcu“ (119,111). A uvedomujeme si čo hovoria ku nám slová: „Nech sa mi prilepí jazyk na podnebie, keby som nepamätal na teba, keby som Jeruzalem nepovýšil za vrchol svojej radosti“ (Ž 137,6). Chceme nájsť rýchlejšie inšpiráciu k pravej radosti? Žalmy máme poruke. Zastavme sa občas pri jednotlivých slovách, myšlienkach.

Vtedy sa osobne spoznáme význam slov: „Bo sa ti múdrosť nasťahuje do srdca a tvoju dušu blažiť bude poznanie“ (Prís 2,10). A ešte ďalej sa obohatíme, pretože „očakávanie spravodlivých sa premieňa na radosť, lež nádej bezbožných sa obracia navnivoč“ (Prís 10,28). Dať prednosť múdrosti pred pochabosťou sú mementom slová, že aj „po radosti býva zármutok“ (Prís 14,13). A rovnako slová, že „bláznovstvo je nerozumnému človekovi potechou“ (Prís 15,21). Naopak čo sa týka radosti vo vzťahu k priateľom platí, že „priateľský pohľad rozveseľuje srdce“ (Prís 15,30). O radosti z námah Kniha kazateľ hovorí: „Aby sa (človek) mohol radovať za všetky námahy; to je zaiste Boží dar“ (Kaz 5,18). „Lepšie je vypočuť pokarhanie od múdreho, ako by mal niekto počúvať chválospevy od pochabých“ (Kaz 7,5). Najmä keď si uvedomujeme vďaka za spásu prorok Izaiáš hovorí: „I budete čerpať vodu s radosťou z prameňov spásy“ (Iz 12,3). „A Pánovi vyslobodení sa vrátia, s jasotom prídu na Sion. Ustavičná radosť bude na ich hlavách, radosť a rozkoš dosiahnu a zmizne starosť a vzdychanie“ (Iz 35,10). Naše cesty nech sú cesty Božie, pretože radosť bude sprievodným znakom. Dovtedy je potrebné budovať svoj vzťah k Božím slovám, aby sme mohli povedať: „Tvoje slová sú mi slasťou a radosťou srdca“ (Jer 15,16). To platí pre každý vek a stav. Prorok Jeremiáš pripomína slová Boha, že „vtedy sa bude panna tešiť v tanci i mladíci a starci pospolu. – „Ich smútok zmením na radosť, poteším ich, rozveselím po žiali“ (Jer 31,13).

Radosť a čo s ňou súvisí, už v Starom zákone Boh odkrýva svojim verným a dáv im nádej na radosť ktorú najmä v Novom zákone možno viac vidieť.

Božie slovo „u koho bolo zasiaté do skalnatej pôdy, to je ten, kto počúva slovo a hneď ho s radosťou prijíma, ale nemá v sebe koreňa, je chvíľkový“ (Mt 13,20-21). Memento: Chrániť sa byť chvíľkový. Už ináč sa správa človek v podobenstve o poklade v poli. „Keď ho človek nájde, skryje ho a od radosti z neho ide, predá všetko, čo má, a pole kúpi“ (Mt 13,44). Pretože pravú radosť pozná len ten, kto plní vôľu Božiu a ktorému Boh za to dáva prísľub „Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdí do radosti svojho pána“ (Mt 25,21). A keď prežívame správne radosť, vieme pochopiť správanie žien v nedeľné ráno, keď vstal z mŕtvych Ježiš. „Rýchlo vzišli z hrobu a so strachom i s veľkou radosťou bežali to oznámiť jeho učeníkom“ (Mt 28,8). Zahariáš pri oznámení, že sa mu narodí syn dostal uistenie: „Budeš sa radovať a plesáť a jeho narodenie poteší mnohých“ (Lk 1,14), a predsa sám si radosť pre svoje zapochybovanie oddialil až do chvíle obriezky syna. Ináč skôr radosť prežili „sedemdesiati dvaja, keď sa vrátili natešení a hovorili: – „Pane, aj zlí duchovia sa nám poddávajú v tvojom mene“ (Lk 10,17)! A v podobenstve o stratenej ovci je oznámená nádej každému, kto otvárame sa Ježišovej radosti: „V nebi bude väčšia radosť nad jedným hriešnikom, ktorý robí pokánie, ako nad deväťdesiatimi deviatimi spravodlivými, ktorí pokánie nepotrebujú“ (Lk 15,7). Rozhodne nechceme žiť ako boháč, ktorý si nevšíma Lazára (porov. 16, 19-31). Naopak chceme v radosti ísť ešte ďalej ako apoštoli ktorí po

zmŕtvychvstání Ježiša od „veľkej radosti nemohli uveriť a len sa divili“ (Lk 24,41), pretože my máme bohatú tradíciu Cirkvi a rozumieme Ježišovým o viniči a ratolestiach, keď hovorí: „Toto som vám povedal, aby vo vás bola moja radosť a aby vaša radosť bola úplná“ (Jn 15,11). Ježiš keď odchádzal k Otcovi prorocký hovoril a nás pripravoval na vydávanie potrebného svedectva: „Vy budete plakať a nariekať, a svet sa bude radovať. Budete žiaľovať, ale váš smútok premením na radosť. Keď žena rodí, je sklúčená lebo prišla jej hodina. No len čo porodí dieťa, už nemyslí na bolesti pre radosť, že prišiel na svet človek. Aj vy ste teraz smutní; ale zasa vás uvidím a vaše srdce sa bude radovať. A vašu radosť vám nik nevezme“ (Jn 16,20-22). A či neplatia Ježišove slová s rozlúčky s apoštolmi? Proste a dostanete, aby vaša radosť bola úplná (Jn 16,24). Ježiš sa nemodlil o radosť len za apoštolov, ale aj za každého čo uverí v Jeho meno: „Teraz idem k tebe (Otče) a toto hovorím na svete, aby mali v sebe moju radosť – a úplnú“ (Jn 17,13).

S radosťou sa stretávame v listoch apoštolov po Kristovom nanebovstúpení. O účinkovaní apoštola Filipa v Samárii Skutky apoštolské hovoria: „V meste nastala veľká radosť“ (Sk 8,8). A keď dievčina menom Rodé počula hlas apoštola Petra, ktorý bol vyslobodený zo žalára, za ktorého sa modlili bratia a sestry, „od radosti ani neotvorili bránu, ale vbehla dnu a oznamovala, že pri bráne stojí Peter“ (Sk 12,14). V liste Rimanom o pravej radosti, ktorá vrcholí a cieľ má v Božom kráľovstve čítame: „Veď Božie kráľovstvo nie je jedlo a nápoj, ale spravodlivosť, pokoj a radosť v Duchu Svätom“ (Rim 14,17). A preto si vyprosujeme aby na nás boli splnené slová: „Boh nádeje nech vás naplní všetkou radosťou a pokojom vo viere, aby ste v sile Ducha Svätého oplývali nádejou“ (Rim 15,13). Tak chápeme slová sv. Pavla Korinťanom: „Moja radosť je radosťou vás všetkých“ (2Kor 2,3). Pavol odhaľuje svoje city pre naše povzbudenie v slovách: „Veľa sa vami chválim a naplňa ma potecha a prekypujem radosťou pri všetkom našom súžení“ (2Kor 7,4). Keď Galaťanom učí, povzbudzuje aj nás ako duchovne žiť: „Ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrotá, vernosť, miernosť, zdržanlivosť“ (Gal 5,22-23). Uvedomujeme si výzvu keď nielen Filipanom, ale i nám platia slová: „Dovršte moju radosť: zmyšľajte rovnako, rovnako milujte, buďte jedná duša a jedná myseľ. Nerobte nič z nevraživosti ani pre márnú slávu, ale v pokore pokladajte jeden druhého za vyššieho“ (Flp 2,2-3).

Tak ako sv. Pavol brata Epafrodita doporučuje láske Filipanov, „prijmite ho teda v Pánovi s veľkou radosťou a takýchto si vážte“, obracia sa na nás, aby sme vedeli postupovať k nášmu večnému úžitku. Vtedy aj my máme účasť na slovách: „Moji milovaní a vytúžení, moja radosť a moja koruna, takto pevne stojte v Pánovi, milovaní“ (Flp 4,1). Nielen Filemon ale i my sa budeme tešiť z radosti iných, z radosti apoštola sv. Pavla, keď píše: „Mal som totiž veľkú radosť a útechu z tvojej lásky, brat môj, pretože si osviežil srdcia svätých“ (Flm 7). A keď nás plnenie vôle Božej niečo stojí, a snáď chladne naša radosť, sv. Jakub apoštol má pravdu pri slovách: „Bratia moji, pokladajte to len za radosť, keď postúpíte všelijaké skúšky, veď viete, že skúška vašej viery prináša vytrvalosť. A vytrvalosť sa má ukázať v dokonalých skutkoch, aby ste boli dokonalí a neporušení a v ničom nezaostávali“ (Jak 1,2-3). A to aj vtedy, ako pripomína sv. Peter: „Ani teraz (Boha) ho nevidíte, a jasáte nevýslovnou radosťou, plnou slávy, že dosiahnete cieľ svojej viery – spásu duší“ (1Pt 1,8-9). „A to preto, aby vaša radosť bola úplná“ (1Jn 1,4). A Ján sám sa priznáva: „Nemám väčšej radosti, ako keď počujem, že moje deti žijú v pravde“ (3Jn 4).

Fulton Shen, slávny americký biskup, ktorý veľa vystupoval v televízií a napísal veľa kníh, napísal o Panne Márii legendu:

Sme v nebi. Ježiš schádza na vrátnicu pozrieť sa, či je všetko v poriadku, na mieste. Zdá sa mu, že je tam priveľa ľudí. Ide k sv. Petrovi a vraví mu: -„Drahý sv. Peter, dobre vieš, že takto sme sa nedohodli. Hej, dobrí nech vojdú, no vidím tu aj takých, čo nikdy nechodili na omšu, rúhali sa, vyvádzali všetko možné.“ Sv. Peter skloní hlavu: -„Pozri sa, Pane Ježišu, ja verne strážim. Zatváram dvere pred určitými osobami. Ale načo je to, ak z času na čas príde tvoja matka, dokorán pootvára okná a všetci vstúpia dnu?

Legenda nestavia Pána Ježiša do zlého svetla, veď zomrel za nás na kríži, ale skôr nám chce pripomenúť, že Panna Mária je naša sestra a keď mi máme jedná k druhej sa ako sestra, či Panna Mária sa zachová ináč v hodine našej smrti?

Aby sme boli skutočne sestrami a bratmi si navzájom a prežívali pravú radosť a z radosti vzbúdzajúci pokoj, pripomeňme si

“Desatoro radostných zásad medziľudských vzťahov“.

1. Radostne formovať seba samých. Láska nespočíva iba v tom, že milujeme blízkych, ale i v tom, že samých seba robíme “milovateľnými”, že sme láskaví, čím umožníme blížnemu robiť nám radosť. Vyhýbame sa tak u seba hranatosti, nie sme kyslí, svojím ja neničíme radosť sebe i iným.
2. Nehovoriť vždy o svojich právach. Ak chceme byť opravdivo šťastný, myslíme viac na svoje povinnosti. Často myslíme na to, aby naše povinnosti sme konali s radosťou, že nimi iným posluhujeme.
3. Na utrpené urážky zabúdajme. Radujem sa, že pre vzrast radosti môžeme prinášať aj obeť našich medziľudských vzťahov. Nezaoberajme sa urážkami, dokážme prižmúriť oko, zahasme isku skôr ako spôsobí požiar. Radosť si nielen uchránime ale sa s ňou aj podelíme.
4. Kde je pravá radosť neostáva miesta pre hnev. Ak sa nás niečo dotkne, nesprávajme sa podráždene, ovládajme sa ! Sebaovládanie nie je slabosť, ale sila, ktorá pomáha upevňovať sa radosti. Pokojná vyrovnanosť je čnosť silných. Čistá radosť sa nevie odplácať urážkou.
5. Radosť má zmysel pre humor. Dokázať povedať vo chvíli napätia niekoľko milých žartovných slov, navracia silu priateľstva, rodiny... Často stačí úsmev a dokáže to, čo na jar lúč slnka so zmrznutou prírodou.
6. S radosťou prijať druhých takých akí sú. V hudobnom nástroji každá struna vydáva svoj vlastný tón a až keď znejú spolu, vnímame krásu hudby. Rozličnosť je dar. Má nás privádzať k spolupráci, nie ku konfliktom. Keď pestujeme čnosť radosti, uvedomujeme si, že

sme rozdielni, nie však protivníci. S úctou a rešpektom prijímajme druhých, hoci sú iní ako my, ale rovnako sa snažiaci o radosť. Rozmanitosť prináša vzájomné obohatenie.

7. S radosťou prijímať seba samých. Ak nedokážeme prijať seba samých, ťažšie sa naučíme prijať tých druhých. Kto nevie prijať seba takého, aký je, upadá do komplexov. Neprirovnávajme sa v zmysle slov: -„Ten, tá tí, sú lepší, úspešnejší, viac sú vážení...” nevzbudzujme v sebe pocit menejcennosti, alebo hlúpu pýchu. Viete si predstaviť strom len s plodmi a bez konárov? Pre to, aby sme mali čo najviac radosti, učme sa urobiť si žart sami zo seba.

8. Ak chceme žiť radostne, nerobme zo seba odborníkov na všetko. Boh nám dal talenty, míny...a my len obchodujeme s radostným duchom. Radosti prekáža povýšenectvo, stále poučanie. Vieme čo preslávalo Sokrata? Vraj povedal: Viem, že nič neviem.

9. Radosť a úprimnosť sú ako rodné sestry. Dopĺňajú sa, a platí medzi nimi -„čo na srdci, to na jazyku“. Byť úprimne radostnými, ale bez toho, aby sme všade vnášali hádky a nedorozumenia. Učme sa úprimnosť zaoblieť láskou, úctou, pokorou, diskretnosťou. Vedieť povedať, čo si myslíme, vo vhodnej chvíli a vhodnými slovami.

10. Trpezlivosť je korenie radosti. Trpezlivosť je čnosť múdrych a silných. V medziľudských vzťahoch je potrebná, pretože nik nie je dokonalý. Radosť sa skôr dosiahne trpezlivosťou.

Ozaj o čom teraz rozmýšľame? Usmejme sa a začnime. U seba, so sebou, na sebe a tak vyzbrojený, šírme radosť, žíme radostnejšie. Nastane zmena v našom živote, keď ako odborník radosť zoberieme do svojich rúk.

Niečo nám môže pošepkať básnička

Staručké husle

*Ocitli sa staručké husle na dražbe,
zaprášené, doškriabané,
zdali sa byť celkom bezcenné.
A ležali tam, nikým nepovšimnuté.
Dražobník volal: Kto z vás má o ne záujem?
Sú za dva doláre, možno i za jeden!
Vzadu vstal muž so šedivou hlavou,
Berie ich do rúk, struny ladí,
Znovu ich pozerá, čistí;
Sláčikom struny rozohráva, hladí
A lúbezné tóny nesú sa v priestore.*

*Také iskrivé, ako zimné ráno imelie,
Také vábivé, ako dych piesne mladosti,
Keď nemluvňa sa šťastím rozihrá-
- A hneď zas v hĺbke tónov srdce lká
a usedavým smútkom narieka.
Zatíchli tóny. Starec v pozadí
Zas ticho sadá si a skrýva dlane.
Dražobník volá: počuli ste husle?
Nuž, teraz koľko dáte mi za ne?*

*Sto dolárov dám, ponúka jeden,
dám tisíc, pridáva druhý
tisíc dám, dám dva tisíce,
rozhoduje sa tretí,
- a štvrtý tritisíc vtlača mu do dlane.*

*Prečo bol odrazu ten rozdiel v cene?
Husle sú tie isté, staručké a zodrané...*

*To spôsobil len dotyk majstra...
Čo s tebou sestra, sa tiež raz stane,
Keď dotkne sa ťa ruka tvojho Majstra,
A ovanie ťa jeho dobrota?
I ty sa rozozvučíš Majstrovými tónmi,
Svojou vlastnou symfóniou života.*

(Marián, Magnifikát 22-23/1989, s.57-58)

Radosť vymrela? Tieto slová už nepatria k básni. Odpoveď čaká na zrealizovanie. Radosť v rehoľnej komunite je niečo viac ako nutnosť, potreba... Radosť je treba chápať a prijímať ako dar. Za dar sa ďakuje. O dar sa stará. Dar sa neodloží do kúta. Dar je darom keď aj iní majú z neho úžitok. Obdarujme sa. Čím? Prečo? Načo? Uvážme. Odpovedzme. Boh je tu. Boh ktorý je láska.

Vďaka za pozornosť.

Autorita

Všeobecne

Pojem slova "autorita -y" ž /lat. auctoritas –atis, f,/ znamená 1. spoločenský vzťah medzi osobami, z ktorých jedny majú reálny prevažujúci vplyv na druhé; vážnosť, úcta 2. Hovor. Vplyvná, vážená osobnosť; výborný, prvotriedny pracovník.²⁶

Pôvod autority bol vždy predmetom rozchádzajúcich sa názorov, debát a polemík, ktoré charakterizujú dva druhy radikálne protikladných postojov. Cirkev nepripúšťa teóriu «spoločenskej zmluvy», podľa ktorej ľudia sa zriekajú vedomie a mlčky čiastky svojich práv, aby ich prenechali prednostne jednému z nich, v čom vraj spočíva prameň a pôvod autority. Takéto chápanie pripisuje autorite čiste ľudský pôvod a robí ju v skutočnosti neschopnou zaväzovať členov spoločnosti vo svedomí. Cirkev vidí a učí, že každá právoplatná autorita na zemi pochádza od Boha. V rehoľnej spoločnosti odpovedá princíp autority praktickej potrebe jednoty, že „Bez jednoty nie je nádej, že si budeme slúžiť pre Ježiša s odvahou.“(Pravidlo z Taizé)²⁷ Všetci ľudia majú rovnakú prirodzenosť, lebo všetci majú ten istý pôvod a sú povolani k tomu istému večnému cieľu. Závisia iba od Boha, ktorý im všetko dal. „Všetci ľudia majú tú istú prirodzenú hodnotu, nikto nemá právo prinútiť iného k vnútornému súhlasu... Ľudská autorita môže zaväzovať vo svedomí len tou mierou, s akou sa spája s autoritou Božou a má na nej účasť... Ak sa teda príhodi, že vedúci vydajú zákony alebo nariadenie proti Božej vôli, tieto nemôžu zaväzovať vo svedomí... Ba čo viac, v podobnom prípade autorita sama od seba zaniká a zvrhuje sa na utláčanie“ (PIT s.11)

Poslanie autority

Z toho vyplývajú nasledujúce dôsledky: Kto vlastní právoplatne autoritu, Boh mu tým zveruje posvätný poklad, z ktorého bude musieť vyúčtovať najvyššiemu Pánovi všetkých vecí. A pretože má účasť na autorite, ktorá je spravodlivá a otcovská, i on musí mať tie isté vlastnosti vo vykonávaní svojich funkcií. Autorita ako i ostatné dary, ktoré Boh dáva ľuďom sa udeľuje iba pre spoločné dobro. Kto má autoritu, je v službách tých, ktorých riadi. Tí, ktorí závisia od zákonitej autority, majú ju vo svedomí poslúchať vo všetkom, čo spravodlivo nariaďuje, lebo táto autorita má účasť na samej autorite Božej. Rehoľná autorita musí byť kristocentrická. Kto bol poverený zodpovednosťou viesť iných, musí si byť vedomý

²⁶ ŠALING, Samo., kolektív, 1997, *Veľký slovník cudzích slov*, Veľký Šariš, 1997. s. 139.

²⁷ SCHUTZ, Roger, *Žít dnešek s Bohem*, Vyšehrad, 1970, s. 62.

zodpovednosti a pred každým rozhodnutím uvažuje v intenciách, aké sú zámary Božie.²⁸ Toto odvolávanie sa na svedomie človeka zvlášť zaistuje stálosť, poriadok a pokoj v spoločnosti.²⁹

Autorita, cirkevná aj civilná, pochádza od Boha. Možno sa pýtať: Či však držiteľ autority musí byť nutne určený Bohom? Boh zveruje členom spoločnosti starosť o to, aby si vyvolili držiteľa moci. Cirkev ponechá teda svojim členom všetku slobodu pri tejto voľbe, predpokladajúc že budú sledovať jedine dobro spoločnosti, podľa Božích úmyslov.

Človek je vo svedomí viazaný poslúchať zákony, ak tieto sú považované za spravodlivé a rozumné osobami, ktoré sú k tomu oprávnené a majú nezaujatý úsudok. Ak sa zákon protiví ustanoveniam Božím, človek je povinný odoprieť poslušnosť. Ak pre ťažké opatrenia držiteľ moci sa stane nepohodlným svojho poslanca, ktoré mu Boh a ľudia zverili, tí, ktorí ho zvolili, majú právo všetkými zákonitými prostriedkami určiť jeho nástupcu. Fenomén platí tak vo vnútornom fóre Cirkvi, ako aj občianskej spoločnosti. Pre úplnosť poukážme na aj občiansku rovinu autority. „Ak však verejná moc prekročí svoju kompetenciu, utláča občanov, nech občania neodmietajú to, čo si objektívne vyžaduje verejné blaho; ale nech im je dovolené brániť svoje práva a práva svojich spoluobčanov proti zneužívaniu verejnej moci, v medziach prirodzeného zákona a zákona evanjelia.“(GS 74) Cirkev neodníma moc tým, ktorí ju zneužili, alebo stále zneužívajú. Neosvojuje si toto právo... Kresťania však môžu, ako každý občan, usilovať sa o zmenu vlády používajúc pritom mravnosti zodpovedajúce prostriedky; ale kým sa im to nepodarí, právomoc vlády trvá a treba ju rešpektovať vo všetkom, čo sa neprotiví zákonu Božiemu.

Autorita a komunita

„Medzi rozličnými úlohami, ktoré členovia spoločenstva plnia, má jeden väčší význam ako ostatné. Je to úloha spočívajúca v upevňovaní súdržnosti spoločenstva, teda zjednocovacia úloha. Táto úloha patrí autorite. Autorita je teda vonkajším znamením jednoty.“³⁰ Úloha autority v komunite nemôže byť pochopená, pokiaľ sa na ňu nedívame ako na jeden dar, ale úrad medzi mnohými inými, ktoré sú potrebné k budovaniu komunity. Iste je veľmi dôležitá, lebo veľmi záleží na spôsobe, ktorým je uplatňovaná. Práve na ňom totiž záleží, či sa komunite darí a či rastie. Často však vidíme autoritu ako jediný dar. Predstavený v spoločenstve nemá patent na rozum, jeho úlohou je naopak pomôcť každému členovi, aby bol sám sebou a aby využíval svoje vlastné dary k úžitku všetkých. Spoločenstvo nemôže byť harmonickým telom zjednoteným v tom spôsobe života „byť jedným telom a jednou dušou či jedným duchom“, pokiaľ komunita nežije to a tak, ako má žiť. Pokiaľ mám pred očami iba schému predstavený a podriadený člen komunity, nepochopíme, čo je to komunita. Keď hovoríme o autorite, nemyslíme iba na zodpovedné osoby v spoločenstve, ale na všetkých, ktorí sú poverení riadiť.³¹

²⁸ SCHUTZ, Roger, *Žít dnešek s Bohem*, Vyšehrad, 1970, s. 62

²⁹ VANIER, Jean, *Rodí se nová naděje*, Zvon, Praha, 1997, s. 170.

³⁰ GIUSSANI, Luigi, 1991, *Cesty křesťanské zkušenosti*, SCIPTUM Praha, 1991 s. 68.

³¹ VANIER, Jean, *Rodí se nová naděje*, Zvon, Praha, 1997, s. 171.

Uplatňovať autoritu znamená cítiť skutočnú zodpovednosť za druhých, za ich duchovný rast, nevidieť v nich len nejaké číslo, majetok, objekt, ale ich srdce, v ktorom je Boh a ktorí sú povolani k rastu v slobode, pravde a láske. Funkcia autority sa prejavuje povzbudzovaním jednotlivcov k vytváraniu spoločenstva, zachovávaním a vymedzovaním hraníc spoločenstva, rozvíjaním a začleňovaním do okolitej reality.³² Veľkým nebezpečenstvom pre tých, čo majú moc, autoritu, poverenie, je manipulácia s ľuďmi, ich kontrola podľa vlastnej vôle, pre svoje ciele či vlastnú potrebu moci. Je prekvapujúce, aj medzi zasvätenými Bohu, koľko sa nájde takých predstavených, ktorí majú svoju podivuhodnú koncepciu autority. Na jednej strane majú z nich strach. Na druhej strane, zas predstavení majú strach z autority. Bránia sa prijať autoritu, úrad na seba. Dá sa tiež vidieť, že pre niektorých je autorita oddelená od nežnosti a naväzovania vzťahov, ako by bola vždy čosi zlé a ťažké. Stane sa niekto predstaveným a buď z jeho strany, ale oveľa častejšie zo strany tých, s ktorými boli na jednej rovine do nedávna, menia postoj, správanie, prístup. Nie je to choroba spoločnosti? Chorobný prístup jednotlivca? Choroba našej doby? V katolíckej Cirkvi sa uplatňuje i autorita i svedomie. Autorita vychovávateľov, ale autorita vôbec má za úlohu aj vychovávať svedomie, preto vydáva smernice, aby sa konalo zodpovedne.³³

Atribúty autority

Rovnako dá sa vidieť snaha oddeliť autoritu od lásky a striktné ju podriaďiť. Pravá autorita je však tá, ktorá pracuje s perspektívou pravej spravodlivosti pre všetkých najmä pre tých, ktorí sa nevedia brániť. Kto prijíma úrad, stáva sa autoritou a musí vedieť obetovať svoj život. Pravá autorita nepozná kompromisy so zlom, hriechom, klamstvom, neplnením predpisov, noriem, konštitúcií, nebojí sa útlaku. To platí o všetkých autoritách, ktoré si uvedomujú zmysel a význam pravdy, spravodlivosti, vždy musia byť personalizované, obdarované taktom, schopnosťou vedieť počúvať, dôverovať a odpúšťať. To nevyklučuje v určitých okolnostiach význam prejať rozhodnosť. Bez autority je výchovný proces vo svojej podstate nemožný.³⁴

Nik a najmä nie v duchovnom živote, komunite, Cirkvi, vôbec nie je možné si zameniť autoritu s výkonnou mocou, ako by prvou úlohou predstaveného bolo len rozkazovať, prikazovať, čiže len výkonná moc. Autorita je v prvom rade niekto, na koho sa môžem odvolať, u koho môžem nájsť pocit bezpečia, kde sa mi dostane povzbudenia... V biblickom jazyku je autorita skala. „Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev a pekelné brány ju nepremôžu.“ (Mt 16,18) Skala je pevná a podporí. Je prameňom vody, ktorý dáva život, ktorá očisťuje, odpúšťa, ktorá nasýti. Je pastierom, ktorý vedie stádo na zelené pastviny. Je záhradníkom, ktorý zavlažuje zem, aby priniesla úrodu.

Podobenstvo o "Dobrom pastierovi" (Jn 10, 1-31) obsahuje všetky prednosti ktoré má mať vodca, autorita, predstavený komunity, atď. Pastier vedie stádo, ukazuje mu cestu, každú ovečku pozná po mene... V biblickej vízii poznať meno znamená dar a povolanie či poslanie

³² Porov.: GIUSSANI, Luigi, 1991, *Cesty kresťanské zkušenosti*, SCRIPTUM Praha, 1991 s. 68.

³³ KARREL, Oto, *O slobode kresťana v katolíckej Cirkvi*, Veritas, Trenčín, 1944, s. 56.

³⁴ Porov.: GIUSSANI, Luigi, 1991, *Cesty kresťanské zkušenosti*, SCRIPTUM Praha, 1991 s. 69.

osoby. Vodca, pastier, má mať ku každému osobný vzťah, poznať jeho zvláštne dary, aby mu pomohol rásť, má poznať jeho zranenia, aby mu pomohol dať silu, poskytol útechu a najmä mal s ním účasť keď brat, sestra trpí. Pastier je zviazaný putom lásky so svojimi, jemu zverenými a musí byť pripravený obetovať svoj život, svoje vlastné záujmy.³⁵

U autority sa predpokladá, že vie organizovať kolektív takým spôsobom, aby každý člen mal svoje miesto a aby všetko prebiehalo na úžitok komunity – celku, i osôh jednotlivca. Od autority sa právom čakajú "impulzy", ktoré sú obohatením, robia spoločenstvo živým a ktoré plní svoje ciele, poslanie, charizmy. Kto je pravou autoritou, ten miluje každého, cíti zodpovednosť za každého, za rast, napredovanie... Členovia komunity by mali vycítiť od autority, či sú milovaní, či sa im dôveruje, či sa im fandi v raste. Opak je nešťastím, keď autorita sa chápe len aby riadila, spravovala, presadzovala pravidlá, snád' svoj pohľad, alebo aby sa niekomu zapáčila.

Riadiť znamená posudzovať situácie, prijímať múdre rozhodnutia a viesť k pravému cieľu, zachovávať identitu. Autorita prijíma rozhodnutia vždy na základe určitých kritérií, ktoré predstavujú cieľ, poslanie komunity, spoločenstva. Predstavený aj v spleťtých a náročných okolnostiach nesmie stratiť pred oči cieľ, podstatu, čo mu je zverené. Žiada sa, aby to robil s láskou. Autorita- predstavený- nesmie prestať byť vzorom modlitby, obety, pokánia,... Má byť vzorom viac životom ako slovom.

Poslanie po zvolení, určení, menovaní stáva sa bremenom, a má sa chápať, prijímať v zmysle jarma Ježiša Krista. Od začiatku je potrebné tak si počínať, že musím za svoj úrad skladať účty. Ak je všetko v poriadku, autoritu, úrad je potrebné prijať ako od Boha. Nesmie sa brať zodpovednosť za iných bez Božej výzvy a Božej pomoci, lebo sv. Pavol hovorí: „Každý nech sa poddá vyššej moci, lebo niet moci, ktorá by nebola od Boha.“ (Rim 13,1) Každá autorita, pokiaľ jej bolo od Boha zverené poslanie, je poslaním Bohu zaviazaná a musí z úradu dať vyúčtovanie. V tom si uvedomuje svoju nehodnosť a veľkosť ľudskej autority.

Autorita je určená pre slobodný rast tak samej autority ako jedinca osoby, ale i rast zverených. Takto pochopené a prijaté dielo, je dielo lásky. Tak ako Boh bdie nad svojimi deťmi, aby rástli v láske a pravde, musí zodpovedná autorita cítiť zodpovednosť a bdieť nad zverenými, aby rástli v pravde a láske. Nemožno však zabudnúť, že individualizmus autoritu narušuje a zdržuje ju pri jej realizácii.³⁶

Byť predstaveným, autoritou je veľká zodpovednosť, zároveň je to veľmi pekné, pretože ten, kto prijal autoritu, prijal uistenie, že sa mu jej dostalo od Boha. Boh dáva úradu potrebné svetlo, sily, aby splnil poverený svoje poslanie. Známe sú slová už blahoslaveného Jána XXIII. ktorý nemohol spať a v tej chvíli, keď sa modlil k anjelovi strážnemu, počul: „Drahý Ján, neber seba tak vážne...!“³⁷ Dovoľme sebe i iným požartovať na náš účet. Dokážme pozrieť na seba a svoje diela, dokonca na svoje utrpenie, so zhovievavým úsmevom, nedramatizujme, nepreháňajme...

³⁵ Porov.: VANIER, Jean , *Rodí se nová naděje*, Zvon, Praha, 1997, s. 172.

³⁶ Porov.: SCHUTZ, Roger, *Žít dnešek s Bohem*, Vyšehrad, 1970, s. 62.

³⁷ OLSZAŃSKI, Tadeusz, 1997 *Ohlásiť evanjelium kráľovstva*, Spišská Kapitula – Spišské Podhradie, 1997,

Vzťah k autorite

Autorita od tých, čo mu zverili úrad, nemôže žiadať, aby mu všetko radili, ale musí v hĺbke svojho vnútra nachádzať božské svetlo. Boh dáva úrad, dáva i milosť. Boh prichádza na pomoc vždy tomu, kto je obdarovaný autoritou, pokiaľ ostáva pokorným spravodlivým služobníkom pravdy. Keď to pochopí, pocíti veľkú útechu. Kto nesie všetky ťažkosti sveta - je Boh. Bohom poverený dostáva od Boha milosti. Od predstaveného sa preto právom žiada, aby žil v spojení s Bohom, bol uvoľnený a nezabúdaj na pokoj srdca. Nesmie zabudnúť tak si počiť, ako najlepšie vie a svoje veci zveruje do Božích rúk a pokojne spáva.³⁸

Je príkladom a vzorom, keď predstaveného je vidieť pri oltári kľačať, keď vie tam položiť všetko svoje, čo nesie na ramenách, za čo je zodpovedný... Aj tam, ale vždy je potrebné ne strácať zo srdca slová Pána Ježiša Petrovi, že má pásť zverených nie ako svoje ovce, ale ako Ježišove. Komunita je vlastne Ježišovo stádo. Predstavený nezabúda, že je nástrojom, ktorým si Boh posluhuje. „Autorita sa nechápe ako donucovací prostriedok, ani prekážka vlastnej vôle. Jej povinnosťou je pripomínať Božiu vôľu.“³⁹

Kto žije v komunite skutočne ako brat či sestra a tým viac predstavený cíti s každým problémom a rovnako, keď je niekto v kríze, keď pokrívka v duchovnom živote. Rovnako nie je ľahostajným, je verným v spoločnom živote a tým viac autorite, keď do komunity preniká nejednota, keď dochádza k roztržkám, keď sa dvíha akýkoľvek odpor. Kto skutočne má ducha a v takýchto chvíľach dochádza k prejavu ducha každého, musí každému dobrému členovi ísť o zachovanie identity. Chráňme sa veci či udalosti príliš dramatizovať. Nepozbavujme sa zodpovednosti, nevyhovárajte sa, neprilievajte oleja do ohňa, ale sami i spoločne uvedomme si celú situáciu a za pomoci Ducha Svätého riešme situáciu. Predstavený si musí byť vedomý toho, že od toho, aby vyriešil problémy, na to nie je sám. Na prvom mieste riešiť veci s Bohom, ale aj s kompetentnými. Veci sa neriešia unáhle a s ťažkou hlavou. Reálne poznať situáciu, rozhodovať s rozvahou, nepodceňovať maličkosti, jednať v súvislostiach a často urobiť nutný prvý krok v láske. Doporučuje sa vedieť sa postaviť tvárou tvár problémom a komplexne ich riešiť srdcom dieťaťa v dôvere v Boha. Autorita, a nielen ona, i my máme povinnosť urobiť všetko, čo je v našich silách. Ľudské slová samé osebe nemusia mať žiadnu autoritu. Majú ju výhradne od Boha.⁴⁰

Každému predsa v komunite ide o šťastie. Dôležitý je odpočinok autority. Prepracovanosť, neustále riešenie, povinnosti, cestovanie, pocit zodpovednosti a iné privádza k vyčerpanosti tela i ducha a niekedy i ohrozenie duchovného života. Autorita sa nesmie uzavrieť do seba. Aj Ježiš niesol kríž odovzdane s Otcom. Je správne, keď autorita si zachováva veselého ducha, prípadne keď komunita sa snaží o šírenie radosti. Stáva sa chybou, že pred predstavenými máme vážnu tvár a rovnako, že predstavený sa nevie usmiať pri zverených.

Tajomstvom predstaveného je zostať mladým, otvoreným a stále disponovaným, schopným žiť radostný, spoločný život. K tomu pomáha osvedčený prostriedok, byť v stálom kontakte

³⁸ Porov.: VANIER, Jean, *Rodí se nová naděje*, Zvon, Praha, 1997, s. 173.

³⁹ Porov.: SCHUTZ, Roger, *Žít dnešek s Bohem*, Vyšehrad, 1970, s. 65.

⁴⁰ SCHUTZ, Roger, *Žít dnešek s Bohem*, Vyšehrad, 1970, s. 64.

s Duchom Svätým. Vtedy vodca si vhodne uvedomuje a pripomína, že zodpovednosť na jeho pleciach mu chcú pomôcť niesť mnohí z jeho okolia.

Poverená osobnosť nepodceňuje starosť o názor ostatných. Nesmie pripustiť robiť určité kompromisy, či žiť v klamstve, alebo byť nástrojom nespravodlivosti. Je pravdou - a to by malo rešpektovať okolie predstaveného, autority - že autorita nosí v sebe viac či menej ťažkostí, ktoré musí vyriešiť sama, a preto je tam potreba častejšie žiť v tichu, príliš nerušiť, nevyrušovať. Predstaveným samota môže byť krížom, ale je tiež zárukou prítomnosti svetla a Božej sily.

Komunita by voči autorite, mala mať viac zhovievavosti, nechať jej čas na samotu, súkromie, aby mohla získať odstup a zostať so svojím Bohom. Je nezodpovedné, keď podriadení nerešpektujú najmä súkromie autority. Je však potrebné naopak vyrušiť autoritu, keď sa jedná o aktívnu službu k spolupráci.⁴¹ Pretože v tichu sa rodia inšpirácie a spoznávanie ako napredovať. Autorita zvlášť musí mať intuíciu, najmä v prípade, keď je vedená hlbokým pokojom. Rovnako pri hľadaní potvrdenia svojej intuície je potrebné ticho, s tým, že nepodcení, neodstaví stranou aj názor, či mienku tých, ktorým dôveruje, či na to určeným.

Autorita pred vážnym rozhodnutím, ktoré bude mať ďalekosiahly dopad do budúcnosti, musí podniknúť všetko, čo je potrebné a správne. Preto autorita by mala byť pravdivo, nezaujato, rýchlo a pohotovo informovaná o podstatných, dôležitých veciach, ľuďoch i udalostiach. Aj tak, keď autorita si veci premyslí, poradí sa, vypočuje si názor, zváži postoje, zohľadní všetko, v celku komplexnosti problémov nemôže všetko predvídať a preto sa musí oprieť v dôvere o Boha, jeho lásku, o ten najlepší úmysel. Aj vtedy autorita si musí zachovať slobodu, ktorá jej umožní postupovať vpred a rozhodovať bez strachu z neúspechu. Autorita často až odstupom času, po rôznych skúsenostiach spoznáva v zodpovednosti veľkú Božiu milosť, ochranu, lásku, s akou keď sa dá viesť, je vedená. Sv. Vincent de Paul radil, aby za predstavených neboli určené tí, čo po úrade túžia, naopak, tí čo sa úradu vyhýbajú, tí sa úradom majú poveriť.

Autorita sa sama v sebe musí brániť tajnej ctižiadostivosti, ktorá zvádza nepozorovane k túžbe ovplyvniť duše a zmocniť sa ich.⁴² Skúsenosť hovorí, že pokora autority, poníženosť, odovzdanosť do vôle Božej prináša požehnanie a úspech. Niet sa čo čudovať, že úrad prináša aj mnoho radosti ale i bolesti. Často pri znášaní krížov, nepochopenia, autorita vie čo sú to slzy, plač, otvorený rozhovor s Bohom. Autorita musí pochovať samolásku či precitlivenosť a nechať miesto na rozhodnutia podľa Božích plánov.⁴³

Byť zodpovedný za iných je skutočne vážna vec, kedy nemá sa čo závidieť, nemajú sa vynášať neuvážené súdy, kedy kritika, posudzovanie, vyrieknutie svojich mienok, nie sú vhodné, prípadne zvážiť okolnosti ich podania a spôsob prejavu. „Jedinec, člen spoločenstva, nemôže mať právo odmietnuť podriať sa tejto autorite pod zámienkou, že ju pokladá za nedostatočne schopnú.“⁴⁴

⁴¹ Porov.: GIUSSANI, Luigi, 1991, *Cesty kresťanské zkušenosti*, SCRIPTUM Praha, 1991 s. 70.

⁴² Porov.: SCHUTZ, Roger, *Žít dnešek s Bohem*, Vyšehrad, 1970, s. 65.

⁴³ Porov.: SCHUTZ, Roger, *Žít dnešek s Bohem*, Vyšehrad, 1970, s. 65.

⁴⁴ GIUSSANI, Luigi, 1991, *Cesty kresťanské zkušenosti*, SCRIPTUM Praha, 1991 s.69.

Záver

Človek poverený autoritou má jednu osobnú úlohu: umenšovať sa, aby Kristus tým viac rástol v zverených. Známý je príklad, vyznanie sv. Jána Krstiteľa: „Ja nie som Mesiáš.“ (Jn 1,20)

Na zamyslenie:

Ktoré sú príčiny úpadku autority? Možno aj vlastný prístup k autorite miestnej je príčinou k pohoršeniu. Pozitívny prístup nevylučuje zdravú kritiku. Čo pre mňa znamená autorita? Čo by mala znamenať? V čom vidím zdroj autority? Prehodnotím vzťah k nutnosti autority. Od každého osobne môžu podnety k úspechu autority priniesť kvalitatívnu zmenu. Svätý otec Ján Pavol II. sa ospravedlnil na a pri rôznych udalostiach za spáchané nespravodlivosti. Čo by sa v tejto oblasti malo podniknúť u nás, u mňa?

Čím mám byť v rehoľnej komunite

Aj život mimo rehoľnej komunity má svoje kritéria. Tak je tomu pri športe, kultúre, ekonomike. Jedinec môže byť preferovaný, vyzdvihovaný, uprednostňovaný, zapožičaný, hosťujúci, musí však tvoriť s osádkou, tímom, kolektívom, spolupracovníkmi i napriek vlohám, talentom, nadaniu, šikovnosti, tvoriť celok, kolektív, spoločenstvo, aj chcú, chce zvíťaziť, podať čo najlepší výkon, presvedčiť o kvalitách, splniť svoje poslanie.

Každý má svoje miesto, v čase, prostredí, práci, poslaní... Od každého sa právom niečo žiada, očakáva, vyžaduje... Jeden má riadiť a druhý plniť príkazy. Iní ma počúvať a ďalší hovoriť. Jeden druhého musí, alebo aspoň by mal rešpektovať...

Komunita duchovného života do ktorej každý vstúpil vedome a dobrovoľne si vyžaduje okrem spomenutých hodnôt a kritérií ktoré rešpektuje, uznáva a riadi sa nimi aj spoločenský život, tým viac rehoľný, duchovný život potrebuje hodnoty pre udržanie, rast, duchovné napredovanie v láske a pravde.

Člena rehoľnej komunity má svoje špecifické poslanie, vlastné duchovnému poslaniu, náplni misie a povolania. To znamená, že musí dbať na to, aby tak jeho vlastné oči, ako aj oči komunity zostávali upriamené na to podstatné, na základný cieľ. Každého je povinnosťou, ktorú berie vstupom do spoločnosti, aby určený smer nielen sám, ale i komunita neopustili, aby sa neznepokojovali malichernosťami vo veciach druhoradých, nepodstatných. Zvlášť si treba uvedomiť, že modlitbu, najmä spoločnú modlitbu by nič nemalo vytlačiť, obmedziť, dať stranou. Všetkým členom musí ísť o zachovanie identity povolania, teda tvárou v vár pozeráť sa na veci povolania a čo s ním súvisí. Kto žije svoje povolanie ide o to, aby svojím životom jasne hlásal poslanie svojho zasvätenia a bedlil nad ním a bedlil aj nad tými s ktorými ho povolanie spája. Preto komunita potrebuje medzi sebou spoluprácu, podporovať spoločný život.

Nie je len povinnosťou predstaveného komunity, ale každého člena vytvárať atmosféru prostredia lásky, dôvery, pokoja a radosti v spoločenstve. Osobný vzťah každého ku každému má sa budovať na dôvere. Len tam, kde spoločenstvo sa dá prirovnať k zaslúbenej zemi môže byť stav duchovnej uvoľnenosti, čo je ovocím vzájomnej dôvery. Kde vládne rivalita, závisť, podozrievanie, vzájomná uzatvorenosť, tam sa ťažko buduje komunita a tam sa nezaistí jej rast, pretože chýba opravdivé svedectvo osobného života.

Komu skutočne záleží na duchovnom raste tak osobnom i komunitnom osvojuje si zásadu slúžiť, byť sluhom spoločenstvu. Takéto správanie stáva sa mocných oslovením a prináša požehnanie. Povolanie dá sa vidieť aj zo snahy osobnej snahy zjednocovať a nie triediť či trieštiť. Komu skutočne záleží na splnení poslania, daru povolania, si často nielen pripomína zásadu, že musí byť služobníkom jednoty.

SVEDECTVO BOŽIEHO SLOVA

„Sláva tebe, Pane.“ (aklamácia pred Evanjeliom)

Sláva patrí Bohu za to, že stvoril ľudské slovo. Slovom totiž človek vyslovuje svoju myšlienku, ktorá ho vyvyšuje nad zvierací svet. Len človek hovorí.

Slovo je pre človeka nástrojom svedectva. Človek, ktorý je „hlbočinou a jeho srdce priepasťou“ (por. Ž 63, 7), prostredníctvom slova odhaľuje tajomstvo svojho vnútra a vydáva svedectvo o sebe samom, kým je. Prostredníctvom slova človek svedčí o svete, ktorý je okolo neho, o iných ľuďoch, kým sú.

Slovo je pre človeka nástrojom svedectva. Preto bol veľký ten deň, v ktorom človek po prvý raz prehovoril.

Aké bolo to prvé slovo, ktoré vyslovil človek? Národy sa preli medzi sebou, ktorý z nich je dedičom prvej ľudskej reči. Niektorí si myslia, že ľudským prajazykom bola modlitba, čiže slovo človeka k Bohu. Dante Alighieri v „De vulgari eloquentia“ povedal, že prvým slovom, ktoré vyšlo z úst človeka, bolo slovo „Boh“.

Vyššie uvedené bádania sú zaujímavé, ale nevedú k presným odpovediam. Nechajme ich radšej tak.

Boh prehovoril k človeku

Je isté, že človekovi nestačil ľudský jazyk. Človek vedený náboženským zmyslom akosi čakal na deň, v ktorom prehovorí k nemu sám Boh. A nadišiel ten deň, čo opisuje prológ Listu Hebrejom: „Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom skrze prorokov. V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi, ktorého ustanovil za dediča všetkého a skrze ktorého stvoril aj svet“ (Hebr 1, 1-2).

Deň, v ktorom Boh skrze svojho Syna, večné vtelené Slovo, prehovoril k človeku, bol dňom najdôležitejšieho svedectva, aké sa odohralo na zemi. Boží Syn totiž skrze svoje božské slovo, adresované ľuďom, podal nám svedectvo o Bohu, akým je v Sebe vo vzťahu k ľuďom.

Kristus, Boží Syn, vydal tiež svedectvo o samom človeku, akým človek je a akým má byť.

Toto svedectvo Ježiša Krista – večného vteleného Slova, je jediné svojho druhu. Totiž len Boží Syn pozná Boha Otca, ktorého „nikto nikdy nevidel“ (Jn 1, 18) a len Boží Syn pozná úplne človeka. Sv. Ján vo svojom Evanjeliu svedectva píše, že „Ježiš... poznal každého a nepotreboval, aby mu niekto vydával svedectvo o človekovi. Sám totiž vedel, čo je v človeku“ (Jn 2, 24-25).

Božiemu slovu patrí nekonečne väčšia chvála než ľudskému slovu. Veď Božie slovo je svedectvom nekonečnej Múdrosti, ktorá sa zjavila človekovi v Ježišovi Kristovi „vernom svedkovi“ (por. Zjv 1, 5; 3, 14)

Božie slovo odhaľuje človekovi večnú pravdu, ktorá jedine môže uspokojiť jeho veľký hlad po poznaní.

Alchýmia Božieho slova

Boh sa prihovára, používajúc ľudský jazyk. „Prirodzené slovo človeka je prostriedkom, ktorý používa slovo Boha.“⁴⁵

Ale za prirodzeným ľudským šatom Božieho slova sa skrýva moc boha, ktorá ho formuje. Táto moc spôsobuje náboženské nadšenie u tých, ktorí počúvajú alebo čítajú Božie slovo.

Sv. Matúš píše, že keď Ježiš skončil reč na vrchu, „zástupy žasli nad jeho učením, lebo učil ako ten, čo má moc, a nie ako ich zákonníci“ (Mt 7, 28-29).

„Zástupy žasli nad jeho učením.“ Sloveso „žasli“ (ekplessestahai) znamená úžas spojený s náboženským obdivom.

Iný je úžas, ktorý zakusujeme pod vplyvom ľudského slova, než úžas, ktorý v nás vyvoláva Božie slovo. Spisovateľ Jan Parandowski vydal knihu pod názvom „Alchýmia slova“. Názov nevyžaduje komentár. V tejto knihe Parandowski tvrdí, že iná je alchýmia ľudského slova než alchýmia Božieho slova Starého a Nového zákona, slova prorokov a apoštolov. „Milosť totiž tvorí prorokov a apoštolov.“ Píše: „Prorocké knihy Starého zákona patria k najvyšším vzletom slova.“ Na konci Parandowski vyjadruje akoby ľútosť, že nežil v časoch Pavla, a osobne ho nemohol počúvať a stretnúť sa s jeho „živým ohňom“.⁴⁶

Alchýmia ľudského slova spočíva v prirodzenom umeleckom majstrovstve človeka. Ale alchýmia Božieho slova spočíva v moci Boha, ktorý sa prihovára k človeku skrze človeka. Takto Božia milosť, Božia inšpirácia a Boží príkaz pretvárajú ústa človeka – hlásateľa Božieho slova „na ústa Boha“, podľa definície sv. Bonaventúru.⁴⁷

Je významnou vecou, že apoštoli tú istú Božiu moc pripisujú tak hovorenému slovu, ako aj tomu, ktoré napísali, tak „živému slovu“, ako aj slovu odovzdávanému prostredníctvom listov. Jedny i druhé tvoria tradíciu, ktorá obsahuje Božiu pravdu (por. 2 Sol 2, 2.15; 3, 14; 2 Kor 10, 11n.; 1 Tim 3, 14 n.).

Božie slovo vyvoláva náboženský úžas, ktorý je ťažko pochopiť, keď myslíme jedine ľudsky, v čisto ľudských kategóriách. Preto, keď Ježiš v rodnej nazaretskej synagóge čítal proroka Izaiáša a vysvetľoval jeho prorocktá, Židia „divili sa milým slovám, čo vychádzali z jeho úst a hovorili: „Vari to nie je Jozefov syn?“ (Lk 4, 22).

Božie slovo je milé a má náboženskú krásu⁴⁸, ktorá prekvapuje ľudí. Prekvapovala Židov, ktorí počúvali Ježiša v Nazarete, pretože podľa ich presvedčenia bol synom obyčajného tesára.

⁴⁵ Por. Sacramentum mundi, v: Enciclopedia Teologica (a cura di Karl Rahner), zv. VI, s. 115.

⁴⁶ J. PARANDOWSKI, Alchemia słowa Warszawa 1951, s. 7-8.

⁴⁷ SV. BONAVENTURA, Comm. Luc., c. 10.

⁴⁸ Por. M. ZERWICK, cit. Dielo, s. 141.

Vlastnenie Boha

Vplyv Božieho slova sa nekončí pri náboženskom obdive. Božie slovo tvorí náboženstvo obsahom života jednotlivých ľudí. Etymológia výrazu „náboženstvo“ sa odvodzuje mimo iného podľa Lactantia od „religare – „znova spájať“, „pripojiť“. Samotný výraz „religia – náboženstvo“ privádza nás k myšlienke, že náboženstvo spočíva v spojení človeka s Bohom, na vlastní Boha človekom.

„Filozofia hľadá, teológia nachádza, náboženstvo vlastní“ – napísal jeden z mysliteľov humanizmu Pico della Mirandola.

Filozofia hľadá Boha, ale možno byť filozofom a nebyť nábožným človekom. Teológia nachádza Boha v prameňoch zjavenia, ale možno byť teológom a nebyť nábožným človekom. Jav nenábožného teológa sa opakuje nejednakrát.

Až prežitie náboženstva spôsobuje, že človek vlastní Boha. Ale nábožný človek vlastní Boha vďaka Božiemu slovu, ktoré „počúva a zachováva“ (por. Lk 11, 28).

To náboženskotvorivé účinkovanie Božieho slova, spájajúce človeka s Bohom a robiace ho nábožným človekom, predstavila úchvatnými slovami Konštitúcia o Božom zjavení „Dei Verbum“. Čítame v nej: „Neviditeľný Boh vo svojej veľkej láske sa prihovára ľuďom ako priateľom a sa s nimi stýka, aby ich pozval a prijal do svojho spoločenstva“ (2).

Zo slova Boha sa rodí priateľské spoločenstvo človeka s Bohom, vlastní Boha čiže náboženstvo.

Počas exercícií sme si zvykli klásť vznešenú otázku: Snažím sa o svätosť? Som kňazom – hostiou? atď.

Ale základom exercičnej reflexie má byť otázka: Som nábožným človekom? Som svedkom kresťanského náboženstva?

Pretože len na náboženstve možno vybudovať vznešenú dokonalosť kňazského života.

Svetlo, ktoré neprestane svietiť

Čo rozhoduje o našej nábožnosti? Náš vzťah k Božiemu slovu. „Čistá a nepoškvrnená nábožnosť pred Bohom a Otcom! (Jak 1, 27), povediac jazykom sv. Jakuba, sa rodí zo „svetla“ Božieho slova.

Svetlo Božieho slova v službe náboženstva neprestane svietiť. Je schopné osvecovať každého človeka, vždy, donekonečna čoraz viac.

Básnikom Božieho slova, ktoré neprestane svietiť, sa stal sv. Efrém. Napísal, že „Pán svoje slovo vymaľoval mnohými farbami, aby každý našiel v ňom poučenie a videl v ňom to, čo sa mu bude páčiť.“

„Boh vložil do svojho slova rozličné poklady – ako napísal tento veľký diakon a zároveň Učiteľ Cirkvi – aby sa každý z nás nimi obohacoval, keď bude o tom slove rozjímať.“

„Božie slovo je stromom života, ktorý zo všetkých svojich častí ti ponúka blahoslavené plody.“

„Božie slovo je prameňom, ktorý smädny človek pijúci z neho nemôže vyčerpať.“ Nemožno piť z prameňa Božieho slova jedným dúškom, ale máme z neho čerpať pomaly.

Prameň Božieho slova zvíťazí nad naším smädом, ale „náš smäd nemôže zvíťaziť nad prameňom Božieho slova“. „Raduj sa, že si premožený“ – volá sv. Efrém.⁴⁹

Radujme sa, že Božie slovo víťazí nad nami svojím svetlom. „Raduj sa, že si premožený.“ Radujme sa, že v Božom slove sa nám ukazuje čoraz novšie svetlo. Radujme sa, že nemôžeme skončiť čítanie Evanjelia a Sv. písma, lebo stále na jeho oblohe objavujeme nové hviezdy.

Som človekom XXI. storočia, kňazom XXI. storočia, tak veľmi citlivým na rozvoj, pokrok. Ale najdôležitejší rozvoj, to je rozvoj náboženstva vo mne a v mojom živote, najdôležitejší pokrok to je môj náboženský pokrok. Tento rozvoj náboženstva vo mne, tento môj náboženský pokrok nastáva vtedy, keď vidím čoraz novšie farby Božieho slova, keď objavujem nové poklady Božieho slova, keď cítim, ako môj smäd nemôže vyčerpať prameň Božieho slova.

Biblista Roman Brandstaetter, spisovateľ, básnik, obrátený z judaizmu. V knihe „Biblijny krag“ predstavil testament, ktorý mu niekoľko dní pred smrťou odovzdal jeho dedko M. B. Brandstaetter (1848), známy hebrejský prozaik. Dedko mu povedal:

„Budeš Bibliu neustále čítať. Budeš ju milovať viac než rodičov... Viac než mňa ... Nikdy sa s ňou nerozlúčiš... A keď zostarneš, dôjdeš k presvedčeniu, že všetky knihy, aké si prečítal v živote, sú len nešikovnými komentármi k tejto jedinej Knihe...“⁵⁰

Neoddávam sa čítaniu „nešikovných“ ľudských „komentárov“ miesto toho, aby som každý deň čoraz hlbšie vnikal do slov Sv. písma, ktorého svetlo nikdy neprestane svietiť?

Spasiteľná moc

Bohoslovec si uvedomuje, že Božie slovo je nielen svetlom. Je zároveň „Božou mocou na spásu každému, kto verí“ (Rim 1,16).

Božie slovo má vlastnú vnútornú spasiteľnú silu. Sv. Pavol v Druhom liste Korintťanom Božie slovo, ktoré hlása, nazýva „slovom zmierenia“ (5, 19). Forma druhého pádu neznamena tu len predmet Pavlovej nauky, akoby Pavol hovoril jedine o zmierení. Božie slovo je „slovom zmierenia“, pretože spôsobuje zmierenie človeka s Bohom, ktoré nám zaslúžil Kristus svojou obetou na kríži. Sv. Ján Chryzostom neváhal nazvať hlásanie Božieho slova „slovnou obetou“.⁵¹ Božie slovo zmierenia svojou spasiteľnou mocou nás spája znova s Bohom a skrze to tvorí naše náboženstvo „čisté a nepoškvrnené“ (Jak 1,27).

Filozofia hľadá Boha, teológia nachádza, ale až náboženstvo vlastní. Vlastní prostredníctvom spasiteľnej sily Božieho slova.

Neznamena to, že Božie slovo je sviatosťou, ktorá udeľuje habituálnu milosť „*ex opere operato*“. Ale Božie slovo čítané či počúvané prináša nám aktuálne milosti, ktoré nás spájajú s Bohom a vedú nás k zjednoteniu s Ním vo sviatostiach.

Preto počas sv. omše, keď kňaz bozkáva knihu Evanjelia, opakuje – „Slová svätého evanjelia nech zmyjú naše previnenia“. Slová evanjelia sú „liekom na slabosť duše“⁵² – ako

⁴⁹ Ex Commentario sancti Ephrem diaconi in Diatessaron, 1, 18-19 (SC 121, 52-53).

⁵⁰ R. BRANDSTAETTER, Krag Biblijny, Warszawa 1975, s. 10.

⁵¹ SV. JÁN CHRYZOSTOM, Sermo cum presbytero, 1.

⁵² SV. JÁN CHRYZOSTOM, Hom. „In Lazarum“ 3, 1 (PG 48, 992)

učí sv. Ján Chryzostom, „spasiteľným pokrmom“ – ako píše sv. Augustín⁵³, „ranným a večerným jedlom“ – ako pripomína Bazil Veľký⁵⁴.

„Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu, ale povedz iba slovo a môj sluha ozdravie“ (Mt 8, 7) – hovorí stotník Kristovi. Stotník neprosí Ježiša, aby poctil jeho dom svojou prítomnosťou. Myslí si totiž, že Ježišovo slovo má takú istú moc ako jeho prítomnosť.

„Pane, povedz iba slovo“ – Božie slovo má neobyčajnú terapeutickú silu pre dušu človeka, a zvlášť pre kňazskú dušu. S terapiou Božieho slova nemožno porovnávať žiadne prirodzené terapie. Božie slovo totiž lieči náboženstvom, čiže vlastnením Boha, ktorý je samým životom. Štúdium Svätého Písma. Lektúra denne! Nielen v seminári!

Meč ducha

„Čistá a nepoškvrnená nábožnosť... je: ... zachovávať sa nepoškvrneným od tohto sveta“ (Jak 1, 27). Nemožno sa ubrániť vplyvom sveta a zachovať puto s Bohom bez boja. Meč k tomuto boju nám dáva Božie slovo.

Božie slovo je „mečom Ducha“. „Zoberte si... meč Ducha, ktorým je Božie slovo“ (Ef 6, 17, vyzýva sv. Pavol. A List Hebrejom uisťuje, že „živé je Božie slovo, účinné a ostrejšie ako každý dvojsečný meč; preniká až po oddelenie duše od ducha a kíbov od špiku a rozsudzuje myšlienky a úmysly srdca“ (4, 12).

Zaiste Božie slovo preniká ako meč naše vnútra, očisťuje ich a spája s Bohom. Mečom Božieho slova sa človek bráni pred zlom, ktoré chce vtrhnúť do jeho života a odstrániť z neho Boha.

Božie slovo je veľakrát predstavované v Starom (por. Múdr 18, 15; Iz 11, 4; Oz 6, 5) a v Novom zákone (por. Hebr 4, 12; Zjv 1, 16; 2, 12.16; 19, 15-21) ako zbraň pre boj. Kristus bojoval s diablom na púšti zbraňou Božieho slova napísaného na stránka Sv. písma.

Neustále sa vedie boj s diablom o zachovanie a rozvoj náboženstva na zemi, čiže o vlastníctvo Boha nami a druhými. V tomto boji nenahraditeľnou zbraňou je Božie slovo. Predovšetkým je to zbraň Petra a Petrovho stolca.

V záhrade na Olivovom vrchu, keď Krista zajali zločinci, povedal Petrovi, ktorý sa postavil na jeho obranu: „Schovaj meč do pošvy!“ (Jn 18, 11). Ale miesto materiálneho meča Kristus dal Petrovi iný meč, duchovný meč, meč Božieho slova, ktorý oddeľuje človeka od hriechu a spája s Bohom.

„Napísané je...”

Božie slovo zapísané na stránkach Sv. písma a prežité v hĺbke našich srdc predstavuje našu silu v boji s diablom o „čisté a nepoškvrnené“ náboženstvo.

Tento boj nevyhráme samotným ľudským slovom, čerpaným dokonca z tých najlepších svetských knižníc. Boj o náboženstvo v sebe vyhráme, ak, podľa slov sv. Hieronyma, vytrvalým čítaním a stálym rozjímaním o Božom slove robíme „zo svojho srdca Kristovu knižnicu“⁵⁵. Srdce, ktoré je „knižnicou Kristovho slova“ – to je tajomstvo

⁵³ SV. AUGUSTÍN, Tract. VII In Jo. 7, 24 (PL 35, 1450).

⁵⁴ SV. BAZIL, „In Hexaameron“ Hom. VIII, 8 (PG 29, 187).

⁵⁵ SV. HIERONYM, Epistolae, 60, 10 (PL 22, 589).

kresťanského náboženstva. Srdce, ktoré je „Kristovou knižnicou“ – to je tajomstvo života skutočne nábožného.

Dve otázky:

Je moje srdce „knižnicou sveta“ či „Kristovou knižnicou“ prostredníctvom každodennej vytrvalej meditácie Božieho slova? Akou, čou knižnicou je moje srdce?

Raj na zemi

Filozofia hľadá, teológia nachádza, náboženstvo vlastní. Božie slovo pretvorené na náboženstvo, na náboženské vlastníenie Boha, je prameňom vnútornej radosti človeka. Srdce, ktoré je knižnicou Božieho slova – to je tajomstvo náboženského šťastia.

„Prehovoril Pán ku kňazovi Ezechielovi“ (Ez 1, 3). Tajomná ruka podala Ezechielovi a rozvinula pred ním „zvitok knihy“, v ktorom boli opísané „žalospevy a vzdychanie a beda“. A povedal Boh Ezechielovi: „Syn človeka, zjedz tento zvitok, potom choď a hovor k domu Izraela!... Nakrm si vnútro a naplň si útroby týmto zvitkom, ktorý ti ja dávam.“

„Zjedol som ho“ – píše Ezechiel – „a bol mi v ústach sladký ako med“ (Ez 3, 1-3).

Božie slovo prežité, osvojené dušou, ako pokrm pohltенý telom, dáva človekovi nevýslovnú vnútornú náboženskú sladkosť.

Prostredníctvom Božieho slova sa uskutočňuje jeden zo zdanlivých paradoxov katolicizmu.

Božie slovo prežité dáva človeku náboženskú radosť aj v pozemskom smútku, náboženský úsmev aj pri pozemských slzách, náboženské šťastie aj v pozemskom nešťastí.

Môže byť raj na zemi? Nech na túto otázku odpovie sv. Ambróz. Píše: „Aj teraz sa Boh prechádza v raji, keď čítam Božie písmo. Rajom je kniha Genezis, v ktorej sa začínajú rozvíjať čnosti patriarchov; rajom je kniha Deutoronómium, v ktorej sa rodia predpisy zákona; rajom je evanjelium, v ktorom strom života prináša svoje dobré ovocie a šíri medzi všetkými ľuďmi slová večnej nádeje.“⁵⁶

Tento raj Božieho slova je otvorený pre nás vždy, a zvlášť počas exercícií.

Mám úprimnú vôľu do tohto exercičného raja Božieho slova vstúpiť **celý**, bez akýchkoľvek obmedzení, ostať v ňom **sám** a vyjsť z neho **iný**?

Chvála Tebe, Pane Ježišu Kriste, večné vtelené Božie Slovo.

Chvála Tebe, Božie slovo, ktoré vychádza z úst Najvyššieho, pretože nás vedieš k vlastníeniu Boha a skrze to k „čistému a nepoškvrnenému“ náboženstvu, ktoré nám dáva šťastie.

Chvála Tebe, Božie slovo, ktoré nás robíš svedkami kresťanského náboženstva.

⁵⁶ SV. AMBRÓZ, Epistola ab Sabinum, 3 (PL 16, 1142).